

VIII. Societats filials

Les societats filials tenen per objectiu el conreu d'una o de diverses especialitats científiques o culturals. Són part integrant de l'estructura acadèmica i organitzativa de l'IEC com a entitats autònomes, i estan adscrites a una de les cinc seccions.

Les societats filials es regeixen per una reglamentació pròpia. Els presidents de les societats filials, durant l'exercici reglamentari de llur càrrec, assisteixen a les reunions de la Secció corresponent i als plens de l'Institut.

El president de l'IEC, els presidents de les societats filials i els delegats que hi té l'Institut constitueixen la Comissió de les Societats Filials, la qual s'ha de reunir, com a mínim, una vegada l'any per a tractar els afers d'interès comú.

A continuació hi ha la relació d'activitats de les societats, ordenades segons l'any de creació.

Institució Catalana d'Història Natural

Any de fundació: 1899*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOAN PINO VILALTA
Vicepresidència: PERE LUQUE PINO
Secretaria: EULÀLIA COMAS LAMARCA
Tresoreria: ROSER CAMPENY VALLS
Vocalies: ÒSCAR ALOMAR KURZ
JAUME AYGUADÉ AYGUADÉ
FERRAN CLIMENT COSTA
XAVIER ESCUTÉ GASULLA
ORIOL OMS LLOBET
JULI PUJADE-VILLAR
DELFI SANUY CASTELLS
FERRAN SAYOL ALTARRIBA

Delegat de l'IEC: JOAQUIM GOSÁLBEZ NOGUERA

Representants de les delegacions i grup de treball:

Delegació del Bages: FLORENCI VALLÈS SALA
Delegació d'Osona: GUILLEM BAGARIA MORATÓ
Delegació de la Franja de Ponent: ÀNGEL ROMO DIEZ
Delegació de la Garrotxa: XAVIER OLIVER MARTÍNEZ-FORNÉS
Delegació de la Serralada
Litoral Central: JORDI CORBERA BENEDICTO
Representant del grup de treball
Oxygastra: PERE LUQUE PINO
Representant del grup de treball
SCFN: IGNASI CEBRIAN ESTER
Representant del grup de treball
GOC: LLUÍS SALVADOR MARTÍNEZ
Grups de treball: Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya
Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)
Espais Naturals Protegits
Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

Societats adherides:	<p>Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà Grup Mineralògic Català Societat Catalana de Lepidopterologia Societat Catalana de Micologia Estació Biològica de l'Aiguabarreig Associació Ibèrica de Mirmecologia Associació Catalana de Malacologia Objectiu Natura, Associació de Fotògrafs de Natura de Catalunya Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona Museu de Ciències Naturals de Barcelona Societat Catalana d'Herpetologia Centre Excursionista de Terrassa Associació Montphoto Consorti dels Espais Naturals del Delta del Llobregat El Cau del Cargol Xarxa de Custòdia del Territori</p>
----------------------	--

Nombre de socis: 1.039

* Aquesta institució és filial de l'IEC des del 1915.

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) durant el curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC.

Inauguració del curs

El curs es va inaugurar el 13 de desembre amb una sessió titulada «El coneixement

i la conservació de la natura a Catalunya (1976-2016)», amb motiu del 40è aniversari de la fundació de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (Depana). Van presidir l'acte Marta Gumà, presidenta de Depana, i Joan Pino, president de la ICHN; i hi van intervenir Lluís-Xavier Toldrà, advocat ambientalista, i Jordi Sargatal, naturalista. Després es va obrir un debat sobre el coneixement i la con-

servació de la natura des del món associatiu.

Cursos naturalistes

— 17 i 18 de setembre, «Reconeixement de roques al camp i al laboratori», impartit pel director científic del Geoparc de la Catalunya Central, Ferran Climent, i el doctor en geologia David Parcerisa. Amb l'objectiu de proporcionar eines i ajudar a millorar la destresa per a identificar les principals famílies de roques, es van fer dos itineraris amb diverses parades cadascun. El primer dia es van estudiar zones del Malbalç, al sud de Manresa, i Súria; i l'endemà, es va anar a la rodalia de Matadepera, al coll d'Estenalles, a Mura i a Manresa. Totes dues jornades van acabar amb una sessió de laboratori a l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa.

— 1 i 2 d'abril, «Introducció als briòfits: mostreig i identificació», impartit a Olot (Garrotxa) per Miquel Jover, botànic del Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona (UdG). El primer dia es van oferir sessions d'introducció als briòfits (caracterització macroscòpica, ecologia, com recollir-ne mostres...) i a l'elaboració de preparacions de les mostres i observació de les estructures més representatives (tiges, fulles, propàguls, etc.), i l'endemà es van recollir mostres al camp i es van determinar amb la clau de la Guia de briòfits dels PPCC.

— 13 i 14 de maig, «Flora i vegetació de la plana de Lleida i serres prepirinenques», impartit per Alejandro Juárez i Xavier Solé, de la Universitat de Lleida (UdL). Curs pràctic per a descobrir la flora i vegetació de la timoneda d'Alfés, Utxesa, els Erms d'Aitona, Montmeneu, el port d'Àger, el Coll d'Ares i el Congost de Mu.

— 20 i 21 de maig, «Geologia i dinosaures», a càrrec de Roberto Espínola, geòleg i ambientòleg, i de Josep Peralba, geòleg i president d'Amics dels Dinosaures de l'Alt Urgell. Va comprendre una sessió teòrica sobre la geologia del sector de Coll de Nargó i la seva formació en el context dels Pirineus, i quatre itineraris geològics per la zona.

— 10 i 11 de juny, «Serps, llan-gardaixos i sargantanes», impartit al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta) per Diego Martínez Martínez, tècnic de fauna de Forestal Catalana. El primer dia es va oferir una sessió teòrica sobre els rèptils i una sortida de camp a la foia d'Ulldecona; i l'endemà, la sessió teòrica es va centrar en la biologia, etologia i reconeixement de les espècies de serp, i es va fer una sortida de camp a la serra del Montsià.

— 17 i 18 de juny, «Rastres, restes i senyals de la fauna», a càrrec del biòleg i divulgador ambiental Alfons Raspall. El curs, amb punt de trobada al Centre d'Informació Ambiental de Toirigo, Vall de Boí (l'Alta Ribagorça), va ésser emi-

nement pràctic. Entre altres activitats, es van identificar restes (cranis, dentició i pèls), es van preparar paranys de petjades, i es van conèixer les tècniques de recollida de mostres.

Jornades

— 22 de novembre, XIII Jornada del CREAF, la Societat Catalana de Biologia i la ICHN: «El paper dels sòls en la conservació de la natura». A fi de crear un marc de reflexió sobre l'estat actual de la gestió i la recerca en edafologia, es van abordar qüestions com els serveis ecosistèmics i les eines cartogràfiques. Es van oferir vuit ponències, entre les quals «Biodiversitat en el sòl: una fascinant fàbrica de vida sota els nostres peus» (Pilar Andrés, investigadora del CREAF, Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals) i «La construcció de la fertilitat en l'agricultura ecològica: implicacions en la qualitat del sòl i en la sanitat vegetal» (Joan Romanyà, investigador de la Secció de Sanitat Ambiental i Edafologia de la Universitat de Barcelona, UB). També es va celebrar una taula rodona sobre com valorem els serveis mediambientals del sòl.

— 15 de maig, Simposi sobre l'Ecologia del Tritó Pirinenc (*Calotriton asper*): «Coneixements, Conservació i Reptes Futurs». Persones involucrades i interessades en el tritó pirinenc, així com altres grups que treballen als Pirineus, es van reunir per aportar dades interessants per al coneixement de l'hàbitat que ocupa

l'espècie i per a la seva conservació. Va ésser coorganitzat amb la UdL i el Centre d'Ecologie Fonctionnelle et Evolutive.

Altres activitats

— 14 de setembre, presentació a Catalunya de *Samaruc Digital*, portal valencià que ofereix continguts relacionats amb temes com l'agricultura ecològica i l'excursionisme. L'acte va ésser conduït pel periodista ambiental de *Samaruc Digital* Abel Campos, i hi van intervenir Mercè Durfort, catedràtica de biologia cel·lular a la UB; Albert Masó, biòleg i fotògraf de natura assessor de National Geographic; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joan Pino, president de la ICHN; Vicent Pitarch, membre de l'IEC, i Álvaro Olavarria, director del portal.

— 23 de novembre, presentació del llibre *Flora vascular del delta del Llobregat*, publicat per la ICHN. L'obra és el resultat d'un estudi iniciat el 2000 per a aplegar i actualitzar la informació sobre la vegetació de la plana deltaica del Llobregat. Va tenir lloc al Cèntric Espai Cultural (el Prat de Llobregat).

— 11 de maig, xerrada «La Institució Catalana d'Història Natural o l'exercici del naturalisme en ple segle XXI», a càrrec del president de la ICHN, Joan Pino. Es va organitzar conjuntament amb la Delegació de l'IEC a Castelló i amb l'associació Ateneu de Natura, i va tenir lloc a la sala d'actes de la Llotja del Cànem (Castelló de la Plana).

— 3 de juny, sortida «Biodiversitat i ciutat», guiada per Joan Bernat Martín i Octavi Borruel, del Programa de Biodiversitat de l'Ajuntament de Barcelona, i Sergi Garcia, de l'associació Galanthus. Es va visitar el viver municipal de plantes Tres Pins de Barcelona per conèixer de prop exemples d'actuacions en favor de la biodiversitat en jardins i zones verdes urbanes, amb amfibis, ratpenats, insectes, orquídiades, algues...

Col·laboracions

— 9 de maig, taula rodona i debat «La visió ecologista sobre el futur de Catalunya», organitzada pel Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius amb motiu del seu trentè aniversari i de la publicació del llibre *Solo tenemos un planeta*. Hi van intervenir l'ecòleg i president de l'IEC, Joandomènec Ros; Joan Martínez Alier, economista ecològic; Jorge Wagensberg, físic, i Jordi Pigem, filòsof de la ciència.

— 30 de maig - 2 de juny, congrés EFUF 2017: «Les vores del bosc urbà. Franges, marges i espais de transició». Va ésser organitzat pel Fòrum Europeu sobre Boscos Urbans, el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, i l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i es va celebrar en diversos indrets de la ciutat de Barcelona, entre els quals la seu de l'IEC.

— Olimpíada de Biologia de Catalunya. Es va participar en aquesta activitat organitzada per la Societat Catalana de Biologia i altres entitats.

Delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona (GNO)

Sortides naturalistes guiades

Conjuntament amb el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis del Museu del Ter, es van organitzar aquestes sortides:

— 23 de setembre, «Nit dels ratpenats». Es va oferir una sessió per a presentar els ratpenats més comuns a Osona i explicar com s'estudien i quins problemes de conservació tenen, i seguidament es van observar aquests petits mamífers a la riba del Ter mitjançant detectors d'ultrasons.

— 1 d'octubre, Dia Mundial dels Ocells. Es van celebrar activitats diverses, com ara sortides guiades, anellament d'ocells, un concurs d'identificació d'ocells, i xerrades sobre el corb marí emplomallat i l'aligot comú. Va tenir lloc al Parc del Castell de Montesquiu.

— 8 d'octubre, «Els mamífers». Es va impartir un taller d'identificació de rastres de mamífers carnívors i ungulats, i es van ensenyar els mètodes d'estudi i seguiment d'aquests grups amb paranys de captura en viu, paranys fotogràfics i de pèl. Es va portar a terme al Parc del Castell de Montesquiu.

— 22 d'octubre, «La geologia i els fòssils». Sortida a l'oest de la plana de Vic per a ensenyar com les pedres i els fòssils aporten informació sobre com era la vida fa milions d'anys i per a explicar l'origen del paisatge i la biodiversitat actuals.

— 12 de novembre, «Els bolets». Es va impartir una sessió sobre aquest grup de fongs i se'n van collir diferents espècies de la Garrotxa per conèixer-ne les principals famílies i els trets més característics.

— 1 d'abril, «Els peixos de riu». Es va fer una pesca científica per a descobrir els peixos del riu Gurri, en quin estat es troben i les mesures que es poden prendre per a ajudar-los.

— 22 d'abril, xerrada «Les orquídi- dies d'Osona». Va anar a càrrec de Pere Espinet, membre del GNO, que va exposar la feina feta pel Grup en el projecte Atlas d'Orquídi- dies d'Osona. Es va dur a terme a Can Sià (Viladrau).

— 6 de maig, Bioblitz Osona. Durant 24 hores, una vintena d'especialistes de flora i fauna van identificar, amb l'ajut d'uns vuitanta voluntaris, els organismes presents a l'espai natural del Torrent i pantà de Garet, a la finca de la Font de Lluçà (Lluçanès), una zona humida d'elevat interès per la seva biodiversitat i que es troba en molt bon estat de conservació.

— 13 de maig, xerrada «Les orquídi- dies d'Osona», a càrrec del membre del GNO Pere Espinet. El ponent va exposar la feina feta pel grup en el projecte Atlas d'Orquídi- dies d'Osona. Es va dur a terme al Museu de l'Art de la Pell (Vic).

— 18 de maig, visita a la col·lecció de ciències naturals del Museu del Ter (Manlleu). Amb motiu del Dia Internacional dels Museus, es va visitar la col·lecció

de Ciències Naturals del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - Museu del Ter, integrada per fòssils, minerals, plantes i animals dissecats.

— 20 de maig, Dia Mundial del Peix Viatger. Es va impartir un taller per a descobrir per què migren els peixos i es va fer un recorregut per la riera Major a l'àrea de Sant Sadurní d'Osormort, a fi de conèixer els problemes amb què topen els peixos i de mostrejar els que hi estaven fent migracions.

— 2 i 3 de juny, «Les orquídi- dies». A fi d'aprendre a determinar els tàxons més difícils d'orquídi- dia i la metodologia que s'aplica en el projecte Atlas d'Orquídi- dies d'Osona del GNO, el dia 2 es va oferir una xerrada introductòria al Museu del Ter (Manlleu) i l'endemà es va fer la sortida per a cercar i fotografiar exemplars.

— 4 de juny, jornada per a difondre el món de les papallones i diferents institucions de Catalunya que hi treballen. Es va organitzar conjuntament amb el Museu de Ciències Naturals de Granollers per donar a conèixer sobretot la feina dels voluntaris del projecte de seguiment de les poblacions de papallones diürnes: el Catalan Butterfly Monitoring Scheme (CBMS). Es va fer un itinerari guiat per la plana de Vic a fi d'observar i identificar les espècies de papallona que s'anaven trobant al llarg del recorregut.

— 18 de juny, «La vegetació». Es va fer un recorregut per la rodalia de Santa Maria de Besora, que presenta diferents

tipologies de boscos, per aprendre a identificar les espècies d'arbres i arbusts més característiques de la muntanya mitjana.

— 25 de juny, «Les libèl·lules i altres invertebrats aquàtics». Sortida al meandre de l'illa de les Gambires i el Gallifa (riu Ter a les Masies de Voltregà) per a identificar grups d'invertebrats aquàtics, sobretot libèl·lules. Es van estudiar, entre altres aspectes, el seu cicle biològic, els ambients on viuen, com s'alimenten, quines famílies i quines espècies hi ha a Osona, i el seu valor com a indicadors biològics de l'estat dels rius.

— 22 de juliol, «Les papallones». Visita pels entorns de Folgueroles, àrea de gran diversitat d'espècies de papallona diürna, per conèixer-ne les principals famílies i els cicles vitals.

Altres activitats

— 24 de març, presentació de la *Guia de rapinyaires de Catalunya*, a càrrec dels seus autors, Àlex Ollé i Fran Trabalon. El llibre conté informació sobre la nidificació, l'alimentació, la migració i els moviments dels rapinyaires de Catalunya.

— 28 de maig, sortida de descoberta d'orquídiades a l'Espai Natural Guillerries-Savassona. Es va realitzar amb motiu del Dia Europeu dels Parcs a l'Espai Natural Guillerries-Savassona, a fi de conèixer algunes de les trenta-tres espècies d'orquídiades que s'hi troben i la metodologia que s'aplica en el projecte *Atlas d'Orquídiades d'Osona*.

Projectes

- Ocells nidificants escassos
- Gat fer
- Atlas d'orquídiades d'Osona
- Fonts

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)

Exposicions

«Focus on birds»

La 3a Mostra de l'SCFN va ésser exhibida a MonNatura Delta (Amposta) entre el 23 i el 25 de setembre, i al claustre de la seu de l'IEC entre el 30 de novembre i el 22 de desembre.

«Formes i textures de la natura»

Va ésser exposada fins al 18 de setembre al Museu de Ciències Naturals de Granollers; entre el 3 i el 26 de març, al Museu Arxiu de Vilassar de Dalt; del 2 al 28 d'abril, a l'Ateneu Les Bases de Manresa, i entre el 18 de maig i el 3 de juny, al Centre de Lectura de Reus.

Sessions audiovisuals

— 4 d'octubre, «Etosha. Safari pel gran salar blanc», a càrrec de Montse García Márquez (SCFN).

— 1 de febrer, «Fotografia artística de paisatge. Progressió en proximitat», del biòleg i membre de l'SCFN Juan Santos. Es va il·lustrar amb fotografies agrupades en blocs («Tardor íntima», «Destacant el roig», «Escala de grisos», «La màgia del bosc», etc.).

— 30 de març, «Fotografiar la natura... serveix de res?», a càrrec de l'experimentat fotògraf Fernando Puche, que va analitzar el paper de la fotografia de natura dins l'àmbit artístic i en la societat. La sessió es va coorganitzar amb Montphoto i va tenir lloc a la sala Pere i Joan Coromines de l'IEC.

— 3 de maig, «Les estacions del Serengeti», amb l'expert en la biodiversitat africana Xavier Surinyach.

— 20 de juny, «Aula, selva i mar. Homenatge pòstum al doctor Joaquim Veà i Baró». El psicòleg, primatòleg i fotògraf Joaquim Veà i Baró va ésser recordat pels seus companys Teresa Anguera, Rosa Maria López, Ricard Marco, Albert Masó i Carles-Enric Riba.

Col·laboracions

— 30 de setembre - 2 d'octubre, 20è MontPhoto FEST. Es va col·laborar en el Festival Internacional de Fotografia de Natura, celebrat en diferents espais de Llorret de Mar. El programa va incloure un gran nombre d'activitats, entre les quals conferències, tallers i la I Jornada de Cinema Mediambiental.

Delegació de la Serralada Litoral

Central

Tronades científiconaturalistes

Les «Tronades» són xerrades mensuals coorganitzades amb l'Agrupació Científico-Excursionista de Mataró i celebrades a la seva seu, en què un expert ofereix una

conferència i després s'obre un col·loqui amb els assistents. Les sessions d'aquest curs van ésser les següents: «Els opistobranquis del Maresme», per Guillem Mas, del Grup de Recerca d'Opistobranquis de Catalunya (5 d'octubre); presentació del llibre d'Oxygastra *Les libèl·lules de Catalunya*, a càrrec de Xavier Maynou i Ricard Martín, membres d'Oxygastra (2 de novembre); «Les moltes i les aigües de les fonts», amb Miquel Bes, que va presentar els resultats del «Projecte Fonts: Estudi de les Comunitats de Briòfits de les Fonts», realitzat per voluntaris i encapçalat per la Delegació de la Serralada Litoral Central (14 de desembre), i «Conservació y especies invasoras: ¿son realmente incompatibles? Abordando la ecología desde una perspectiva integradora», amb Yolanda Melero, del CREA (28 de febrer).

Seminari «Sexe, desenvolupament i evolució»

Seminari organitzat conjuntament amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró, que girar entorn del sexe com un dels principals components de l'evolució de les espècies. Les sessions, generalment impartides a la sala d'actes de Can Palauet (Mataró), van ésser les següents:

— 7 de març, conferència «Devoramasclcs i transvestits: la vida sexual secreta de les aranyes», pronunciada per Miquel Arnedo (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB).

— 9 de març, conferència «Com es determina el sexe? Factors genètics i ambientals», de Francesc Piferrer (Institut de Ciències del Mar).

— 11 de març, taller «Biometria de l'atracció», impartit a Can Boet - Centre de Patrimoni Arqueològic i Natural (Mataró) per Aida Viza i Francesc Sabater, del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB.

— 14 de març, conferència «Per què serveix el sexe?», per David Bueno (Departament de Genètica, Microbiologia i Estadística de la UB).

— 16 de març, conferència «De l'ou a l'adult: gens, desenvolupament i evolució», a càrrec de Florenci Serras (Departament de Genètica, Microbiologia i Estadística de la UB).

— 21 de març, conferència «Selecció sexual: per què els mascles lluiten i les femelles trien?», a càrrec de Ferran Sayol i Mariona Ferrandiz, del CREAF.

— 23 de març, conferència «Sobreviure malgrat les dificultats: els amfibis i la perpetuació de l'espècie», pronunciada per Gustavo Llorente (Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la UB).

— 25 de març, sortida de camp «Sexe i reproducció a la natura», a càrrec de Marcos Fernández Martínez i Jordi Corbera, de la Delegació de la Serralada Litoral Central. El punt de trobada va ésser a La Batllòria.

— 28 de març, conferència «Hipervariabilitat reproductiva en plantes: entre les escales d'Odessa i el principi de Sant Mateu», de Josep M. Espelta (CREAF).

— 30 de març, conferència «El sexe en la nostra espècie: "Vive la différence!"», de Mireia Esparza (Departament de Genètica, Microbiologia i Estadística de la UB).

Altres activitats

— 30 de maig, presentació del 27è volum de la revista *L'Atzavara*. El número, titulat «Llum, foscor i éssers vius», va ésser coeditat amb la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró i recull les ponències del seminari homònim celebrat entre el març i l'abril del 2016. Després de la presentació, Jordi Corbera, membre de la Delegació de la Serralada Litoral de la ICHN, va pronunciar la conferència «La vida que brolla de la foscor: les fumaroles hidrotermals submarines». Es va dur a terme a la sala d'actes de Can Palauet (Mataró).

Delegació del Bages

Es van realitzar les sortides naturalistes següents, guiades per Jordi Badia i Florenci Vallès, biòlegs, i Oriol Oms, geòleg:

— 8 d'octubre, Os de Civís (Alt Urgell).

— 5 de novembre, El Montnegre (Vallès Oriental).

— 3 de desembre, Fonts Salades d'Horta d'Avinyó i d'Oló i anticlinal d'Oló (Bages i Moianès).

— 14 de gener, Cap de Creus (Alt Empordà).

— 18 de febrer, Serra de l'Obac (Vallès Occidental i Bages).

— 18 de març, Serra Gran del Montsant (Priorat).

— 22 d'abril, Coves del Toll, fageda de l'Espinol i Museu Arqueològic i Paleontològic de Moià (Moianès).

— 20 de maig, Entre Capafonts i el Bosquet pels barrancs dels Motllats (Alt Camp i Baix Camp).

— 17 i 18 de juny, Departament occità de l'Arieja (gruta de Niaux, Montsegur i Lo Mas d'Asilh).

— 8 de juliol, De Vallter 2000 a Nyer per la reserva natural (Ripollès i Conflent).

Així mateix, amb motiu del Dia Mundial de l'Aigua, el 19 de març es va fer una caminada des de Sant Joan de Vilatorrada a les Torres de Bages per la vora del torrent Fondo, coorganitzada amb l'Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada. I entre els dies 15 de juny i 1 de juliol, es va exhibir l'exposició fotogràfica «Paisatges», de Joan Martínez, a la Casa Lluvià de Manresa.

Delegació de la Garrotxa

Les activitats, que en general van tenir lloc al Centre Cultural els Catòlics (Olot), van ésser les següents:

Tertúlies Naturalístiques

Les Tertúlies Naturalístiques són un punt de trobada per a tothom interessat en el patrimoni natural de la Garrotxa. Les sessions d'aquest curs van ésser aquestes:

— 13 d'octubre, 40a Tertúlia Naturalística: «La recerca naturalística a la Garrotxa. Què es fa i què falta fer?».

— 10 de novembre, 41a Tertúlia Naturalística: «El/s valor/s de la natura. La Garrotxa i el/s seu/s valor/s».

— 15 de desembre, 42a Tertúlia Naturalística: «El SOCC i l'ATLES, estat actual a la Garrotxa, participació i perspectives». En aquesta sessió, coorganitzada amb l'Agrupació Naturalista i Ecològica de la Garrotxa (ANEGx), David Garcia, de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), va exposar el SOCC (Seguiment d'Ocells Comuns a Catalunya) i l'ATLES, a la sala d'actes de l'Hospici (Olot). Després de posar sobre la taula l'estat d'aquests dos projectes a la Garrotxa, es va debatre la qüestió en la Tertúlia Naturalística pròpiament dita, al restaurant d'Els Catòlics.

— 12 de gener, 43a Tertúlia Naturalística: «Animals vertebrats: el top 10 garrotxí. Quins són els més interessants de la Garrotxa?».

— 9 de febrer, 44a Tertúlia Naturalística: «Els hàbitats de la Garrotxa. Són naturals? Són interessants?».

— 9 de març, 45a Tertúlia Naturalística: «A veure qui neix primer! La fenologia de les plantes i els animals».

— 13 d'abril, 46a Tertúlia Naturalística: «Els boscos madurs de la Garrotxa. Tenen futur?».

— 11 de maig, 47a Tertúlia Naturalística «Els ocells a Catalunya». Pri-

mer de tot, Carlos Álvarez-Cros i Fran Trabalon van presentar la seva *Guia de camp dels ocells a Catalunya*, un nou manual dels ocells a Catalunya, il·lustrat amb fotografies, que recull les 336 espècies d'ocell presents a Catalunya. Després de la presentació, duta a terme a la sala de conferències de l'IMPC-DinamiG (Olot), es va anar al Centre Cultural els Catòlics per celebrar la tertúlia pròpiament dita. Durant la sessió es va debatre, amb els autors del llibre, el coneixement actual dels ocells a Catalunya.

— 8 de juny, 48a Tertúlia Naturalística: «Per a què serveixen les ortigues i els escarabats?».

Viatges naturalistes pel món

Cicle de xerrades en què socis i sòcies de la Delegació expliquen i il·lustren amb fotografies les seves experiències en diferents indrets del món per donar-ne a conèixer la flora, la fauna, la geologia o el paisatge. Les sessions d'aquest curs es van dedicar a l'illa de la Reunió (Carles Miguel Carbonell, 25 de novembre) i a Califòrnia (Xavier Oliver, 31 de març).

Sortides de camp per a descobrir

les moltes i hepàtiques de la Garrotxa

Es van fer dues sortides, a càrrec de Miquel Jover, botànic del Departament de Ciències Ambientals de la UdG: «Briòfits de la Garrotxa mediterrània», el 22 d'abril, i «Briòfits de la Garrotxa humida», el 6 de maig.

Altres activitats

— 27 de gener, xerrada «Temps, clima i muntanya», amb Pere Esteban, tècnic del Servei Meteorològic de Catalunya (SMC). Primer es va presentar *MeteoMuntanya*, producte creat pel SMC i la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya per ajudar a planificar les sortides a la muntanya. I després es van exposar algunes dades sobre l'efecte del canvi climàtic als Pirineus.

— 18 de febrer, XI Seminari sobre Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa. Es van presentar més d'una desena de treballs sobre la flora, la vegetació, la fauna i la gestió en espais naturals en l'àmbit de la Garrotxa i zones properes, amb comunicacions com «Comunitats de col·lèmbols edàfics en boscos del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa» i «Resultats dels 25 anys de seguiment del cranc de riu autòcton a la comarca de la Garrotxa».

— 25 de març, sortida de camp per a conèixer els amfibis de la Garrotxa, amb l'herpetòleg Xavier Béjar. Es va organitzar conjuntament amb l'ANEGx.

— 7 i 21 d'abril, taller «Reconeixement d'aranyes a partir de fotografies: es poden conèixer les aranyes a través d'una imatge?», impartit pel biòleg Rafael Carbonell.

— 13 i 14 de maig, cicle *Rapinyaires de la Garrotxa, rapinyaires de Catalunya*, coorganitzat amb l'Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa i amb la col·laboració de l'Ajuntament de

Tortellà. El primer dia, a la sala de plens de l'Ajuntament de Tortellà, es va oferir una xerrada sobre rapinyaires amb motiu de l'aparició de la *Guia de rapinyaires de Catalunya*. Va ésser a càrrec de Fran Trabalon, coautor del llibre, que recull tot el coneixement actual sobre la nidificació, l'alimentació, la migració, la identificació i els moviments dels rapinyaires de Catalunya. L'endemà Trabalon va dirigir una sortida matinal al pla de Tapioles per a observar aus en general i rapinyaires en particular.

— 19-21 de maig, cicle *Orquí-dies, prats i pastures*, coorganitzat amb Can Trona Centre de Cultura i Natura de la Vall d'en Bas i amb el Centre per a la Sostenibilitat Territorial. El primer dia Xavier Oliver va inaugurar l'exposició «Les orquídiades de la Vall d'Hostoles», a Can Trona (la Vall d'en Bas). L'endemà, també a Can Trona, Andreu Salvat (Aprèn, Serveis Ambientals) va impartir la xerrada «Orquídiades, prats i pastures». I la darrera activitat va consistir en una sortida d'observació d'orquídiades guiada per Xavier Béjar.

Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya

El llibre d'Oxygastra *Les libèl·lules de Catalunya*, publicat per Brau edicions el juny de 2016, és la primera obra que recull exhaustivament la informació sobre els odonats de Catalunya. Es van organitzar diverses sessions de presentació del

llibre, com exemple a Barcelona (llibreria Oryx), Vic (Sala Segimon Serrallonga de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya) i Amposta (Museu de les Terres de l'Ebre), els dies 9, 15 i 18 de novembre, respectivament.

Grup Orquidològic de Catalunya (GOC)

Jornades orquidològiques

Es van fer sortides de prospecció d'orquídiades a Sant Martí Sacalm (Selva), el 30 d'abril i guiada per Josep Barnés (GOC); a la Mola de Colldejou (Mont-roig del Camp), el 7 de maig, coorganitzada amb els Amics de les Flors de la Torre de Fontaubella; a la rodalia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), el 13 de maig, coorganitzada amb l'ADENC (Associació per la Defensa i l'Estudi de la Natura); a la UAB el 20 maig, conjuntament amb el Grup d'Orquídiades de la Noguera; a l'Alt Gaià, el 27 maig, amb l'Associació La Sínia, i a Folgueroles el 3 de juny amb el GNO per col·laborar amb l'Atlas d'Orquídiades d'Osona.

— 3-12 de març, «Les orquídiades silvestres de Catalunya», mostra de fotografies del GOC al local de Foto Art Manresa.

— 2 d'abril, *Orquídiades del Maresme*. Jornada de prospecció i descoberta de les orquídiades silvestres de la vall de la riera de Pineda, organitzada per la Delegació de la Serralada Litoral Central i el Grup Orquidològic de Catalunya.

— 13 de maig, jornada de descobriment i de prospecció de les orquídiades de la UAB, organitzada conjuntament amb l'associació ADENC.

Grup Mineralògic Català

Conferències Mineralògiques de Tardor

— 21 d'octubre, «Geología de la isla volcánica de Gran Canaria y el uso histórico de sus materiales líticos», a càrrec de José Mangas, de l'Institut d'Oceanografia i Canvi Global de la Universitat de Las Palmas de Gran Canaria.

— 4 de novembre, «La conca del Priorat. Els primers miners i la metal·lúrgia de l'entorn», de Margarida Genera, arqueòloga del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

— 18 de novembre, «Els elements de les terres rares. Dipòsits clàssics i nous», per Joan Carles Melgarejo, del Departament de Cristal·lografia, Mineralogia i Dipòsits Minerals de la UB.

— 25 de novembre, «La primera mineria i metal·lúrgia al sud-est de la península Ibèrica. L'aportació de les anàlisis d'isòtops del plom», per Roberto Risch, professor del Departament de Prehistòria de la UAB.

— 2 de desembre, «L'abellaïta, la primera espècie mineral nova descoberta a Catalunya», a càrrec de Jordi Ibáñez, director científic del servei de Difracció de Raigs X de l'Institut de Ciències de la Terra; Jaume Almera, del Consell Superior d'Investigacions Científiques, i Joan

Abella, mineralogista descobridor de l'abellaïta.

— 16 de desembre, «Els cristalls gegants de guix de Naica (Mèxic). Com es van formar, per què són tan grans, quin és el seu futur...», per Àngels Canals, del Departament de Cristal·lografia, Mineralogia i Dipòsits Minerals de la UB.

Grups de recerca participativa

Orquídiades del Solsonès

Ortòpters de la Garrotxa

Flora de la Garrotxa

Orquídiades de la Garrotxa

Papallones diürnes de la Garrotxa

Els odonats de la Garrotxa

Coleòpters florícoles del Vallès Occidental

Orquídiades d'Osona

Els líquens de Céllecs

Els tomísids de Céllecs

Representació i participació

— Participació en les juntes rectores d'aquests espais naturals protegits: Alt Pirineu; Aigüestortes i Estany de Sant Maurici; Aiguamolls de l'Empordà; Cadí-Moixeró; Zona Volcànica de la Garrotxa; Collserola; Capçaleres del Ter i el Freser; Alta Garrotxa.

— Participació en diversos consells i comissions: Consell de Protecció de la Natura; Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya; Consell Assessor de l'Observatori del Paisatge de Catalunya; Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre; Comissió

Tècnica de Boscos Singulars; Consell de Caça; Consell de Pesca.

— Coordinació dels representants de l'IEC i de les seves societats filials en espais naturals protegits i comissions relacionades amb la conservació de la natura i el medi ambient.

— La ICHN és membre de la Xarxa de Custòdia del Territori.

— La ICHN ha signat el Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat-Agenda 21 de Barcelona.

— Col·laboració amb les institucions signatàries de la *Declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya* en el seguiment del seu compliment i en la realització d'altres activitats conjuntes.

— Participació en projectes europeus: Simwood i Groundtruth2.0.

Publicacions

Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 80 (2017).

GONZÁLEZ, Valentín [et al.]. *Flora vascular del delta del Llobregat*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural, 2016. (Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural; 18)

Notícies de la Institució: Circular de la Institució Catalana d'Història Natural, núm. 127 (setembre-octubre 2016); núm. 128 (novembre-desembre 2016); núm. 129 (gener-febrer 2017); núm. 130 (març-abril 2017); núm. 131 (maig-juny 2017).

Revista Catalana de Micologia, vol. 38 (2017).

Societat Catalana de Biologia

Any de fundació:	1912
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOSEP CLOTET ERRA
Vicepresidència 1a:	JORDI BARQUINERO MAÑEZ
Vicepresidència 2a:	MONTSERRAT COROMINAS GUIU
Secretaria general:	ROSA PÉREZ ROURA
Vicesecretaria:	CARLOS J. CIUDAD GÓMEZ
Tresoreria:	MARC MARTÍ-RENOM
Vocalia d'Acció Territorial:	ORIOI CABRÉ FABRÉ
Vocalia de Comunicació:	MARINA RIGAU RESINA
Vocalia d'Ensenyament:	CARLES GIMÉNEZ ESTEBAN
Vocalia de Publicacions i Lexicografia:	DOLORS VAQUÉ VIDAL
Vocalia de Seccions:	ALBERT JORDAN VALLÈS
Vocalia de Promoció:	EVA COLÀS ORTEGA
Vocalia d'Estudiants:	ORIOI IBORRA ECEA
Delegat de l'IEC:	RICARD GUERRERO MORENO

Coordinadors de les seccions especialitzades

Aqüicultura	NEREA ROHER (Universitat de Barcelona)
Biofísica	PERE GARRIGA (Universitat Politècnica de Catalunya)
Biologia Computacional i Bioinformàtica	RODERIC GUICÓ (Centre de Regulació Genòmica)
Biologia de Plantes	ANA I. CAÑO-DELGADO (Centre de Recerca en Agrigenòmica)
Biologia de la Reproducció	ENRIC RIBES (Universitat de Barcelona)
Biologia de Desenvolupament	FRANCESC CEBRIÀ (Universitat de Barcelona)

Biologia Evolutiva	JOSEFA GONZÁLEZ (Universitat Pompeu Fabra)
Biologia i Indústria	RAMON ROCA (Societat Catalana de Biologia)
Biologia Molecular	BERNAT CROSAS (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Biologia Molecular del Càncer	ORIOL CASANOVAS (Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge)
Biologia i Societat	MARIA FONTANALS (Universitat Autònoma de Barcelona)
Cromatina	ALBERT JORDAN (Consell Superior d'Investigacions Científiques)
Ecologia Aquàtica	RAMON MASSANA (Institut de Ciències del Mar)
Ecologia Terrestre	JOSEP MARIA ESPELTA (Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals)
Ensenyament	CARLOS GIMÉNEZ (Col·legi Sant Gabriel, Viladecans)
Estudiants	ORIOL IBORRA (Universitat de Barcelona)
Genòmica i Proteòmica	MARIO CÁCERES (Universitat Autònoma de Barcelona)
Microbiologia	JORDI MAS CASTELLÀ (Universitat de Barcelona)
Neurobiologia Experimental	CARLES SAURA (Universitat Autònoma de Barcelona)
Senyalització Cel·lular i Metabolisme	MARC CLARET (Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer - Centre Esther Koplowitz)
Virologia	SOFÍA PÉREZ DEL PULGAR (Hospital Clínic de Barcelona)
SCB a Alacant	IVAN QUESADA (Institut de Bioenginyeria d'Elx)
SCB a Lleida	M. ÀNGELES DE LA TORRE (Universitat de Lleida)

SCB a València

LLUÍS PASCUAL

(Universitat de València)

SCB a Vic

JULITA OLIVERAS

(Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya)

Nombre de socis:

1.584

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Biologia (SCB) al llarg del curs 2016-2017, que generalment van tenir lloc a la seu de l'IEC.

Formació

— 8 i 9 de setembre, curs «Bioinformatics bootcamp for biomedical practitioners». Va ésser organitzat per la Secció de Biologia Computacional i Bioinformàtica i l'Associació Bioinformàtics Barcelona, i va anar dirigit a professionals de les ciències biològiques i biomèdiques. Per mitjà de conferències i sessions pràctiques, es va introduir l'alumnat en el llenguatge *script* emprant especialment el llenguatge de programació d'alt nivell Python. Es va impartir a l'Edifici MediaTIC de Barcelona Activa.

— 15 de setembre, seminari «Llegir a les ciències, llegir científicament». El va impartir Jordi Domènech, formador de professors al Departament d'Ensenyament, i va anar adreçat a professionals de l'educació. Es van plantejar experiències i eines

didàctiques al voltant de tres preguntes: per què cal llegir en les ciències?, com hem de llegir en les ciències?, i quins textos cal llegir en les ciències?; i es van estudiar conceptes com ara la lectura crítica o els gèneres literaris científics. Va ésser organitzat per la Secció de Vic de l'SCB i la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, i dut a terme al Campus Torre dels Frares d'aquesta universitat.

— 3 i 4 de novembre, taller «Realising potentials: Arts-based sustainability science». Va constar de sessions experimentals i debats a fi d'explorar i dialogar entre arts i ciència de la sostenibilitat. Es va portar a terme a Barcelona (a la seu de l'IEC, a l'Escola Massana i a la Reial Acadèmia de Medicina) i va ésser organitzat per la Secció d'Ecologia Terrestre, pel Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), per la Universitat Oberta de Catalunya, per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), per la Universitat Pablo de Olavide i el seu Campus d'Excel·lència Internacional de Medi Ambient, Biodiversitat i Canvi Global, i per la Universitat d'Évora i el seu

Institut de Ciències Agràries i Ambientals Mediterrànies.

— 21-25 de novembre, II Curs d'optogenètica, coorganitzat amb la Universitat de Barcelona (UB). La metodologia de l'optogenètica es basa en la introducció en neurones de sondes codificades genèticament sensibles a la llum, a fi de manipular l'activitat de circuits cerebrals en sistemes intactes *in vitro* i *in vivo*. Al curs es van analitzar les tècniques de manipulació neuronal, essencials per a qualsevol científic interessat en el funcionament del cervell i dels mecanismes de les patologies neuropsiquiàtriques. Va ésser impartit a la Reial Acadèmia de Medicina per Luis de Lecea (Universitat de Stanford), Pau Gorostiza (Institut de Bioenginyeria de Catalunya) i Michael Häusser (University College de Londres).

Conferències

— 4 d'octubre, «Progressos i tasques pendents en teràpia gènica de malalties monogèniques de la sang». Va anar a càrrec de Juan Antonio Bueren, responsable d'un assaig clínic que empra la teràpia gènica. Va ésser coorganitzada amb la Societat Catalana d'Immunologia (SCI).

— 9 de novembre, «El paper de la genètica forense en els tribunals de justícia». Sessió inaugural del curs a càrrec de Manuel Crespillo (cap del Servei de Biologia de l'Institut Nacional de Toxicologia i Ciències Forenses del Ministeri de Justícia), que va repassar les fites que han

permès arribar a l'estat actual de les proves genètiques, així com aspectes crítics i limitacions en les anàlisis, l'estat actual de les bases de dades dels DNA d'interès criminal, i les perspectives de futur.

— 30 de novembre, «És la predació entre microorganismes un pas necessari en la teoria de l'endosimbiosi?». Va anar a càrrec d'Isabel Esteve (catedràtica emèrita de microbiologia a la UAB), que va exposar la teoria endosimbiòtica, segons la qual l'origen d'alguns orgànuls de la cèl·lula eucariota van ésser, prèviament, microorganismes de vida lliure, que després van passar a l'interior d'un altre microorganisme i van esdevenir un orgànul vital per a la cèl·lula hoste.

— 15 de març, «Les cèl·lules de glia i la regulació de la inflamació al cervell. Implicació en les malalties neurològiques». Va ésser pronunciada per Bernardo Castellano, catedràtic de l'Institut de Neurociències de la UAB, que va explicar la recerca que hi desenvolupen i com confia que permetrà dissenyar estratègies terapèutiques per a interferir en el procés inflamatori associat a malalties neurològiques. La va organitzar la Secció d'Ensenyament.

— 5 d'abril, «Saps què és el CRISPR?». La genetista de la UB Cristina Prieto va parlar de la tècnica d'edició del genoma CRISPR (*clustered regularly interspaced short palindromic repeats*, que vol dir 'repeticions palindròmiques curtes agrupades i regularment interespaïades'),

analitzant-ne aspectes com les aplicacions, les limitacions i les qüestions ètiques que ha suscitat. Va ésser organitzada per la Secció d'Ensenyament.

Simposis

— 6 i 7 d'octubre, X Simposi de Neurobiologia. El va organitzar la Secció de Neurobiologia Experimental i va aplegar investigadors en neurociències de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià. Es van oferir tres conferències plenàries: «Axon guidance and cues during neuronal development», de Rüdiger Klein (Institut Max Planck, Alemanya); «Sobre lo bello, el arte y la evolución del cerebro», per Javier De Felipe (Instituto Cajal del Consell Superior d'Investigacions Científiques, CSIC), i «Protective autoimmunity in neurodegeneration», de Michal Schwartz (Institut Weizmann de Ciències, Israel). Així mateix, es van presentar comunicacions orals i pòsters (sobre temes com ara cèl·lules glials i neuroinflamació), i es van realitzar altres activitats (p. ex., el lliurament del 3r Premi Ramon Turró i un concert de la banda Books and Roses).

— 11 de novembre, Annual Proteomics Symposium: «Applying proteomics to life sciences». Es va abordar l'aplicació de tècniques d'espectrometria de massa innovadores en diferents aspectes de les ciències de la vida, mitjançant les ponències de nou experts convidats que van presentar els resultats de les seves recerques, i tallers paral·lels. Va ésser co-

organitzat amb el Centre de Regulació Genòmica (CRG) i celebrat a l'auditori del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

— 13 de gener, VIII Trobada de la xarxa MetNet (Metabolic Network) a l'SCB. Diferents grups de recerca en metabolisme van presentar els seus treballs per discutir-los i rebre les opinions dels investigadors de la xarxa MetNet. Va ésser organitzada per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme.

— 10 de maig, 3a Reunió Anual Internacional MetNet 2017: «Disfunció dels òrgans cel·lulars en l'origen de les malalties metabòliques». Simposi d'investigadors en què es van presentar ponències i comunicacions orals breus per discutir sobre nous estudis que atribueixen un paper rellevant a alteracions de la funció de diversos òrgans cel·lulars en el desenvolupament de la diabetis, l'obesitat i les seves comorbiditats. Va ésser organitzat per la Secció de Senyalització Cel·lular i Metabolisme.

— 17 i 18 de maig, IX Simpòsium Europeu: «El laboratori clínic i la indústria del diagnòstic *in vitro*. Les anàlisis urgents als laboratoris clínics». Els laboratoris clínics han experimentat canvis importants en la manera de dur a terme la seva tasca assistencial, sobretot per la incorporació de noves tecnologies. Aquest simposi, coorganitzat amb l'Associació Catalana de Ciències de Laboratori Clínic, va reunir professionals perquè compartissin experiències i debatessin qüestions

com ara els models de laboratori d'urgències, com afecta l'acreditació segons la norma ISO 15189 en les anàlisis urgents, i les possibles solucions als processos més crítics d'aquestes anàlisis.

Jornades

— 27 i 28 d'octubre, III Trobada de la Xarxa RedTrop. Reunió dedicada a l'ecologia i biologia tropical, en què es van oferir més de quinze presentacions sobre temes, com és ara la diversitat arbòria als boscos de la província indonèsia de Kalimantan Septentrional. Va ésser organitzada per la Secció d'Ecologia Terrestre i RedTrop (Grup d'Ecologia Tropical de l'Associació Espanyola d'Ecologia Terrestre).

— 11 de novembre, XIII Jornada d'Avanços en Ecologia. Trobada d'investigadors de diferents àmbits de l'ecologia, organitzada per la Secció d'Ecologia Aquàtica, el Grup d'Ecologia dels Canvis Ambientals, i el Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB). En aquesta edició, celebrada a la seu del CEAB, es van oferir cinc ponències: «Freshwaters in the Sun: how drying and damming in semiarid regions may shape global carbon cycle feedbacks» (Rafael Marcé, Institut Català de Recerca de l'Aigua), «Exploring the ocean microbiome» (Silvia Acinas, Institut de Ciències del Mar), «Current and future drought impacts on water use by tropical rainforests: from plasticity and diversity to watershed water balance» (Maurizio

Mencuccini, CREAM), «Cape Verde cones: phylogenomics and conotoxin evolution» (Rafael Zardoya, Museu Nacional de Ciències Naturals d'Espanya), i «The gut microbiota in animal ecology and evolution: insights from vertebrate adaptive radiations» (Laura Baldo, Departament d'Ecologia de la UB).

— 18 de novembre, IV Jornada de Biologia del Desenvolupament. Trobada organitzada per la Secció de Biologia del Desenvolupament. En aquesta edició, els ponents convidats van ésser Montserrat Corominas (Facultat de Biologia de la UB), que va parlar de com es tradueix la informació codificada en els gens; Marco Milán (Institut de Recerca en Biomedicina), que va abordar els mecanismes de control del creixement cel·lular; i Manuel Irimia (CRG), que va exposar els seus estudis centrats a identificar la naturalesa i l'origen dels canvis genòmics que han provocat novetats morfològiques en l'evolució. D'altra banda, es van oferir presentacions en forma de pòster i més d'una desena de comunicacions orals.

— 18 de novembre, RECAM 2016. Tretzena edició de la Reunió Científica Anual de Microbiologia (RECAM) organitzada per la Secció de Microbiologia. Va constar de sis ponències, entre les quals, per exemple, «El llevat com a model per a estudiar la homeòstasi cel·lular del calci i la seva regulació redox» (Enric Herrero, Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques de la Universitat de

Lleida), «Disseny de noves estratègies per a la detecció precoç de la sèpsia greu» (Anna Fàbrega, Institut de Recerca Vall d'Hebron, VHIR) i «*Faecalibacterium prausnitzii*: de la microbiologia clàssica a l'aplicació en el diagnòstic de les malalties inflamatòries intestinals» (Mireia López Siles, Departament de Biologia de la Universitat de Girona).

— 22 de novembre, XIII Jornada CREAM-SCB-ICHN: «El paper dels sòls en la conservació de la natura». L'objectiu d'aquesta edició de la jornada conjunta amb el CREAM i amb la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN) va ésser conèixer l'estat de conservació dels sòls, essencial per a fer-ne un ús sostenible i aplicar les mesures correctores i tècniques de restauració adients. Es van oferir vuit ponències i una taula rodona, en què es van contrastar els punts de vista d'investigadors, tècnics i responsables de l'Administració sobre diferents qüestions que envolten el tema dels sòls (biodiversitat microbiana, serveis ecosistèmics, amenaces, tecnosòls, eines cartogràfiques...).

— 22 de novembre, Avenços en Diabetis i Obesitat. El programa va incloure tres ponències: «GATA transcription factors in pancreas formation and beta-cell function» (Anabel Rojas, del Centre Andalus de Biologia Molecular i Medicina Regenerativa), «Central regulation of glucose metabolism: the role of mu opioid receptors» (Eva Tudurí, del Centre Singular d'Investigació en Medicina Molecular i

Malalties Cròniques de Santiago de Compostel·la) i «Involvement of pancreatic alpha cells in prediabetes and diabetes» (Alex Rafacho, de la Universitat Federal de Santa Catarina, Brasil). Va ésser organitzada per la Secció de l'SCB a Alacant i la Universitat Miguel Hernández d'Elx, i es va celebrar al saló d'actes de l'Institut de Bioenginyeria d'aquesta universitat.

— 28 de novembre, XV Jornada de Virologia. Els grups de recerca en virologia de Catalunya van presentar els principals avenços i novetats en aquest camp. Els ponents convidats van ésser Noam Stern-Ginossar (Institut Weizmann de Ciències, Israel), que va parlar dels processos moleculars de les infeccions víriques; Guillaume Fillion (CRG), que va presentar investigacions sobre el VIH; Andrés Antón (VHIR), que va analitzar què va fallar en la vigilància epidemiològica que va causar l'epidèmia d'enterovirus a Catalunya, i Isabel Sola (Centre Nacional de Biotecnologia del CSIC), que va parlar d'un nou coronavirus emergent a Orient Mitjà que es transmet de camells a humans. Va ésser organitzada per la Secció de Virologia.

— 14 de desembre, VI Jornada de Biofísica. Activitat organitzada per la Secció de Biofísica a fi de facilitar el contacte entre els grups que treballen en aquest camp. El ponent convidat va ésser Pau Gorostiza (Institut de Biotecnologia de Catalunya), que va impartir la conferència «Control of biological activity by

light». Així mateix, es van presentar més de deu comunicacions sobre qüestions com per exemple les propietats viscoelàstiques dels glòbuls vermells.

— 20 de desembre, IV Jornada de Bioinformàtica i Genòmica. Trobada de bioinformàtics dels principals centres de recerca i tecnològics, universitats i hospitals de Catalunya, que va constar de dues conferències plenàries: «Interrogating the architecture of cancer genomes» (Peter Campbell, Wellcome Trust Sanger Institute, Regne Unit), i «Using single-cell approaches to understand cell fate decisions in early mammalian development» (John Marioni, Institut Europeu de Bioinformàtica, Regne Unit). També es van presentar pòsters i una vintena d'exposicions orals d'estudis sobre temes com el disseny de nous medicaments a partir de l'estudi molecular de les proteïnes. La van organitzar la Secció de Bioinformàtica i Biologia Computacional, la Secció de Genòmica i Proteòmica, i l'Associació Bioinformàtics Barcelona, i es va celebrar a l'auditori del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona.

— 8 de febrer, Dia de Darwin 2017. La Secció de l'SCB a València va col·laborar en els actes commemoratius del Dia de Darwin organitzats en el marc del programa Espai Ciència de la delegació de l'IEC a València, Acció Cultural del País Valencià i la Càtedra de Divulgació de la Ciència/Unitat de Cultura Científica de la Universitat de València (UV). El

programa va constar de la conferència «L'avantpassat comú universal», del biòleg evolutiu Luis Delage, pronunciada a la Sala Darwin del Campus Burjassot-Paterna de la UV; de la presentació del projecte de ciència ciutadana «Treure la Llengua», coordinat pel CRG i dedicat al microbioma bucal, que va tenir lloc a la cafeteria de l'Octubre Centre de Cultura Contemporània (OCCC), i de la xerrada «Eau de neurone, un cervell d'olors», amb la neurobiòloga Carmen Agustín, també a la cafeteria de l'OCCC.

— 21-23 de març, Cost-mitoeagle and Barcelona Meeting. Jornada organitzada per la Secció d'Ensenyament i les xarxes MetNeT i COST-MITOEAGLE, en què experts d'arreu del món van analitzar, mitjançant un bon nombre de ponències, de debats i de presentacions d'estudis, qüestions relacionades amb la funció dels mitocondris en la salut i en les malalties.

— 24 de març, VII Jornada de Cromatina i Epigenètica. Diversos grups que treballen en l'àmbit cromatínic i epigenètic es van reunir per presentar les últimes recerques —amb comunicacions orals breus i sessions en forma de pòster— i debatre'n els resultats, a més d'establir xarxes de col·laboració. Es van oferir una quinzena de ponències, entre les quals «Adaptation to changes in the environment in malaria parasites: epigenetic variation, and what else?» (Alfred Cortés, Centre de Recerca en Salut Internacional de Barcelona) i «Role of SIRT7 in stress

response» (Alejandro Vaquero, Programa d'Epigenètica i Biologia del Càncer de l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge). Va ésser organitzada per la Secció de Cromatina i Epigenètica i pel BCN Chromatin Club.

— 27 d'abril, Dia de la Immunologia: «Immunoteràpia en infecció, càncer i autoimmunitat». Amb motiu del Dia Internacional de la Immunologia, es va celebrar aquesta jornada dedicada a la immunoteràpia en infecció, càncer i autoimmunitat. Va ésser inaugurada pel vicepresident de l'SCB, Jordi Barquinero, i el president de la SCI, Ricardo Pujol, i seguidament es van oferir tres ponències. Primer de tot, Andreas Meyerhans, investigador ICREA a la Universitat Pompeu Fabra (UPF), va parlar de les estratègies contra l'atac dels virus i de com pot revertir-se l'esgotament del sistema immunitari per millorar els tractaments antivirals. Després, Rafael Rosell, de l'Institut Català d'Oncologia de l'Hospital Germans Trias i Pujol, va exposar les immunoteràpies emprades contra el càncer. Finalment, Marta Vives-Pi, investigadora principal del Servei d'Immunologia de l'Hospital Germans Trias i Pujol, va explicar com han desenvolupat una immunoteràpia basada en la nanomedicina per restablir la tolerància immunològica en diabetis tipus 1 i aturar l'atac autoimmunitari. La jornada es va cloure amb la taula rodona «Reptes en immunoteràpia», en la qual van intervenir els tres ponents

i, com a moderador, Ricardo Pujol. Va ésser coorganitzada amb la SCI i va tenir lloc a la seva seu, a Barcelona.

— 6 de maig, XVIII Matinal de l'Evolució. Jornada d'actualització científica per a professors de secundària i batxillerat. Va constar de tres ponències: «L'ancestre universal» (Luis Delaye, director del grup de Genòmica Evolutiva del Centre d'Investigació i d'Estudis Avançats de l'Institut Politècnic Nacional de Mèxic), «De Darwin a Margulis» (Juli Peretó, professor del Departament de Bioquímica i Biologia Molecular de la UV) i «Cosins de ximpanzés, parents de neandertals» (Tomàs Marquès-Bonet, investigador principal del grup de Genòmica Comparativa de l'Institut de Biologia Evolutiva CSIC-UPF). Va ésser organitzada per la UV i la Secció de l'SCB a València, i va tenir lloc a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic d'aquesta universitat.

— 11 i 12 de maig, Parkinson i Alfa-sinucleïna: «Lliçons dels darrers 20 anys». Es va col·laborar en aquesta jornada de l'Hospital Clínic de Barcelona i el VHIR, celebrada a l'Aula Magna de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la UB. Les sinucleinopaties són trastorns caracteritzats per l'acumulació i propagació de la proteïna alfa-sinucleïna al sistema nerviós, cosa que pot provocar Parkinson o altres atrofies musculars. Amb motiu del vintè aniversari del descobriment d'aquesta correlació, es va celebrar aquesta activitat, en què per

mitjà de sessions com ara ponències, col·loquis i comunicacions en forma de pòster, es van actualitzar alguns aspectes essencials de les sinucleinopaties.

— 20 de maig, VI Jornada de la Biologia a l'Ensenyament. Responsables de l'ensenyament de la biologia es van reunir per compartir les seves experiències docents, per mitjà d'una desena de sessions, entre les quals «La responsabilidad medio ambiental en el aula: el blog como herramienta dinamizadora», «Però... on s'amaguen les espècies? Una proposta de pràctiques de biogeografia per a secundària» i «Les classes de biologia van a la mar: apropant la pesca artesanal a les aules». Es va organitzar conjuntament amb la UV i va tenir lloc a l'Auditori Joan Plaça del Jardí Botànic d'aquesta universitat.

— 13 de juny, XXIV Jornada de Biologia Molecular. Referents internacionals del camp de la biologia molecular a l'àrea de Catalunya i el País Valencià es van reunir per oferir una visió transversal de l'estat actual de la recerca i les aplicacions que té. Per mitjà de conferències i comunicacions orals breus, es van abordar temes com la biologia estructural, la biomedicina, la biologia molecular de llevats, la biologia regenerativa i les cèl·lules mare. Els ponents convidats van ésser Manel Esteller (cap del Programa d'Epigenètica i Biologia del Càncer a l'Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge), Samuel Sánchez (Institut de Bioenginye-

ria de Catalunya), Salvador Ventura (Institut de Biotecnologia i Biomedicina Vicent Villar Palasí), Patricia Casino (Laboratori de Proteïnes de Membrana de la UV), Maribel Geli (Institut de Biologia Molecular de Barcelona), Jaume Bagunyà (Departament de Genètica de la UB) i Marc Cusachs (empresa Transplant Biomedicals). Així mateix, una cinquantena d'estudiants de doctorat van exposar la seva recerca, i les millors aportacions van ésser reconegudes amb el Premi Lluís Cornudella (millor presentació oral: Elena Vizcaya, i millor pòster: Laura Castilla, totes dues estudiants de la UB). Va ésser organitzada per la Secció de Biologia Molecular de l'SCB.

— 21 de juny, XV Jornada de Biologia de la Reproducció. L'objectiu d'aquesta jornada biennal de la Secció de Biologia de la Reproducció de l'SCB és posar en contacte grups de recerca en temes relacionats amb la biologia de la reproducció animal i humana, perquè exposin i debatin els resultats de les seves investigacions. En la 25a edició es van oferir més d'una quinzena de comunicacions, com ara la «Base molecular de la funció de l'espermatozoide de peixos: el paper de les aquaporines», «Anàlisi de fragmentació del DNA espermàtic mitjançant l'assaig comet alcalí i neutre: aplicació d'un software d'anàlisi computeritzada» o «Efectes de la fusió cel·lular i la divisió directa en el desenvolupament embrionari».

— 26 de juny, Jornada de Biologia Evolutiva. L'objectiu d'aquesta activitat organitzada per la Secció de Biologia Evolutiva de l'SCB és promoure la interacció dels membres dels grups de recerca d'arreu de Catalunya que treballen en biologia evolutiva i oferir també als investigadors més joves l'oportunitat de presentar i debatre els seus treballs doctorals o postdoctorals. Va obrir la Jornada la ponent convidada, Rita Rebollo (Universitat Claude Bernard Lió 1), amb la conferència «Epigenetic interplay between mammalian transposable elements and host genes». I, seguidament, es van presentar una quinzena de comunicacions, sobre temes com, per exemple, la introgressió adaptativa en el genoma del ximpanzé. La millor comunicació oral va optar al X Premi Antoni Prevosti de Biologia Evolutiva.

VII Olimpíada de Biologia de Catalunya
Prova coorganitzada amb la major part de les universitats catalanes, el Col·legi de Biòlegs de Catalunya, el CESIRE (Centre de Recursos Pedagògics Específics de Suport a la Innovació i la Recerca Educativa), el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, i el Seminari Permanent de Ciències Naturals. L'objectiu és estimular i implicar els estudiants de batxillerat en el desenvolupament de la biologia.

El 4 de febrer es va fer la part teòrica simultàniament en diferents uni-

versitats, i la part pràctica, realitzada pels vint finalistes, va tenir lloc el 8 de febrer a la Facultat de Biociències de la UAB. Es van concedir tres medalles d'or, tres d'argent, i medalles de bronze per a la resta de finalistes, en un acte públic a la Sala Prat de la Riba de l'IEC el 17 de febrer. Els guanyadors de les medalles d'or van ésser Pau Casanovas (Institut Jaume Balmes de Barcelona), Paul Sol (La Salle de Mollerussa) i Enric Boada (col·legi Padre Damián Sagrados Corazones de Barcelona).

Els sis millors classificats van poder participar en representació de Catalunya en la XII Olimpíada Espanyola de Biologia, celebrada a Pamplona del 23 al 26 de març.

Premis

Es van convocar aquests cinc premis, instituïts el 2016 i inclosos dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC. Van ésser lliurats en la primera Nit de la Biologia, al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona, el dia 7 de juliol de 2016.

Premi Societat Catalana de Biologia a la trajectòria professional

S'ofereix a una persona que ha contribuït al progrés o a la difusió de les ciències biològiques en territori de llengua catalana al llarg de la seva trajectòria professional. Es va atorgar a Joan Massagué (director del Memorial Sloan Kettering

Cancer Center de Nova York), que va ésser distingit amb el títol de soci honorari de l'SCB.

*Premi Societat Catalana de Biologia
a un article científic*

S'ofereix al millor article publicat en qualsevol àmbit de les ciències biològiques que s'hagi realitzat majoritàriament des d'un territori de llengua catalana. Es va concedir a David M. Alba per «Miocene small-bodied ape from Eurasia sheds light on hominoid evolution».

*Premi Societat Catalana de Biologia
a la divulgació*

S'ofereix a qui ha publicat o difós una obra de divulgació de les ciències biològiques, en llengua catalana i durant l'any natural anterior a la publicació de la convocatòria. Es va atorgar a Jaume Llistosella i Antoni Sánchez-Cuxart per *Guia il·lustrada per a conèixer els arbres*.

*Premi Societat Catalana de Biologia
al jove investigador*

S'ofereix a la millor tesi doctoral en el camp de les ciències biològiques defensada en una universitat dels territoris de llengua catalana. Es va concedir a Eva M. Novoa per *Evolution of the gene translation machinery and its applications to drug discovery*.

*Premi Societat Catalana de Biologia
a un treball de recerca de batxillerat
(per a estudiants)*

S'ofereix al millor treball de recerca de batxillerat en ciències biològiques. Es va concedir a Robert Cilleros (Institut Antoni de Martí i Franquès, de Tarragona) per *La bioacumulació i biomagnificació del mercuri*.

Publicacions

Treballs de la Societat Catalana de Biologia, núm. 67 (2016).

Societat Catalana de Filosofia

Any de fundació: 1923

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP MONSERRAT MOLAS
 Vicepresidència: XAVIER GARCÍA-DURAN
 Secretaria: BERNAT TORRES MORALES
 Tresoreria: CONRAD VILANOU TORRANO
 Vocalia: MARIA ARQUER CORTÉS
 ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
 JOAN CUSCÓ CLARASÓ
 JOAN GONZÁLEZ GUARDIOLA
 XAVIER SERRA LABRADO

Delegat de l'IEC: PERE LLUÍS FONT

Coordinadors de les seccions especialitzades

Secció de Lògica i Filosofia de la Ciència JOAN ROSELLÓ MOYA
 Secció de Filosofia Antiga JORDI SALES CODERCH
 Secció de Filosofia Medieval MIGUEL CANDEL SANMARTÍN
 Secció de Filosofia Moderna
 Grup d'Estudis Fichteans SALVI TURRÓ TOMÀS
 Secció de Filosofia Contemporània
 Grup d'Estudis Fenomenològics JOAN GONZÁLEZ-GUARDIOLA
 Grup d'Estudis Sartreans IGNASI ROVIRÓ ALEMANY
 Grup de Filosofia Analítica AMBRÒS DOMINGO BELANDO
 Grup de Filosofia Personalista ALBERT LLORCA ARIMANY
 Secció de Filosofia Pràctica
 Grup de Didàctica de la Filosofia FÈLIX RABAL QUEIXALÓS
 Grup Ad Hoc ÀNGELS BALDÓ BULLIDO
 Secció de Filosofia Catalana JORDI SALES CODERCH
 Secció de Filosofia Clàssica Alemanya SALVI TURRÓ TOMÀS
 M. RAMON CUBELLS BARTOLOMÉ

Nombre de socis: 213

Activitats

Durant el curs 2016-2017, les diferents seccions i grups de la Societat Catalana de Filosofia (SCFIL) van organitzar les activitats següents:

— 6 i 7 d'octubre, XXI Col·loquis de Vic: «La tradició». Professionals de les humanitats i especialistes universitaris van debatre la tradició entesa des de dos àmbits diferents: per una banda, la tradició, la filosofia i la ciència, i, per l'altra, la tradició i les arts. Cada àmbit es va abordar amb una ponència (la primera va anar a càrrec de Stefano Petrucciani, de la Universitat de Roma La Sapienza, i la segona, de Lluís Anglada, director de Biblioteques, Informació i Documentació del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya), comunicacions orals i un col·loqui. Els Col·loquis, celebrats al Consell Comarcal d'Osona (Vic), es van organitzar conjuntament amb l'Ajuntament de Vic, el Consell Comarcal d'Osona, la Societat de Filosofia del País Valencià, l'Associació Filosòfica de les Illes Balears, la Universitat de Roma La Sapienza, l'Institut de Dret i Tecnologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya.

— 18 i 27 d'octubre, cicle de conferències *Ramon Llull: savi, educador i reformador*. Es va coorganitzar amb la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE), la Societat Arqueològica Lul·liana (SAL) i la Universitat de les Illes Balears (UIB)

amb motiu de l'Any Llull i de la publicació del monogràfic sobre Ramon Llull de la revista de l'SHE *Educació i Història*. Va constar de dues conferències, al final de les quals Pere Fullana, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la UIB, va presentar la publicació esmentada, coordinada per ell mateix. La primera conferència, «L'educació i el projecte lul·lià», va ésser pronunciada per Antoni J. Colom (catedràtic de teoria i història de l'educació a la UIB) a la sala d'actes de la SAL (Palma). La segona, «La imatge pedagògica en Ramon Llull», la va oferir Ignasi Roviró (professor a la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Llull) a la seu de l'IEC.

— 27 d'octubre, jornada-seminari «El centenari de *Democràcia i Educació* i el pensament de John Dewey. L'SCFIL va col·laborar en aquesta activitat organitzada pels grups de recerca de la Universitat de Barcelona (UB) GREPS i EIDOS. Va comprendre tres ponències: «John Dewey: del pragmatisme al feminisme» (Raquel Cercós, professora del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB), «El debat Dewey-Hutchins en ocasió de "The Higher Learning in America (1936)"» (Àngel Pascual, d'EIDOS) i «Experiència i educació a propòsit de John Dewey» (Gregori Luri, filòsof i assagista). Es va dur a terme a l'Aula-Seminari Alexandre Sanvisens del Departament de Teoria i Història de l'Educació de la UB.

— 14-19 de novembre, col·laboració amb el 3r Barcelona Pensa. Festival de divulgació de la filosofia promogut per la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona (UB), que comprèn un bon nombre d'activitats en diferents espais. L'SCFIL va participar especialment en aquests actes a la seu de l'IEC:

- Dia 15: conversa «Biotecnologies i eugenèsia: una perspectiva ètica», amb Marcel Cano, professor del Departament de Filosofia de la UB.

- Dia 16: debat «Freedom, Religion and Republicanism: a Difficult Coexistence?». Es va discutir si el republicanisme és compatible amb la llibertat religiosa, prenent com a exemple les polèmiques al voltant del vel o del burquini, o la xenofòbia religiosa. Hi van intervenir els professors universitaris experts en filosofia política Maurizio Viroli, Daniel Gàmper, Josep Lluís Martí i Íñigo González (aquest últim com a moderador).

- Dia 18: projecció del documental *Agitando la cuna*, de Virginia Solà i Montserrat Crespín. L'obra recull les reflexions d'alguns dels filòsofs més rellevants sobre els principals problemes que planteja la filosofia actualment.

— 28 d'octubre, conferència «La hermenèutica, una forma de fenomenologia». Va ésser organitzada pel Grup d'Estudis Fenomenològics i pronunciada per Ramón Rodríguez García, director del grup de recerca Fenomenologia i Hermenèutica de la Universitat Complutense de

Madrid. Es va portar a terme a la seu de l'IEC.

— 1 de desembre - 8 de juny, sessions del Grup de Filosofia Personalista. El Grup es va reunir al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès per llegir i estudiar les obres *Cinq méditations sur l'existence*, *Solitude, société et communauté*, de Nicolas Berdiaev (1 de desembre, 12 de gener i 2 de març), i *Problemas del personalismo i Reflexions sobre el suïcidi i la mort*, totes dues de P. L. Landsberg (6 d'abril, 4 de maig, 25 de maig i 8 de juny).

— 11 de gener - 31 de maig, XV Seminari Anual de Filosofia del Grup de Filosofia Analítica: «10 qüestions, 10 filòsofs». Seminari dirigit principalment a professors de filosofia de secundària i a estudiants de grau de filosofia. En cada sessió, el ponent va presentar un tema de debat actual en filosofia i després va relacionar les qüestions discutides amb la filosofia d'un autor clàssic o contemporani. Les sessions, celebrades a la seu de l'IEC, van ésser les següents: «El liberalisme de Mill i el debat sobre la prohibició del fulard islàmic», a càrrec de Neus Torbisco (Universitat Pompeu Fabra), l'11 de gener; «Ada Lovelace i la idea de computació», per Manolo Martínez (UAB), el 25 de gener; «Les idees revolucionàries d'Elizabeth Anscombe sobre la causalitat», per Carl Hoeffler (UB), el 8 de febrer; «La justificació de les creences i la filosofia de Karl Popper», conduïda per José Díez (UB), el 22 de febrer; «Escepticisme

clàssic i modern i el problema de les altres ments», amb Mireia López (Universitat de Girona), el 8 de març; «Marx i el treball cooperatiu», amb Iñigo González (UB), el 5 d'abril; «Aristòtil i la validesa dels arguments», a càrrec de Sergi Oms (UB), el 26 d'abril; «Ment i cos: dualismes contemporanis i el dualisme de Descartes», per Josep Macià (UB), el 3 de maig; «Hume i el problema del mal», a càrrec de José Martínez (UB), el 17 de maig, i «El problema del canvi i la filosofia d'Heràclit d'Efes», amb Marta Campdelacreu (UB), el 31 de maig.

— 26 de gener, sessió inaugural del curs: «Sentiment i virtut. La visió aristotèlica de la dona». Va anar a càrrec de Margarita Mauri, professora de la Facultat de Filosofia de la UB, i va tenir lloc a la seu de l'IEC.

— 1 de març, IV Olimpíada de Filosofia de Catalunya (OFC). Activitat organitzada amb el suport de la Facultat de Filosofia de la UB, el Departament de Filosofia de la UAB, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), la Fundació Grífols, i professors de filosofia de secundària. La quarta edició, en què van participar prop de dos-cents alumnes de 4t d'ESO i batxillerat, va girar entorn de la pregunta «Estan canviant les noves tecnologies la identitat humana?», i es va portar a terme a la Sala Gran de la Facultat de Filosofia de la UB.

— 4 de març, lliurament de premis de la IV OFC. L'acte, celebrat al

vestíbul principal del CCCB, va incloure la II Mostra de Vídeos —una selecció de reflexions en vídeo d'alumnes d'ESO i batxillerat al voltant del tema de l'OFC— i una taula rodona sobre «dilemes ètics derivats de l'aplicació de les noves tecnologies a la identitat humana», amb Bernabé Robles, cap del Servei de Neurologia del Parc Sanitari Sant Joan de Déu; Félix Ovejero, professor del Departament de Teoria Sociològica, Filosofia del Dret i Metodologia de les Ciències Socials de la UB, i, com a moderadora, Begoña Román, professora a la Facultat de Filosofia de la UB. Els guanyadors de la IV OFC seleccionats per a participar en la fase espanyola de l'Olimpíada de Filosofia a Múrcia els dies 5 i 6 de maig, van ésser Pablo Rubio (Institut Montjuïc de Barcelona), Ainara Greciano (La Salle de Girona) i Lucho Suaya (Institut Poeta Maragall de Barcelona).

— 3-5 d'abril, seminari de recerca «Els *Elements de filosofia* de Thomas Hobbes». Va ésser impartit a la seu de l'IEC per Yves Charles Zarka, director del Centre Thomas Hobbes, i va girar al voltant de l'obra de Hobbes, concretament del *De corpore*, el *De homine* i el *De cive*. Es va organitzar amb la col·laboració del Departament i la Facultat de Filosofia de la UB i el Màster de Pensament Contemporani i Tradició Clàssica de la mateixa universitat.

— 26 i 27 de maig, 17th Annual Meeting of the Collegium Politicum «Pain

and Punishment in Ancient Thought». Congrés organitzat conjuntament amb el Collegium Politicum i la Fundació Pere Tarrés, en què per mitjà de més d'una desena de conferències es va analitzar l'evolució del càstig a la justícia actual. La conferència inaugural, titulada «From punishment to restorative justice: yesterday and today», la va impartir Esther Giménez-Salinas, directora de la Càtedra de Justícia Social i Restaurativa Pere Tarrés - Universitat Ramon Llull. Seguidament es van oferir la resta de sessions, entre les quals, per exemple, «Multifocal approach: la polivalenza valoriale e funzionale della pena nei dialoghi di Platone» (Maurizio Migliori, Universitat de Macerata) i «Voluntary agency, infliction of suffering and corrective behaviour in Aristotle's *Nicomachean Ethics*» (Elena Irrera, investigadora del Departament d'Història, Cultura i Civiltzació de la Universitat de Bolonya). Es va celebrar a

Barcelona, la primera jornada a la Facultat de Filosofia de la UB, i la segona, a la Facultat d'Humanitats de la Universitat Internacional de Catalunya.

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana de Filosofia, núm. 27 (2016).

DOMINGO, Ambròs; MACIÀ, Josep; OMS, Sergi (ed.). *Perspectives en filosofia*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2016.

GONZÁLEZ-GUARDIOLA, Joan; MONSERRAT MOLAS, Josep (cur.). *Conceptes fonamentals de fenomenologia. Edició en homenatge a Francesc Pereña Blasi*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia. Grup d'Estudis Fenomenològics (GEF-SCF), 2017.

MONSERRAT, Josep; ROVIRÓ, Ignasi (cur.). *La festa*. Barcelona: Societat Catalana de Filosofia, 2016. (Col·loquis de Vic; 20)

Societat Catalana de Física

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOSEP ENRIC LLEBOT RABAGLIATI
Vicepresidència:	NÚRIA FERRER ANGLADA
Tresoreria:	JOAN GARÍN CASANOVAS
Secretaria:	AGUSTÍ POCH PARÉS
Vocalia:	ALBERT BRAMON PLANAS ADOLF CORTEL ORTUÑO ÀNGEL CUADRAS TOMÀS EMILI ELIZALDE RIUS M. ÀNGELS GARCIA BACH ANTONI GIRÓ ROCA XAVIER GRANADOS GARCIA IGNASI JUVELLS PRADES ANTONIO MARZOA DOMÍNGUEZ JOAN ÀNGEL PADRÓ CÀRDENAS JOAN PARELLADA SABATA SANTIAGO VALLMITJANA RICO JOAN VALLS GONZÀLEZ
Comitè de publicacions:	FRANCESC XAVIER ÀLVAREZ CALAFELL XAVIER JAÉN HERBERA
Coordinador del lloc web:	JOAN VALLS GONZÀLEZ
Delegat de l'IEC:	DAVID JOU MIRABENT
Nombre de socis:	398

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Durant el curs 2016-2017 la Societat Catalana de Física (SCFIS) va organitzar

les activitats següents, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Conferències i jornades

— 5-7 d'octubre, XXXII Trobades Científiques de la Mediterrània Josep Miquel Vidal: «Planeta oceà». El tema d'aquesta edició de les Trobades, coorganitzada amb l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats i l'Institut de Ciències del Mar del Consell Superior d'Investigacions Científiques (ICM), va ésser l'oceanografia, que es va abordar mitjançant un bon nombre de ponències i de presentacions orals i en forma de pòster. Les ponències convidades van ésser «Patterns of phytoplankton distribution in stratified ocean waters (Marta Estrada, ICM), «Interacciones físico-biológicas en poblaciones de fitoplancton nocivo en un sistema de afloramiento» (Beatriz Reguera, Patricio Díaz i Lourdes Velo-Suárez, del centre de Vigo de l'Institut Espanyol d'Oceanografia), «Una visió personal i transferible sobre l'oceanografia d'ahir, d'abans d'ahir, però també d'avui i potser de demà. Alguns temes oberts i d'altres potser tancats de manera un pèl provisional» (Jordi Salat, ICM), «Nous sistemes multiplataforma d'observació i predicció oceànica» (Joaquín Tintoré, Sistema d'Observació Costanera de les Illes Balears,), «Un físic teòric convertit en oceanògraf. Quaranta anys per la Mediterrània i des de l'espai» (Jordi Font, ICM), i «Decadal variability of the meridional overturning transports in the Atlantic, Indian and Pacific Oceans» (Alonso Hernández-Guerra, Universitat

de Las Palmas de Gran Canaria). Van tenir lloc a la seu de l'IME (Can Victori, Maó).

— 2 de novembre, conferència inaugural del curs: «Supernoves termo-nuclears». Va anar a càrrec de Jordi Isern, responsable de l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya.

— 9 de novembre, XI Jornada de Física i Química a l'IEC: «100 anys de la teoria de Lewis: l'enllaç químic a debat». En la novena edició d'aquesta trobada entre els professors de física i química de l'ensenyament secundari i universitari, es va voler contribuir a la celebració del centenari de la teoria de Lewis. El programa va incloure les ponències «Una incursió en el rerefons històric de les idees de valència, enllaç i estructura química» (Pere Grapí, Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica), «Enllaç químic i estructura: una crítica fonamentada de la presentació tradicional d'aquests conceptes en l'educació secundària i una proposta alternativa» (Aureli Caamaño, Societat Catalana de Química, SCQ), «Cien años del átomo y la molécula de Lewis: la historia del enlace químico desde Richards a Pauling» (Luis Moreno, Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero de la Universitat de València), «Molécules en 3D: estructura i enllaç» (Roger Estrada, Institut Químic de Sarrià de la Universitat Ramon Llull), i «Recursos de treball experimental relacionats amb l'enllaç químic» (Josep

Corominas, Escola Pia de Sitges). Així mateix, es va presentar el número «Enllaç i estructura» de la revista *Educació Química EduQ*, de l'ESCQ.

— 9 de novembre, inauguració de l'exposició «G. N. Lewis i l'enllaç químic: 100 anys compartint parells d'electrons». Es va participar en la presentació d'aquesta exposició bibliogràfica del CRAI Biblioteca de Física i Química de la Universitat de Barcelona (UB). L'acte, celebrat a l'Aula Magna Enric Casassas de la UB, va incloure la conferència «Gilbert N. Lewis, The Atom and the Molecule (1916): Història, memòria i identitat», d'Agustí Nieto-Galan, del Centre d'Història de la Ciència de la Universitat Autònoma de Barcelona.

— 29 de novembre, conferència del cicle *Física oberta*: «Violació de les desigualtats de Bell». Va ésser impartida per Antonio Acín, professor ICREA a l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO), que va descriure les desigualtats de Bell i, entre altres aspectes, va assenyalar-ne la importància de cara a refutar la possibilitat d'un model determinista alternatiu a la física quàntica.

— 26 de gener, conferència del Premi Nobel de Física 2016: «Topologia i física quàntica en diàleg». Va anar a càrrec de Maria Roser Valentí, de l'Institut de Física Teòrica de la Universitat de Frankfurt (Alemanya). Els guanyadors del Premi Nobel de Física 2016 van ésser David J. Thouless, F. Duncan Haldane i

J. Michael Kosterlitz «pels seus descobriments teòrics de les transicions de fases topològiques i fases topològiques de la matèria». En aquesta sessió es va explicar el concepte de *topologia* i es va debatre la seva relació amb la física quàntica i amb l'existència d'estats exòtics de la matèria.

— 3 de març, lliurament dels premis de l'SCFIS als estudiants de batxillerat. Es van lliurar els premis TREC (dels treballs de recerca de batxillerat) de l'any 2016, els del III Concurs Fotogràfic, i els de la fase catalana de l'Olimpíada de Física del 2017. Durant l'acte, Marta Garcia-Matos (ICFO) va oferir la conferència «El grafè: un material únic».

— 23 de març, conferència «Biologia i física: hi ha nova física en els éssers vius?». Fèlix Ritort, catedràtic de física de la matèria condensada a la UB, va exposar els seus punts de vista sobre la biofísica, i va parlar de la física fora de l'equilibri dels sistemes petits a escala molecular i de com aquesta està contribuint a ampliar la comprensió de conceptes fonamentals com l'energia o l'entropia.

Concursos i proves

III Concurs de Fotografia d'Imatges de Física 2016

Concurs convocat per fomentar l'interès per la física entre els estudiants de física de batxillerat. Marc Sanz va guanyar el primer premi per la fotografia *L'òptica gota a gota*, i el segon premi es va atorgar a Maria Pilar Hortigüela per *Ebullició*

gotes d'aigua. Així mateix, es van concedir accèssits a Daniel Arias, per *Piràmide hologràfica*; Daniel Hernández, per *La llum de la música*, i Iván Moreno, per *Rebot parabòlic*.

Olimpiada de Física

A fi de seleccionar la vintena d'estudiants de batxillerat que formarien la delegació catalana en la XXVIII Olimpiada Espanyola de Física (OEF), el 3 de febrer es va dur a terme la fase catalana en diversos centres de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

L'OEF, coorganitzada amb la Reial Societat Espanyola de Física, el Centre Nacional d'Innovació i Investigació Educativa, i la Universitat de Girona, es va celebrar al Campus Montilivi d'aquesta universitat l'1 d'abril. Hi van participar 130 alumnes de batxillerat d'arreu d'Espanya, que l'endemà van gaudir de visites turístiques i culturals a Girona i Banyoles. Finalment, el 3 d'abril es van lliurar els premis, a l'Auditori EspaiCaixa de Girona. Els cinc millors classificats —Alejandro Epelde, de Montessori School Los Fresnos de la Comunitat de Madrid, va ésser el guanyador absolut— van participar en l'Olimpiada Internacional de Física, que va tenir lloc a Jakarta (Indonèsia) del 16 al 24 de juliol, i els quatre següents van representar Espanya en la XXII Olimpiada Iberoamericana de Física, celebrada a Armenia (Colòmbia) entre els dies 17 i 24 de setembre.

Exposició de maquetes d'invents al llarg de la història

Per cinquena vegada es va organitzar aquesta exposició formada per una vintena de maquetes d'invents que han canviat la història de la física (p. ex., l'eolípila d'Heró, l'ariet hidràulic i el televisor), construïdes per Ramon Magem, qui n'explicava el funcionament. La mostra anava adreçada a estudiants de batxillerat i es va exhibir entre el 5 i l'11 de maig a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC.

Premis

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física (per a estudiants)

Premi instituït el 1962, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre física. En la 54a convocatòria, que formava part del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va concedir a David Llorens per *Inflació cosmològica: alguns problemes del Big Bang i la seva solució*. També es va atorgar una menció honorífica a Miquel Torras per *Nanomaterials amb propietats magnètiques i plasmòniques: nanotriangles d'or decorats amb nanopartícules d'òxid de ferro superparamagnètiques*. El Premi es va lliurar a la Sala Prat de la Riba de l'IEC el 21 d'abril de 2017, en la cerimònia dels Premis Sant Jordi.

Premis per als treballs de recerca de batxillerat

Premis oferts a estudiants de batxillerat amb l'objectiu d'estimular la realització

de treballs d'iniciació a la recerca sobre temes de física. En la 15a convocatòria, els dos premis es van atorgar als treballs *Descendents dels raigs còsmics. Estudi de la presència de muons provinents de raigs còsmics a la superfície terrestre*, d'Eduard Godayol, del Col·legi Sant Miquel dels Sants de Vic i sota la direcció del professor tutor Miquel Padilla, i *Radioastronomia: Observant el cosmos amb altres ulls*, de David Rovira, de l'Institut Castell del Quer de Prats de Lluçanès i sota la direcció del professor tutor Ferran Ferrero. Així mateix, es van concedir accèssits als treballs *Estudi de les forces que actuen en una ala d'avió*, de Paula García Bejarano, de l'Institut Ausiàs March de Barcelona i sota la direcció del professor tutor Josep Ametlla; *Estudi i construcció del pèndol de Foucault*, de Manel Davins, de l'Institut Francesc Ribalta de Solsona i sota la direcció del professor tutor Ferran Barroso; *La no-localitat de la Física*, de Jordi Elgueta, de l'Institut Jaume Balmes de Barcelona i sota la direcció de la professora tutora Carolina Sintès, i *Models de*

simulació relativista, d'Helena Masachs, de l'Institut d'Argemona i sota la direcció del professor tutor Enric Tormo.

Col·laboracions

— Encontres amb el Tercer Cicle. Activitats organitzades per un col·lectiu d'estudiants de tercer cicle de la Facultat de Física de la UB (tardor 2016).

— XII Jornada de Recerca del Departament de Física de la Universitat Politècnica de Catalunya. Es va celebrar a la Sala Enric Prat de la Riba de l'IEC el dia 27 de gener de 2017.

— Taller de Física de Partícules. Va ésser organitzat pel Grup de Física Experimental de Partícules de la UB i impartit a la Facultat de Física d'aquesta universitat els dies 9 de febrer i 3 de març de 2017.

Publicacions

Recursos de Física [en línia], núm. 18 (tardor 2016); núm. 19 (primavera 2017).

Societat Catalana de Química

Any de fundació: 1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: CARLES BO JANÉ
 Vicepresidència: NORA VENTOSA RULL
 Secretaria: GREGORI UJAQUE PÉREZ
 Tresoreria: RAMÓN SAYÓS ORTEGA
 Vocalia: CONSOL BLANCH COLAT
 AURELI CAAMAÑO ROS
 JOAN CIRUJEDA RANZENBERGER (a partir del 14.12.2016)
 JORDI CUADROS MARGARIT (a partir del 14.12.2016)
 JORDI GARCÍA GÓMEZ (fins al 13.12.2016)
 PERE GRAPÍ VILUMARA (a partir del 14.12.2016)
 JOSEFINA GUITART MAS
 MONTSERRAT HERAS COROMINAS (a partir del 14.12.2016)
 CIRIL JIMENO MOLLET (a partir del 14.12.2016)
 JORDI LLORCA PIQUÉ (fins al 13.12.2016)
 ROSA MARIA MARCÉ RECASENS
 ANNA ROGLANS RIBAS (fins al 13.12.2016)
 PAU SERRA PRAT (fins al 13.12.2016)

Delegat de l'IEC: ÀNGEL MESSEGUER PEYPOCH

Nombre de socis: 757

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Assemblea

El 14 de desembre de 2016 la Societat Catalana de Química (SCQ) va celebrar una Assemblea General Ordinària i eleccions per a renovar la junta directiva.

Activitats

Al llarg del curs 2016-2017, l'SCQ va organitzar les activitats presentades a continuació, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 7-10 de setembre, fòrum European Conference on Research in Chemical Education (ECRICE 2016): «Inspiring Science Education through Research». Congrés europeu d'investigadors i professors de química que té per objectiu compartir coneixements de la recerca en didàctica de la química i pràctiques d'aula innovadores relacionades amb la química a tots els nivells educatius. Per mitjà d'un gran nombre d'activitats (cinc conferències plenàries, onze conferències destacades, cinc demostracions químiques, més d'un centenar de comunicacions orals, presentacions en forma de pòster...), es van abordar qüestions com l'avaluació dels aprenentatges i la incorporació de les noves tecnologies de la informació i la comunicació en l'ensenyament i l'aprenentatge de la química. Així mateix, es van oferir activitats socials i culturals, com per exemple visites guiades al Museu Nacional d'Art de Catalunya i a la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya. Va ésser organitzat conjuntament amb EuCheMS (European Association for Chemical and Molecular Sciences) i es va celebrar a Barcelona (principalment a la seu de l'IEC, i la cloenda va tenir lloc al CosmoCaixa).

— 27 de setembre, Jornada sobre Processos Químics Sostenibles. Es van donar a conèixer alguns aspectes de la química verda per mitjà de tres conferències: «Aspectes mediambientals en el disseny de processos», de Montserrat Sala

(gestora ambiental de l'empresa farmacèutica Medichem, SA), que va explicar com la indústria aplica els aspectes ambientals i de química verda als dissenys dels seus processos; «Recyclable catalysts based on hybrid silica materials», a càrrec de Roser Pleixats (catedràtica de química orgànica a la Universitat Autònoma de Barcelona), que va parlar de l'ús de catalitzadors i la seva reutilització en diferents reaccions orgàniques, i «Els enzims: els catalitzadors de la indústria del futur», per Sílvia Osuna (investigadora Ramón y Cajal de l'Institut de Química Computacional i Catàlisi de la Universitat de Girona, UdG), que va tractar dels enzims com una alternativa als clàssics catalitzadors en processos industrials. Va ésser coorganitzada amb la Facultat de Ciències de la UdG i va tenir lloc a la seva Aula Magna.

— 9 de novembre, XI Jornada de Física i Química a l'IEC: «100 anys de la teoria de Lewis: l'enllaç químic a debat». En l'onzena edició de la jornada sobre l'ensenyament de la física i la química, es va voler participar en la celebració del centenari de la teoria de Lewis. Professors de física i de química van reflexionar sobre temes com el naixement de la teoria de Lewis, l'evolució històrica del coneixement sobre l'enllaç químic i el plantejament didàctic d'aquestes idees clau de la química. Primer de tot, es va presentar el monogràfic «Enllaç i estructura» d'*Educació Química EduQ*. Tot seguit es van

oferir cinc ponències, entre les quals, per exemple, «Una incursió en el rerefons històric de les idees de valència, enllaç i estructura química» (Pere Grapí, de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica) i «Molècules en 3D: estructura i enllaç» (Roger Estrada, de l'Institut Químic de Sarrià). Va ésser coorganitzada amb la Societat Catalana de Física i l'Associació de Professors de Física i Química de Catalunya.

— 14 de desembre, acte científic en commemoració del Premi Nobel de Química 2016. El Premi Nobel de Química del 2016 va ésser atorgat a Jean-Pierre Sauvage, Sir James Fraser Stoddart i Bernard Lucas Feringa pel seu treball en el disseny i la síntesi de màquines moleculars. L'acte va incloure la conferència «Molècules amb enllaços mecànics i rotors moleculars», impartida per Pau Ballester, de l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ), i el lliurament dels diplomes a les persones doctorades a les universitats catalanes en algun àmbit de la química durant el curs 2015-2016.

— 14 de desembre, XVI Conferència Enric Casassas: «La revolució del *big data* en la química». Les noves tecnologies de la informació i la comunicació generen conjunts massius de dades cada vegada més complexos (*big data*), que costen de manipular i analitzar directament amb les metodologies estadístiques i eines de programació tradicionals. En aquesta jornada es van abordar expe-

riències de manipulació i interpretació d'aquests conjunts de dades amb quatre conferències, entre les quals, per exemple, «Big data: Keeping humans in the loop» (Harald Martens, del Departament d'Enginyeria Cibernètica de la Universitat de Ciències i Tecnologia de Noruega) i «ioChem-BD: Taming the Big Data in Computational Chemistry» (Carles Bo, de l'ICIQ). Es va dur a terme a la sala d'actes del Centre d'Investigació i Desenvolupament Josep Pascual Vila del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CID-CSIC, Barcelona) i va ésser coorganitzada amb la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua del CSIC.

— 16 i 17 de gener, 22a Conferència Fèlix Serratosa. La sessió del dia 16, que va tenir lloc a la sala d'actes del CID-CSIC (Barcelona), va constar de les conferències «Unexplored reactivity patterns: new avenues in organic synthesis, biological and medical chemistry» (Rodolfo Lavilla, del Departament de Farmacologia i Química Terapèutica de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona) i «Sugars and Proteins: Glycomimetics to Target Disease» (Ben Davis, del Departament de Química de la Universitat d'Oxford, Regne Unit). L'endemà, a l'auditori de l'ICIQ (Tarragona), Ben Davis va oferir una conferència titulada «Sugars and Proteins: Towards a Synthetic Biology». La jornada es va coorganitzar amb la Reial Societat Espanyola de Química.

— 18 de març, V Jornada de Divulgació del Conreu i les Característiques de la Tòfona. Els objectius de la jornada eren, entre d'altres, donar a conèixer les característiques de la tòfona i les seves aplicacions culinàries, oferir un espai d'intercanvi d'idees i projectes entre joves emprenedors, i actualitzar els coneixements científics i tècnics sobre el conreu d'aquest fong. El programa va incloure activitats diverses, com és ara una sessió dedicada a la «gestió de la competència herbàcia, ús de protectors i reg en el cultiu de la tòfona negra», un taller titulat «La tòfona, del camp a la taula», degustació d'embotits i torrades amb tòfona, i comunicacions orals sobre projectes innovadors en l'àmbit de la producció, recollecció, venda i difusió de la cultura de la tòfona. La jornada, celebrada a la Sala Coll Bardolet de l'edifici El Sucre de Vic, es va organitzar conjuntament amb la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya.

— 18-20 i 24 d'abril, X Jornades sobre Química Verda: «Construïm un món sostenible mitjançant economia circular i química verda». La Facultat de Química de la Universitat Rovira i Virgili (URV), amb el patrocini de la Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible, l'Associació Empresarial Química de Tarragona i l'ESCQ, organitza aquestes jornades per a estudiants a fi de promoure una pràctica de la química i altres activitats relacionades que faci valer els principis de

sostenibilitat i el respecte pel medi ambient. La desena edició, centrada en l'economia circular, va comprendre activitats com ara visites a empreses, una conferència, un taller i una taula rodona. Es van celebrar en diferents espais del Campus Sescelades de la URV (Tarragona).

— 3 de maig, XXIX Debat de Química a l'IEC: «Els joves i la recerca científica». Jornada adreçada a professors de química i de l'àmbit de la ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtica de l'ensenyament secundari i universitari. Es va centrar en com es pot desvetllar i promoure l'interès per la recerca científica mitjançant l'oferta d'activitats per a l'alumnat de secundària i d'oportunitats per als joves investigadors. Es van oferir dues ponències: «Nanorobots per a transportar fàrmacs i degradar contaminants. El camí professional d'un jove investigador» (Samuel Sánchez Ordóñez, Premi Nacional de Recerca al Talent Jove 2017) i «ICIQ: compromís amb la comunitat educativa» (Laia Pellejà, responsable de divulgació i formació científica de l'ICIQ). Així mateix, es va presentar el monogràfic «Química a la xarxa» de la revista *Educació Química EduQ* (presentació a càrrec de Jordi Cuadros, coordinador d'aquest número) i es van lliurar els Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química.

— 6 de juny, jornada Medi Ambient i Societat: «Pautes per a la Gestió Ambiental». Les dones han contribuït

significativament a les ciències experimentals amb descobriments i investigacions que han tingut un fort impacte en diferents camps; i això, en una època en què la seva feina sovint era ignorada, descartada o, fins i tot, usurpada. Amb aquesta activitat, coorganitzada amb Dones d'Avui.Cat, Aigües de Barcelona i l'Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua del CSIC (IDAEA-CSIC), es va voler mostrar que la generació actual de dones científiques està superant aquestes barreres, i reconèixer el seu treball en diferents àmbits, especialment en el de la gestió ambiental. La jornada va comprendre vuit ponències de científiques, entre les quals, per exemple, «L'Institut Català de les Dones» (Teresa M. Pitarch, Institut Català de les Dones), «Sistemes innovadors de tractament per a la reutilització de l'aigua: eliminació de contaminants i inhibició del biofilm» (Susana González i Sònia Fernández, CETaqua, Centre Tecnològic de l'Aigua), i «Impactes ambientals en l'aplicació de purins a l'agricultura» (Carmen Domínguez, IDAEA-CSIC).

European Association for Chemical and Molecular Sciences (EuCheMS)

L'SCQ és societat membre de l'EuCheMS des del gener de 2008. Durant el curs 2016-2017 va participar en aquestes reunions:

— 10 de setembre: reunió anual de la Divisió de Química i Medi Ambient, a Sevilla. Representant: Sílvia Lacorte.

— 13 de setembre: reunió anual de la Divisió de Química Computacional i Teòrica, a Sevilla. Representant: Ramón Sayós. S'hi va presentar el congrés 11EUCO-TCC (11th European Conference on Theoretical and Computational Chemistry), que organitzarà l'SCQ a Barcelona del 4 al 7 de setembre de 2017.

— 30 de juny: reunió anual de la Divisió d'Educació Química, a Belgrad (Sèrbia). Representant: Josefina Guitart.

— 28 d'agost: reunió anual de la Divisió de Química Analítica, a Estocolm (Suècia). Representant: Romà Tauler.

Així mateix, l'SCQ va col·laborar en el 6è Congrés EuCheMS, la cita més important a Europa que reuneix químics del continent i d'altres indrets del món per debatre les darreres novetats, les innovacions i el futur de la química. Es va celebrar al FIBES, Palau de Congressos i Exposicions de Sevilla, entre els dies 11 i 15 de setembre de 2016. El president de l'SCQ, Carles Bo, va formar part del comitè d'honor i hi va impartir dues sessions orals.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Química (per a estudiants)

Premi instituït el 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre química. En la 54a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Miquel Torras per *Nanomate-*

rials amb propietats magnètiques i plasmòniques: nanotriangles d'or decorats amb nanopartícules d'òxid de ferro superparamagnètiques. El Premi es va lliurar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Premis als Treballs de Recerca de

Batxillerat dins l'Àmbit de la Química

Premi fundat el 2007 i ofert a treballs de recerca de batxillerat en què la química té un pes important. En l'11a convocatòria, el primer premi es va concedir *ex aequo* a Magalí Luna, de l'Institut Poeta Maragall de Barcelona, per *Anàlisi computacional de proteïnes: Efecte de la tendència a la formació d'hèlix- α de la proteïna ACTR (IDP) en el procés d'acoblament a la proteïna CREB. Hipòtesi de la longitud d'hèlix- α* , i a Júlia Domínguez, de l'Institut Guindàvols de Lleida, per *La cara dolça de la llum. Determinació experimental de la concentració de sucre en begudes refrescants mitjançant polarimetria i refractometria low cost*. Així mateix, es van concedir tres accèssits a: *Simulació computacional de la reacció astroquímica de síntesi de la formamida*, de Carla Blanes (Institut Manuel Carrasco i Formiguera, Barcelona); *Del camp al cap: La*

química de la tinció del cabell amb colorants naturals, de Clara Preixens (Institut Guindàvols, Lleida), i *Un trencaclosques biomimètic*, d'Isaac Expósito (Institut Cap Norfeu, Roses). El lliurament dels Premis va tenir lloc el 3 de maig de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, durant el XXIX Debat de Química a l'IEC.

Publicacions

ÁLVAREZ, Santiago. *De dones, homes i molècules. Notes d'història, art i literatura de la química*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2017. (Col·lecció Catàlisi) [Amb la col·laboració de la Societat Catalana de Química]

Educació Química, núm. 20: 2015 (ed.: 2017); núm. 21: 2015 (ed.: 2017).

Revista de la Societat Catalana de Química, núm. 15 (2016).

Taula periodica dels elements [visual].

Barcelona, 2017 DL. 1 taula: color verd, 15 × 21 cm. (IEC - Societat Catalana de Química)

— Barcelona, 2017 DL. 1 taula: color taronja, 15 × 21 cm. (IEC - Societat Catalana de Química)

— Barcelona, 2017 DL. 1 taula: color blau, 15 × 21 cm. (IEC - Societat Catalana de Química)

Societat Catalana de Matemàtiques

Any de fundació:

1986*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:

XAVIER JARQUE RIBERA

Vicepresidència:

ENRIC VENTURA CAPELL

Vicepresidència adjunta:

IOLANDA GUEVARA CASANOVA

Secretaria:

ALBERT RUIZ CIRERA

Tresoreria:

NATÀLIA CASTELLANA VILA

Vocalia:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS

MARTA BERINI LÓPEZ-LARA

NÚRIA FAGELLA RABIONET

JOSEP GRANÉ MANLLEU

ALBERTO HERRERO IZQUIERDO

CARLES ROMERO CHESA

MANEL UDINA ABELLÓ

Comitè Científic:

TOMÁS ALARCÓN COR

ÀLEX ARENAS MORENO

CARLES CASACUBERTA VERGÉS

LUIS VICTOR DIEULEFAIT

ANTONI GUILLAMON GRABOLOSE

TERE MARTÍNEZ-SEARA

ARTUR NICOLAU NOS

JOAQUIM ORTEGA CERDÀ

JOAN PORTI PIQUÉ

MARTA SANZ-SOLÉ

JOAN SOLÀ-MORALES RUBIÓ

ENRIC VENTURA CAPELL

Comitè de Publicacions:

ALBERT AVINYÓ ANDRÉS

ROSA CAMPS CAMPRUBÍ

JULIÀ CUFÍ SOBREGRAU

ENRIC VENTURA CAPELL

Corresponding member EMS-SCM:

EVA MIRANDA GALCERAN

Delegat de l'IEC:

JOAN GIRBAU BADÓ

Nombre de socis:

768

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, fundada el 1932.

Activitats

Durant el curs 2016-2017, la Societat Catalana de Matemàtiques (SCM) va organitzar les activitats següents, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

Inauguració del curs

Va tenir lloc el 3 de novembre i va consistir en una conferència titulada «El Premi Abel: Una història d'èxit», a càrrec de Marta Sanz-Solé, membre de l'IEC i de la Comissió del Premi Abel 2016-2017. Tot seguit es va celebrar l'Assemblea General de socis.

Jornades i congressos

— 20-23 de setembre, IV Trobada de les Societats Txeca, Eslovena, Austríaca, Eslovaca i Catalana de Matemàtiques (CSASC 2016). Les cinc societats es van reunir per compartir la recerca, les experiències i els coneixements en diverses àrees de les matemàtiques. Mitjançant un bon nombre de comunicacions orals i presentacions en forma de pòster, més de seixanta investigadors van exposar els

darrers avenços en camps com les matemàtiques financeres o els models matemàtics en el processament de la imatge. Així mateix, es van oferir sis sessions plenàries, entre les quals, per exemple, «Separation of periodic points in holomorphic dynamics» (Núria Fagella, Universitat de Barcelona, UB), «Terwilliger algebra of a distance-regular graph» (Štefko Miklavič, Universitat de Primorska, Eslovènia), i «Large values of the Riemann zeta function in the critical strip» (Christoph Aistleitner, Universitat de Tecnologia de Graz, Àustria).

— 30 de setembre i 1 d'octubre, XIII Jornada d'Ensenyament de les Matemàtiques: «Matemàtiques per entendre el món». La tretzena edició d'aquesta jornada conjunta amb la FEEMCAT (Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya), la Societat d'Educació Matemàtica de la Comunitat Valenciana «al-Khwārizmī» i la Societat Balear de Matemàtiques XEIX, es va celebrar a la Facultat de Magisteri de la Universitat de València (UV). Va incloure presentacions d'experiències

d'aula sobre mirades matemàtiques, una desena de tallers (entre els quals, per exemple, «Experimentant amb quadrilàters i el teorema de Pick» i «Geometria al pati de l'institut: Construcció de teodolits i ballestilles per a fer dels alumnes topògrafs i navegants») i una taula rodona titulada «Mirades matemàtiques. Mirar per entendre», en què van participar Bernardo Gómez, Onofre Monzó i Tomàs Queralt, del Departament de Didàctica de la Matemàtica de la UV, i els professors de matemàtiques en l'ensenyament secundari Maite Gorriz i José Antonio Mora. Com a cloenda, Àngel Alsina, professor de didàctica de les matemàtiques a la Universitat de Girona (UdG), va pronunciar la conferència «Dels llibres de text als contextos reals: un itinerari necessari per fomentar la competència matemàtica a les primeres edats».

— 16 de gener, Abel in Barcelona. El comitè del Premi Abel de matemàtiques, concedit per l'Acadèmia Noruega de les Ciències i les Lletres al matemàtic amb la trajectòria més brillant, es va reunir a la seu de l'IEC per elegir el guardonat del 2017, i aprofitant l'avinentsa es va celebrar aquesta jornada acadèmica. Va constar de les conferències «Some simple remarks on solving nonlinear problems» (Louis Nirenberg, guanyador del Premi Abel 2015), «New developments on calculus in metric measure spaces and applications to spaces with Ricci bounds from below» (Luigi Ambrosio, Escola Normal

Superior de Pisa, Itàlia), i «Higher-order Fourier analysis» (Ben Green, Universitat d'Oxford, Regne Unit). Es va coorganitzar amb l'Acadèmia Noruega de les Ciències i les Lletres, l'IEC, la UAB, la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), el Centre de Recerca Matemàtica (CRM), l'Institut de Matemàtica de la UB, i Barcelona Graduate School of Mathematics. El 21 de març es va fer públic a Oslo el nom del guanyador de l'Abel 2017, el francès Yves Meyer, pel «paper clau en el desenvolupament de la teoria de les ondetes», que es troba en la intersecció entre les matemàtiques, la tecnologia de la informació i les ciències computacionals.

— 31 de març, Viquimarató Matemàtica Intermedà 2017. Activitat adreçada principalment a professors de matemàtiques d'ensenyament secundari i de primer curs d'universitat, a fi de contribuir al manteniment de la qualitat dels articles de *Viquipèdia* amb continguts matemàtics d'aquests nivells. Es va organitzar amb el suport d'Amical Wikimedia, la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC i la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la UPC (FME-UPC), i es va portar a terme a la seu d'aquesta facultat.

— 27 i 28 d'abril, II Barcelona Mathematical Days. Congrés dedicat als temes de recerca actuals en els diferents àmbits de les matemàtiques. Va constar de quatre sessions plenàries: «Mathematical modeling and simulation of the cell envelop, an active and adaptable biologi-

cal interface» (Marino Arroyo, UPC), «A problem of Berry and knotted zeros in the eigenfunctions of the harmonic oscillator» (Daniel Peralta-Salas, Institut de Ciències Matemàtiques de Madrid), «Which integers are sums of seven cubes?» (Samir Siksek, Universitat de Warwick, Regne Unit) i «Concentration in high-dimensional statistics» (Sara van de Geer, Escola Federal Politècnica de Zuric, Suïssa). Així mateix, es van oferir sessions temàtiques sobre camps com ara àlgebra, geometria o biologia i matemàtiques en ciència espacial, i presentacions en forma de pòster. Es va organitzar amb la col·laboració de la UB, la UAB i el CRM.

— 12-15 de juny, 1a Trobada de l'SCM, la Reial Societat Matemàtica Espanyola i la Societat Matemàtica Sueca. Les societats catalana, espanyola i sueca de matemàtiques es van reunir a la Facultat de Matemàtiques i Estadística de la Universitat d'Umeå (Suècia) amb l'objectiu d'oferir un punt de trobada entre les diferents àrees de les matemàtiques i presentar els darrers resultats. El programa va incloure tretze conferències plenàries i onze sessions especialitzades, en què es van abordar diversos aspectes de camps com ara la geometria, la topologia i la teoria de la probabilitat.

Proves i concursos

X Olitele

Concurs telemàtic individual de resolució de problemes adreçat a estudiants de

batxillerat o de cicles formatius de formació professional (CF) —excepcionalment també hi poden participar alumnes d'ESO. Els tres primers premis de la desena edició es van atorgar a Pau Cartanyà (2n de batxillerat), Ivan Salvador (2n de batxillerat) i Víctor José Escudero (1r de batxillerat), tots de l'Institut Jaume Vicens Vives de Girona.

Fase catalana de la 53a Olimpíada Matemàtica Espanyola

Els dies 16 i 17 de desembre es va celebrar la fase catalana de la 53a Olimpíada Matemàtica Espanyola, dirigida a estudiants de batxillerat o de CF i, excepcionalment, a alumnes d'ESO. La prova es va dur a terme a la FME-UPC, al Campus de Montilivi de la UdG, a la Universitat de Lleida, i a l'Institut Pons d'Icart de Tarragona. Els primers premis es van concedir a Jordi Guillem Rodríguez (2n de batxillerat, Aula Escola Europea de Barcelona), Weijie Chen (2n de batxillerat, Institut Montsacopa d'Olot) i Jan Olivetti (2n de batxillerat, Aula Escola Europea de Barcelona), que van formar part de la delegació catalana de l'Olimpíada Matemàtica Espanyola (Alcalà de Henares, Madrid, 23-26 de març).

IV Copa Cangur

Activitat presencial de resolució de problemes per equips de centre formats per set alumnes de 2n i 3r d'ESO. El 26 de gener es va celebrar la primera fase en

diverses seus de Catalunya, i la fase final va tenir lloc l'1 de març al TecnoCampus Mataró-Maresme. Els tres equips més destacats van ésser l'Escola IPSI de Barcelona (guanyadora), el Col·legi Bon Salvador de Sant Feliu de Llobregat (2n classificat) i el Col·legi Sant Pere Chanel de Malgrat de Mar (3r classificat).

XXII Prova Cangur

Prova de problemes matemàtics que té per objectiu fomentar l'interès per les matemàtiques entre estudiants des de cinquè de primària fins a batxillerat. Se celebra simultàniament en diversos països d'Europa, Àsia i Amèrica que són membres de l'associació internacional Kangourou Sans Frontières. La 22a edició va tenir lloc el 16 de març, i a Catalunya es va dur a terme en centenars de centres repartits pel territori, un dels quals va ésser la seu de l'IEC. D'entre els més de cent mil estudiants que hi van participar, va destacar Jordi Guillem Rodríguez Manso, de 2n de batxillerat de l'Aula Escola Europea de Barcelona, que va respondre correctament totes les preguntes de la prova. Els premis es van lliurar el 29 de maig al Teatre Poliorama de Barcelona, en un acte presidit per la consellera d'ensenyament, Meritxell Ruiz.

Problemes a l'esprint

Activitat de resolució de problemes matemàtics en línia per equips de centre, convocada conjuntament amb la FEEM-

CAT i el Centre de Recursos per Ensenyar i Aprendre Matemàtiques. Els equips guanyadors, els primers a enviar totes les solucions correctes, van ésser aquests:

— 5è i 6è de primària (25 de gener): un dels equips de l'Escola Thau de Barcelona.

— 1r i 2n d'ESO (22 de febrer): distinció *ex aequo* per a l'Institut Les Corts de Barcelona, l'Institut La Mitjana de Lleida i l'Escola Mare de Déu de la Salut de Sabadell.

— 3r i 4t d'ESO (14 de desembre): IES Bellaguarda d'Altea (Alacant).

— Batxillerat (8 de febrer): Aula Escola Europea de Barcelona.

Com a cloenda de l'activitat, el 10 de maig es va celebrar una jornada al Museu de Matemàtiques de Catalunya.

XIII Concurs de relats de contingut relacionat amb el món de les matemàtiques

Hi poden participar alumnes de 2n cicle d'ESO, de CF o de batxillerat. Va guanyar el primer premi Sílvia Casacuberta, alumna de 1r de batxillerat d'Aula Escola Europea de Barcelona, per *Desigualtats*.

Altres activitats

— 14 de gener-18 de novembre, curs «Bojos per les Matemàtiques». Proposta conjunta amb la FEEMCAT, amb la col·laboració de la Universitat Pompeu Fabra, el CRM i els departaments de matemàtiques de la UB, de la UAB i de la UPC.

S'adreça a estudiants de 1r de batxillerat científic i tecnològic per fomentar-los la vocació científica i l'entusiasme per les matemàtiques. Aquesta edició es va estructurar en 22 sessions dutes a terme en espais de les diferents universitats catalanes que imparteixen graus relacionats amb les matemàtiques. A cada sessió es va presentar un tema concret i després es va impartir un taller; es van abordar qüestions com ara «Bioestadística: Estadística aplicada a les ciències de la salut» o «Iteració de funcions i caos». La conferència inaugural, titulada «Antoni Gaudí, boig per la geometria», va anar a càrrec de Claudi Alsina, del Departament d'Estructures a l'Arquitectura de la UPC. I en l'acte de cloenda del curs, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, es va oferir una sessió sobre màgia i matemàtiques.

— 23 de gener, presentació dels volums *Història de la matemàtica. Grècia I (de Tales i Pitàgores a Plató i Aristòtil): resultats, textos i contextos* i *Història de la matemàtica. Egipte i Mesopotàmia: resultats, textos i contextos*. Va anar a càrrec del seu autor, Josep Pla Carrera, professor emèrit de la Facultat de Matemàtiques de la UB, que poc després va rebre el Premi Crítica Serra d'Or 2017 en la categoria de recerca per aquests llibres.

— 27 de febrer, debat sobre el futur professional dels matemàtics. Hi van intervenir Elisabet Canalías (Agència Espacial Francesa), Montse Casals (Universitat del País Basc), Abraham de la

Fuente (UAB) i Aleix Ruiz de Villa (La Vanguardia). Durant l'acte es va celebrar el lliurament del Premi Emmy Noether de l'SCM.

— 29 de maig, lliurament dels premis Cangur, de l'Olitele i del concurs de relats de l'SCM. Va tenir lloc al Teatre Poliorama de Barcelona, en un acte presidit per la consellera d'Ensenyament de la Generalitat, Meritxell Ruiz, en què també van intervenir Joan Jofre, vicepresident de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona; Joaquim Agulló, vicepresident de l'IEC; Xavier Jarque, president de l'SCM; Laura Dempere, degana de la Facultat de Ciències i Tecnologia de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya; Marta Berini, presidenta de la Comissió de la Prova Cangur de Matemàtiques; Antoni Vila, professor de l'Institut Gabriel Ferrater de Reus, i Ramon Zuloaga, exalumne guanyador de la Prova Cangur. També es va oferir una actuació de l'Agrupació Musical i Coral de l'Institut Alexandre Satorras de Martaró.

Estalmat

Projecte coorganitzat amb la FEEMCAT, que té per objectiu detectar, orientar i estimular d'una manera continuada, durant dos cursos, el talent matemàtic excepcional d'uns 25 estudiants d'entre 12 i 13 anys de Catalunya.

Concessió de fons de promoció d'activitats

- Barcelona Topology Workshop
 - Jornades de l'Associació Catalana de GeoGebra
 - JISD 2016 (Jornades d'Interacció entre Sistemes Dinàmics i Equacions en Derivades Parcial)
 - JIPI 2017 (Jornada d'Investigadors Predoctorals Interdisciplinària)

Relacions institucionals

L'SCM va tenir representació a la reunió del Comitè Espanyol de Matemàtiques (Madrid, desembre de 2016) i a la trobada de presidents de l'EMS, European Mathematical Society (Lisboa, abril de 2017).

Premis

Premi Barcelona Dynamical Systems

Premi internacional instituit el 2015, sota el mecenatge del professor Carles Simó. S'ofereix a l'autor o autors d'un article o treball de recerca escrit en anglès en el camp dels sistemes dinàmics. En la 2a convocatòria, va ésser atorgat a Jordi Lluís Figueras, Àlex Haro i Alejandro Luque per *Rigorous Computer-Assisted Application of KAM Theory: A Modern Approach*, Found Comput Math (2016). El Premi es va fer públic el 8 de juny de 2017.

També es van convocar els Premis següents, inclosos en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC:

Premi Évariste Galois de la Societat Catalana de Matemàtiques (per a estudiants)

Premi fundat l'any 1962 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre matemàtiques. En la 54a convocatòria es va atorgar a *Differential Galois theory*, de Joan Claramunt. L'acte públic de lliurament del Premi es va celebrar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Premi Albert Dou de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi instituit el 2010 i ofert a un treball que contribueixi a fer visible la importància de la matemàtica, a transmetre'n el coneixement a un públic més ampli que els mateixos especialistes i a promoure tot el que pugui ajudar a l'extensió del prestigi d'aquesta ciència a la nostra societat. En la 4a convocatòria es va concedir a *L'infinit i més enllà*, d'Armengol Gasull. El Premi es va fer públic el dia 20 de març de 2017.

Premi Emmy Noether de la Societat Catalana de Matemàtiques

Premi fundat el 2016 i ofert als millors treballs de fi de grau de matemàtiques per incentivar l'alumnat en l'elaboració de treballs de més nivell o a millorar-ne la presentació. En aquesta primera convocatòria, es va atorgar *ex aequo* a Aitor Nicolás Azemar, pel treball *Hausdorff*

dimension of the fractional Brownian motion, i a Óscar Rivero, per *Birch and Swinnerton-Dyer conjecture*. Així mateix, es va concedir una menció honorífica a Sergi Baena per *Generalizations of the hexagramme mystique*. El Premi es va lliurar el 27 de febrer a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Publicacions

Butlletí de la Societat Catalana de Matemàtiques, vol. 31, núm. 2 (2017);
vol. 32, núm. 1 (2017).

KHINTXIN, Aleksandr Iakovlevitx. *Tres perles de la Teoria de Nombres*. Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques, 2016. (Publicacions de la Societat Catalana de Matemàtiques; 6) *Noubiaix*, núm. 39 (desembre 2016). *Reports@SCM*, núm. 3-1 (2017). *SCM/Notícies*, núm. 40 (desembre 2016); núm. 41 (juliol 2017).

Societat Catalana de Geografia

Any de fundació: 1935

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP OLIVERAS SAMITIER

Vicepresidència: JESÚS BURGUEÑO RIVERO

Tresoreria: ALBERT PÈLACHS MAÑOSA

Secretaria: RAFAEL GIMÉNEZ CAPDEVILA

Vocalia: NÚRIA BENACH ROVIRA

JOAQUIM FARGUELL PÉREZ (a partir del 15.6.2017)

MERTXELL GISBERT TRAVERIA

M. CARMÉ MONTANER GARCIA (fins al 15.6.2017)

ANNA ORTIZ GUTART

DAVID PAVÓN CAMERO (a partir del 15.6.2017)

JORDI RAMONEDA CIVIL

JORDI ROYO CLIMENT

MARIÀNGELS TRÈMOLS GIRONELL (a partir del 15.6.2017)

XAVIER ÚBEDA CARTAÑA (fins al 15.6.2017)

Delegat de l'IEC: JOAN VILÀ-VALENTÍ (fins al 15.2.2017)

ORIOL NELLO COLOM (a partir del 16.2.2017)

Nombre de socis: 475

Assemblea general

L'assemblea general de socis i sòcies de la Societat Catalana de Geografia (SCG) va tenir lloc el 15 de juny de 2017 a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC. Durant la sessió es van renovar els càrrecs de la junta de govern i, en acabar, es va celebrar un acte d'agraïment al membre de l'IEC Joan Vilà-Valentí i en reconeixement a la seva

tasca de delegat de l'IEC a l'SCG durant quinze anys (2002-2017).

Activitats

Al llarg del curs 2016-2017, l'SCG va organitzar les activitats presentades a continuació, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural del curs

Es va celebrar el 27 de setembre i va consistir en la presentació de la versió catalana del llibre *La invenció de la Terra*, editada per l'SCG. La introducció va anar a càrrec de Bernat Lladó, traductor de l'obra, i la sessió va ésser impartida pel seu autor, Franco Farinelli, president de l'Associació de Geògrafs Italians.

Conferències

— 4 d'octubre, «Information and Communication Technologies: resolving inequalities?». Va ésser pronunciada per Tim Unwin, professor emèrit del Departament de Geografia del Royal Holloway de la Universitat de Londres. Unwin va posar en dubte que les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) siguin intrínsecament bones, assenyalant que són dissenyades per servir interessos particulars i que han augmentat la desigualtat.

— 24 de novembre, «Geopolítica del independentismo en Catalunya». Va anar a càrrec de Cyril Trépiér, investigador de l'Institut Francès de Geopolítica. Abans de la conferència, es va lliurar el XIII Premi Joan Palau Vera per a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat.

— 13 de desembre, «Els inuit (esquimals). Caçadors del Gran Nord». Va ésser impartida per l'antropòleg Francesc Bailón i va girar entorn del fet que els inuit han sabut aprofitar els escassos recursos de l'Àrtic i són el poble caçador més avançat del món.

— 30 de març, «Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat». Va ésser a càrrec dels geògrafs Jaume Sans i Josep M. Panareda, que van aprofitar l'avinentsa per presentar el seu llibre homònim, editat per l'IEC.

— 25 d'abril, «Encontres al tercer país: la frontera Mèxic-Estats Units». Va ésser pronunciada per Xavier Oliveras, geògraf investigador del Departament d'Estudis Urbans i Medi Ambient del Colegio de la Frontera Norte, de Matamoros (Mèxic). A la regió fronterera entre Mèxic i els Estats Units coexisteixen dues estructures geogràfiques oposades: la metageografia hegemònica dels estats-nació, basada en la diferenciació territorial dels espais delimitats per les fronteres, i una metageografia emergent basada en la hibridació pròpia dels espais transfronterers i transnacionals. El ponent va exposar el debat mantingut per acadèmics d'ambdós països sobre el manteniment de la diferenciació territorial entre un i altre, i l'emergència d'un espai híbrid.

— 25 de maig, «La transformació postbèlica i postsocialista de la ciutat de Sarajevo», a càrrec del geògraf Jordi Martín Díaz. Va girar entorn de la ciutat de Sarajevo, que fa vint anys va emprendre una transformació urbana que incloïa la reconstrucció física, la divisió etno-territorial i la transició del socialisme al capitalisme. Aquesta transformació va ésser possible gràcies a la intervenció de la comunitat internacional, però tot i les

milliores evidents, a Sarajevo encara hi ha problemes de fons.

— 15 de juny, «Els noms de lloc a la Catalunya Nord. L'Atlas toponímic de Catalunya Nord. El nom de la regió». Va anar a càrrec del membre de l'IEC Joan Becat, autor de l'*Atlas toponímic de Catalunya Nord*. Becat va mostrar com els noms dels llocs testimonien les relacions humanes amb la natura, la història, l'economia, els usos i els costums. I també va parlar del litigi pel nom de la nova regió d'Occitània, que deixa de banda la denominació *País Català*.

— 20 de juliol, «La transformació olímpica de Barcelona, 25 anys després: paisatge i llegat urbà al parc de la Vall d'Hebron». Va ésser pronunciada per Eduard Bru, catedràtic de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (Universitat Politècnica de Catalunya). Un cop acabada la conferència, Matelda Reho, coordinadora del Màster Interuniversitari en Polítiques i Planificació per a les Ciutats, l'Àmbient i el Paisatge, i Josep Oliveras, president de l'SCG, van recordar el geògraf Rafel Llussà, traspasat el 2014. Després es va lliurar el Premi Rafel Llussà, que reconeix els millors treballs finals del màster esmentat. L'activitat es va organitzar conjuntament amb la Universitat de Girona, la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Tècnica de Lisboa, la Universitat IUAV de Venècia, i la Universitat de Sàsser.

Jornades

— 19-22 d'octubre, Col·loqui Internacional en Geohumanitats: «Tancant cercles, obrint horitzons». L'SCG va participar en aquesta activitat del Departament d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) dedicada a les geohumanitats, camp de coneixement que comprèn la producció d'acadèmics, artistes, periodistes, emprenedors i altres professionals interessats a explorar les relacions i les perspectives de la geografia en contextos renovats. El programa va incloure sessions plenàries, taules rodones i un bon nombre de comunicacions orals i en forma de pòster. En la sessió inaugural, a la seu de l'IEC, Eduardo Martínez de Pisón, professor emèrit del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Madrid, va oferir la conferència «El puesto de la cultura en el paisaje». La resta de dies, els actes es van celebrar al Campus Ciutadella de la UPF, i es van impartir sessions com és ara «Icy Encounters: A feminist geopolitics of climate», per Sallie Marston (professora del Departament de Geografia de la Universitat d'Arizona, EUA).

— 29 de novembre, *Organització Territorial i el Desenvolupament Local a Catalunya*. Es va analitzar l'organització territorial a Catalunya, tot relacionant-la amb el desenvolupament econòmic i social dels municipis i comarques. Va constatar de sis ponències, entre les quals, per exemple, «Desenvolupament local: De la teoria a la pràctica» (Romà Pujades,

professor del Departament de Geografia de la Universitat de Barcelona, UB), «El desenvolupament local: Estratègies» (Joan Ganau, professor del Departament de Geografia i Sociologia de la UdL) i «El desenvolupament local des de l'estudi d'un cas concret: "Repensant el barri del Rec"» (Jordi Pont, regidor de qualitat urbana de l'Ajuntament d'Igualada). La jornada, que va tenir lloc a l'Adoberia Bella d'Igualada, es va organitzar conjuntament amb la Diputació de Barcelona, amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Igualada i el Consell Comarcal de l'Anoia.

— 24 de maig, *Els Reptes d'una Nova Governança del Patrimoni Natural a Catalunya*. Es va coorganitzar amb PatNatCat (Patrimoni Natural de Catalunya), un col·lectiu format per representants d'organitzacions vinculades a la conservació de la natura que el 2014 va promoure la *Declaració en favor del patrimoni natural de Catalunya*. Els objectius eren aturar i revertir el desmantellament de les polítiques de conservació del patrimoni natural del país, i malgrat els avenços assolits en aquest sentit, encara queden molts reptes pendents. En aquesta jornada es van debatre les regles que regeixen les relacions entre els actors implicats en la conservació del patrimoni natural del país. Es van oferir tres ponències: «La governança del patrimoni natural a Catalunya. Estat de la qüestió» (Xavier Carceller, arquitecte, expert en

territori i medi ambient), «La gestió participativa i la cogestió del medi natural» (Lluís Pagespetit, pedagog i educador ambiental) i «Models de governança inspiradors» (Josep M. Mallarach, geòleg i biòleg, expert en conservació del patrimoni natural). Així mateix, es va obrir una taula rodona, en què van participar Marta Subirà (secretària de Medi Ambient i Sostenibilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat), Hortènsia Grau (Catalunya Sí Que es Pot), Eduard Ariza (Departament de Geografia de la UAB), Joan Vázquez (Ecologistes de Catalunya) i Miquel Rafa (Fundació Catalunya - La Pedrera).

Debats

— 30 de novembre i 15 de desembre, «Què se n'ha fet de la Nova Cultura del Territori?». El 2006, entitats i persones vinculades al món acadèmic i professional van signar el *Manifest per a una nova cultura del territori*, en què es plantejava una concepció del territori més enllà de la noció de receptacle d'activitats econòmiques o de reservori de sòl, i lligada a les seves dimensions socioeconòmica, ambiental i cultural. Deu anys després, l'SCG va organitzar, conjuntament amb el Col·legi de Geògrafs de Catalunya i amb la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT), dues taules rodones per analitzar els principis d'aquest document. En la primera sessió, durant la qual es va fer balanç i es van debatre les perspectives

de futur, hi van participar Josep Oliveras, president de l'SCG; Antonio Prieto, president del Col·legi de Geògrafs d'Espanya; Oriol Nel·lo, del Departament de Geografia de la UAB; Helena Cruz, de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, i, com a moderador, Jaume Busquets, president del Col·legi de Geògrafs de Catalunya. En la segona taula rodona es va discutir la vigència de la Nova Cultura del Territori, i hi van participar Àlex Casademunt, del Centre per a la Sostenibilitat Territorial; Leandre Romeu, de La Conca 5.1; Vanesa Freixa, de mOntanyanes; Xavier Matilla, de Terrassa en Comú, i Joan Subirats, del Departament de Ciència Política i Dret Públic de la UAB, que va fer de moderador.

— 18 de gener, «La crisi dels refugiats a Europa». Taula rodona en què es va analitzar com es perceben i expliquen les respostes a aquest fenomen des de l'Administració, la comunitat científica, l'àmbit jurídic i la societat civil. Hi van participar Jordi Virgili, tècnic del Comitè d'Acollida de Persones Refugiades de la Generalitat de Catalunya; Andreu Domingo, subdirector del Centre d'Estudis Demogràfics de la UAB (CED); María Elena Bedoya, vocal de la Comissió d'Estrangeria del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona, i Juli Tello, membre de la Plataforma Stop Mare Mortum.

— 2 de maig, «El Pla Director del CRT de Vila-seca i Salou (BCN-World)». Debat que es va dedicar al Centre Recre-

atiu i Turístic (CRT) i va girar entorn de tres temes: el lloc (en quina mesura la seva ubicació està vinculada amb el territori?), l'artefacte (com incidirà en el desenvolupament local?) i l'instrument (el Pla Director Urbanístic és l'instrument adequat per a ordenar actuacions d'aquest tipus?). Va ésser presentat per Josep Oliveras, president de l'SCG, i hi van intervenir Robert Casadevall, geògraf; Jordi Sardà, professor de l'Escola d'Arquitectura de la Universitat Rovira i Virgili; Joaquim Margalef, economista, i, com a moderador, Josep Báguena, president de la SCOT. Es va organitzar amb la col·laboració de la SCOT.

Sortides

— 22 d'octubre, sortida a la Vall de Lord amb Cèsar Pasadas (geògraf i fotògraf, autor d'una guia sobre aquesta zona).

— 25 de febrer, passejada per Nou Barris (Barcelona). Va incloure una conferència de Toni López, del CED.

— 1 d'abril, sortida al delta del Llobregat en ocasió de la presentació del llibre *Els paisatges de l'aigua al delta del Llobregat*, de Jaume Sans i Josep M. Panareda. Va consistir en un recorregut a peu entre les estacions de ferrocarril de Sant Boi i del Prat.

— 22 d'abril, «De la imperial Tàrraco als Jocs de la Mediterrània». Sortida a Tarragona per a estudiar la geografia de la urbs romana i la seva evolució posterior, especialment l'eixam-

ple del s. XIX. Entre altres indrets, es van visitar les restes de l'amfiteatre i del fòrum provincial.

— 16 i 17 de juny, Vall de Cardós.

L'objectiu de la sortida era conèixer la vall de Cardós i, concretament, els aprofitaments hidràulics dels rius Lladorre i Tavascan que es van fer als anys seixanta i setanta del s. XX. Es van realitzar visites guiades per l'enginyer industrial Joan Carles Alayo a la central hidroelèctrica de Tavascan i als estanys de Certascan, Romedo de Baix i Romedo de Dalt.

Presentacions de llibres

— 9 de febrer, *Gran atlas topogràfic de Catalunya 1:25 000*. Va presentar aquesta obra de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC), el membre de l'IEC Jaume Miranda, que tot just s'acabava de jubilar del càrrec de director general de l'ICGC.

— 4 d'abril, *El Pla de Barcelona a la fi del s. XVIII. Respostes al qüestionari de Francisco de Zamora*. Van intervenir en la presentació d'aquest llibre de l'SCG Francesc Nadal, catedràtic de geografia humana de la UB; Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica de l'IEC, i Jesús Burgueño, editor de l'obra i vicepresident de l'SCG.

Altres activitats

— 28 de febrer, 5a sessió científica en commemoració dels cinquanta anys de la publicació del primer volum de la *Geo-*

grafia de Catalunya (obra en quatre volums de l'editorial Aedos). Es va centrar en el tema «Mobilitat, transport i comunicacions», i va anar a càrrec dels geògrafs Carme Miralles (UAB), Jaume Font (UB), Carmelo Rivero (Diputació de Barcelona) i Rafael Giménez-Capdevila (SCG).

— 17 i 20 de maig, i 3 i 10 de juny, curs «Visió general del paisatge a Catalunya». Va ésser impartit pel membre de l'IEC Josep M. Panareda i va constar d'una sessió teòrica, a la seu de l'IEC, seguida de tres sessions de camp. La primera sessió de camp es va dedicar al paisatge vegetal mediterrani damunt de material silici, al Parc del Montnegre i el Corredor (alzinar amb marfull, sureda, pineda de pi pinyer, garriga, brolla d'estepes i brucs, pradell d'albellatge i bardissa). En la segona sortida es va estudiar el paisatge vegetal submediterrani damunt de material calcari, entre Aiguafreda i el Figueró (roureda de roure martinenc, boxeda, alzinar amb boix, pineda de pi blanc, pineda de pi roig, garriga, brolla de romaní i bruc d'hivern i joncada). Finalment, la tercera sessió va girar entorn del paisatge borealpi, a les pinedes i avetoses de la Molina.

Premis

L'SCG va convocar dos premis, inclosos en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC.

*22è Premi Lluís Casassas i Simó
de la Societat Catalana de Geografia
(per a estudiants)*

Premi instituint el 1995 i ofert a un treball d'iniciació a la recerca en geografia. Es va concedir a Antoni Domènech per *Geografia dels desnonaments a Espanya: els habitatges de segona mà propietat de la Societat de Gestió d'Actius Procedents de la Reestructuració Bancària (SAREB) com a indicador de la desigualtat urbana postcrisi*. Així mateix, es van atorgar mencions honorífiques a Marc Lemus pel treball *La variabilitat espaciotemporal de la precipitació al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre*, i a Albert Beneyto per *Proposta metodològica d'avaluació de la qualitat de l'espai públic en un centre històric*. El lliurament del Premi va tenir lloc el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

*13è Premi Joan Palau Vera
de Geografia (per a estudiants)*

Premi fundat el 2004, que s'ofereix al millor treball de recerca individual o col·lectiva realitzat pels estudiants de batxillerat dels països de llengua catalana i que tingui com a aspecte principal la geografia. Va ésser concedit a Kajol Viladrich per *Projecte d'anella verda de Berga*; i es van atorgar mencions honorífiques a Mar Clua per *El futur del delta de l'Ebre*, i a Bernat Pujol per *Les fonts del Bages*. L'acte públic de lliurament del Premi va tenir lloc el 24 de novembre de 2016 a la seu de l'IEC.

Publicacions

Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 81 (juny 2016); núm. 82 (desembre 2016).

Societat Catalana d'Estudis Històrics

Any de fundació: 1946

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JAUME SOBREQÜES CALLICÓ

Vicepresidència i tresoreria: ALFRED PÉREZ-BASTARDAS

Secretaria: SANTIAGO IZQUIERDO BALLESTER

Responsable del Butlletí: MARTA PREVOSTI MONCLÚS

Vocalies: ANTONI DALMAU RIBALTA (història del moviment social i del moviment obrer)

JOSEP M. FIGUERES ARTIGUES

ANTONI IGLESIAS FONSECA (paleografia i diplomàtica)

TÜNDE MIKES (història moderna)

MERCÈ MORALES MONTOYA

JOAQUIM NADAL FARRERAS (història moderna i contemporània)

JOSEP M. ROIG ROSICH (història contemporània)

Delegat de l'IEC: ALBERT BALCELLS GONZÁLEZ

Nombre de socis: 222

Activitats

Durant el curs 2016-2017, la Societat Catalana d'Estudis Històrics (SCEH) va organitzar les activitats següents, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 3 d'octubre, jornada *Catalunya i les noves tendències en cartografia històrica*. Les noves tecnologies han introduït canvis importants en la metodologia de la cartografia històrica, que

permeten anar més lluny i faciliten la divulgació a Internet. Tanmateix, falten mecanismes per a assegurar la qualitat i garantir el nivell de confiança que tradicionalment han donat les agències cartogràfiques nacionals; i convé obrir vies de diàleg per establir marques de qualitat. Tot això es va analitzar en aquesta activitat coorganitzada amb el Centre d'Història Contemporània de Catalunya (CHCC)

i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ICAC), que va constar de set sessions, entre les quals, per exemple, «Cent anys de cartografia del món romà: el programa TIR-FOR» (Josep Guitart, membre de l'IEC), «The Digital Atlas of the Roman Empire» (Johan Åhlfeldt, de la Universitat de Lund, Suècia), i «Mapping the Ancient World in a Digital Age» (Leif Isaksen, de la Universitat de Lancaster, Regne Unit).

— 5 d'octubre, conferència «L'auge dels Cartellà al segle XIII: política i genealogia». Es va estructurar en dues parts: per una banda, es va fer un seguiment de la vida de Guillem Galceran i, per l'altra, es va recórrer el seu arbre genealògic i el de la seva esposa, Ermesenda d'Hostoles-Creixell. Això va permetre veure els orígens de diferents famílies de la noblesa del comtat de Besalú i com estaven entrelaçades. Hi van intervenir els historiadors Mercè Homs i Stefano M. Cingolani; Armand de Fluvià, president de la Institució Catalana de Genealogia i Heràldica (ICGenHer), i Jaume Sobrequés, president de l'SCEH. Es va organitzar conjuntament amb la ICGenHer.

— 3 de novembre, jornada d'estudis *Els arxius patrimonials catalans*. Va reunir historiadors de diferents institucions catalanes a fi de revisar i ampliar els estudis sobre els arxius patrimonials a Catalunya. Es van analitzar aspectes com ara «La formació dels arxius patrimonials a la Catalunya baixmedieval», «Els arxius fa-

miliars i patrimonials aranesos» i «Els arxius patrimonials com a testimonis del dret familiar català». Va ésser coorganitzada amb el CHCC, l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (ICRPC), i el Grup de Recerca Arxius Familiars i Patrimonials de Banda a Banda dels Pirineus.

— 23 de novembre, conferència «“Un gris verdós, clar, si l'ensopeguem, pot fer bonic”. Jordi Rubió i Balaguer i les biblioteques: una correspondència amb Joan Subias Galter (27.9.1927-24.11.1938)». Sessió inaugural del curs, que va anar a càrrec de Joaquim Nadal, director de l'ICRPC.

— 1-3 de desembre, simposi *A 80 anys del cop d'estat de Franco: la Generalitat de Catalunya i la Guerra Civil (1936-1939)*. El conseller d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència de la Generalitat de Catalunya, Raül Romeva, va inaugurar aquest simposi organitzat amb motiu del 80è aniversari del cop d'estat militar del juliol de 1936. Per mitjà de set sessions es va analitzar el paper de la Generalitat davant l'acció violenta dels grups radicals, tot abordant qüestions com ara la posada en marxa d'una indústria de guerra que alimentés amb armament els contingents militars, la salvaguarda del patrimoni artístic i cultural del país, la Conselleria de Defensa, i la contribució de les dones a l'esforç de guerra.

— 9 de febrer, acte acadèmic «L'exili de la Guerra Civil al nord d'Àfri-

ca». Va incloure una conferència de Joan Vilarroya, catedràtic d'història contemporània a la Universitat de Barcelona (UB), sobre l'abast d'aquell exili. També hi va intervenir Sònia Subirats, presidenta de l'Associació de Fills i Nets de l'Exili Republicà, i es va projectar un fragment del documental *Des del silenci. L'exili republicà al nord d'Àfrica*. L'acte, coorganitzat amb el CHCC i amb l'Associació de Fills i Nets de l'Exili Republicà, es va celebrar a l'auditori del Museu d'Història de Catalunya (MHC, Barcelona).

— 15 de febrer, sessió acadèmica «Manuel Folguera i Duran (1867-1951): una escola catalana per a tothom». Es va organitzar conjuntament amb el CHCC per commemorar el 150è aniversari del naixement de Manuel Folguera, enginyer industrial, dirigent catalanista de primer nivell i representant de la ciutadania per a la província de Barcelona al principi del segle xx. Va comprendre dues ponències: «Manuel Folguera i Duran: dirigent catalanista i president de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» (Lluís Duran, del CHCC) i «L'escola catalana, de principi dels anys setanta fins als nostres dies» (Joaquim Arenas, cap del Servei d'Ensenyament del Català del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya entre els anys 1983 i 2003).

— 24 de febrer, jornada internacional *Genocidis del segle xx*. Va ésser coorganitzada amb el CHCC i amb l'Institut Barcelona d'Estudis Internacionals

(IBEI) per contribuir al coneixement i a la denúncia dels genocidis del segle passat, i despertar la consciència ciutadana. Va constar de nou ponències a càrrec d'experts, entre les quals, per exemple, «Patterns of Genocide in the Twentieth Century» (Martin Shaw, IBEI), «El Kurdistan, una terra de genocidis? Una relectura crítica de la violència de masses sobre els kurds» (Jordi Tejel, Institut Universitari d'Alts Estudis Internacionals de Ginebra) i «El genocidio del pueblo maya de Guatemala» (Otilia Inés Lux, Fòrum Permanent per les Qüestions Indígenes de l'ONU).

— 8 de març, primera sessió del cicle *Ciència i dona*: «Historiadores. Aportacions a la història de Catalunya». Es va celebrar amb motiu del Dia Internacional de les Dones i va comprendre les conferències següents, pronunciades per expertes i professores universitàries: «El món ibèric i clàssic» (Marta Prevosti, ICAC), «Les dones a la historiografia de l'edat mitjana» (Teresa Vinyoles, UB), «Historiar el segle XVIII» (Mercè Renom, Institut Interuniversitari d'Estudis de Dones i Gènere), «La contribució de les historiadores al segle XIX i inicis del XX» (Montserrat Duch, Universitat Rovira i Virgili) i «Franquisme i Transició» (Carme Molinero, UAB). Va ésser coorganitzada amb el CHCC, amb la col·laboració del MHC i l'Institut Català de les Dones, i va tenir lloc a l'auditori del MHC (Barcelona).

— 23 de març, sessió acadèmica «Raimon Galí i Herrera (1917-2005). Humanisme i compromís amb Catalunya». Es va abordar la figura del pedagog i historiador Raimon Galí per mitjà de dues ponències: «Raimon Galí en el marc històric de l'antifranquisme» (Josep M. Solé, catedràtic d'història contemporània a la UAB) i «Raimon Galí i la joventut universitària dels anys seixanta» (Jordi Sobrequés, sociòleg).

— 8, 10 i 16 de maig, sessions acadèmiques en homenatge als historiadors Joan Reglà i Campistol i Joan Mercader i Riba. Van ésser coorganitzades amb la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, el CHCC i la Universitat de València (UV) amb motiu del centenari del naixement d'aquests dos historiadors. La primera sessió, el dia 8 a la seu de l'IEC, va girar entorn de l'obra historiogràfica de Joan Reglà i va incloure les ponències «Joan Reglà, mestre d'historiadors» (Ernest Belenguer, catedràtic d'història moderna de la UB), «L'obra historiogràfica de Joan Reglà» (Joan Brugueras, historiador) i «Reglà a la València cultural dels anys seixanta» (Eliseu Climent, editor). En la sessió del dia 10, també a la seu de l'IEC, es va abordar l'obra historiogràfica

de Joan Mercader, amb les ponències «Joan Mercader i la Catalunya setcentista» (Josep M. Torras, catedràtic d'història moderna a la UB), «Els estudis napoleònics de Joan Mercader» (Maties Ramisa, historiador), «Mercader i els estudis històrics d'Igualada» (Pere Pascual, catedràtic d'història econòmica a la UB) i «Joan Mercader en l'entorn historiogràfic de Jaume Vicens i Vives» (Josep Fontana, catedràtic d'història econòmica a la Universitat Pompeu Fabra). L'última sessió, celebrada el dia 16 a l'Aula Palmireno de la Facultat de Geografia i Història de la UV, va consistir en una taula rodona titulada «Joan Reglà: Historiador i mestre d'historiadors», en què van intervenir Antoni Furió, catedràtic d'història medieval a la UV; Ester Alba, degana de la Facultat de Geografia i Història de la UV; Lluís Guia, professor d'història moderna a la UV, i els catedràtics d'història moderna de la UV Emilia Salvador i Rafael Benítez.

Publicacions

MARTÍN I BERBOIS, Josep Lluís. *La Societat Catalana d'Estudis Històrics: Setanta anys de compromís amb la història (1946-2016)*. (D'ahir per Avui; 6)

Societat Catalana d'Estudis Jurídics

Any de fundació: 1995*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP CRUANYES TOR
Vicepresidència primera: FRANCESC XAVIER GENOVER HUGUET
Vicepresidència segona: JORDI FIGA LÓPEZ-FALOP
Tresoreria: ORIOL SAGARRA TRIAS
Secretaria: JOSEP SERRANO DAURA
Vocalia: JORDI PUJOL MOIX
PILAR REBAQUE MAS
MARIONA SERDÀ CABRÉ
JOSEP VILAJOSANA RUBIO

Delegat de l'IEC: JORDI COTS MONER

Nombre de socis: 74

* Anteriorment aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

La Societat Catalana d'Estudis Jurídics (SCEJ) va organitzar, per al curs 2016-2017, les activitats recollides a continuació.

Cicle de conferències «Institucions del nostre dret»

Cicle coorganitzat amb la Comissió de Dones Advocades i la Secció de Dret Civil de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB), amb el suport de la Diputació de Barcelona, del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia de

la Generalitat de Catalunya (CEJFE), i de les facultats de dret de la Universitat de Barcelona (UB), la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), la Universitat Pompeu Fabra (UPF), la Universitat Rovira i Virgili (URV), la Universitat de Girona (UdG), la Universitat de Lleida, la Universitat Internacional de Catalunya (UIC) i la Universitat Oberta de Catalunya. Va constar de les sessions següents:

— Sala de Graus de la Facultat de Ciències Jurídiques del Campus Catalunya de la URV, 5 d'octubre: «Model

d'organització territorial estatal i nacional», a càrrec de Josep Ramon Fuentes (URV).

— Auditori del Consell Superior d'Investigacions Científiques, 5 d'octubre: «Una dona enfront d'un món: Francisca de Pedraza, precursora de la lluita contra la violència de gènere», d'Ignacio Ruiz Rodríguez (Universitat Rey Juan Carlos).

— Facultat de Dret de la UIC, 19 d'octubre: «Dones, família i treball a la Barcelona moderna», per Josep Capdeferro (UPF).

— Biblioteca Carles Rahola de Girona, 20 d'octubre: taula de debat «Brexit: l'endemà». Hi van intervenir Mariona Ilamola (UAB), Andreas Kyriacou (UdG), Matthew Tree (escriptor) i, com a moderadora, Francina Esteve (UdG). Es va organitzar amb la col·laboració del Centre de Documentació Europea i el Centre Europe Direct de la UdG.

— Facultat de Dret de la UIC, 10 de novembre: «L'anihilació de la República pel general Franco i l'Administració de justícia de Catalunya (1936-1939)», de Frederic Vázquez Osuna (UB).

— Edifici Roger de Llúria del Campus de la Ciutadella de la UPF, 14 de novembre: «Les corporacions lletrades: una complexa adaptació al nou ordre liberal», a càrrec de Carles Tormo (Universitat de València).

— Saló de Graus de la Facultat de Dret de la UAB, 26 de novembre: «De les Corts de Cadis al Sexenni democràtic:

l'encaix de Catalunya a l'Espanya liberal», per Josep Cañabate (UAB).

— ICAB, 18 de gener: «La funció notarial segons la nova legislació de jurisdicció voluntària», a càrrec d'Antoni Bosch (UIC).

— ICAB, 25 de gener: «Els fills no comuns en la família reconstituïda segons el CCCat», a càrrec de Carme Maria Lázaro (UIC).

— Sala d'actes del CEJFE, 1 de febrer: «La jurisprudència europea enfront de la legislació estatal. Casos de conflicte», per Montserrat Nebrera (UIC).

— ICAB, 8 de febrer: «Incidència de la Llei orgànica 8/2015 en la regulació de la protecció jurídica del menor a Catalunya», a càrrec de Magalí Riera (UPF).

— Centre de Formació de l'ICAB, 15 de febrer: «La coordinació de parentalitat: una eina al servei del dret de família», de Pascual Ortuño, magistrat de l'Audiència Provincial de Barcelona.

— Centre de Formació de l'ICAB, 22 de febrer: «El règim de les famílies recompostes en el codi civil de Catalunya», d'Elena Lauroba (UB).

— Centre de Formació de l'ICAB, 2 de març: «La discapacitat, protecció i autonomia: l'assistent», a càrrec de Sílvia Ventura, magistrada jutgessa de primera instància. Va presentar l'acte Pilar Rebaque, de la Comissió de Dones Advocades de l'ICAB, i va intervenir-hi com a moderador l'advocat Jordi Pujol Moix.

— Saló de Graus de la Facultat de Dret de la UAB, 8 de març: «Nova política local a Catalunya segons el seu dret públic», per Isidre Llucià Sabarich, secretari d'administració local.

— ICAB, 15 de març: «El dret successori a Catalunya, Espanya i Europa: una visió de conjunt», a càrrec de Jesús Gómez Taboada (UIC).

— ICAB, 22 de març: «L'expedient de declaració d'hereus abintestat», a càrrec de Víctor Esquirol (UAB).

— ICAB, 29 de març: «La successió contractual a Catalunya», per Laura Teresa Alascio (UPF).

— Facultat de Dret, Economia i Turisme de la UdL, 4 d'abril: «La llegítima catalana com a model comparat», a càrrec de Gorka H. Galicia (Universitat del País Basc).

— ICAB, 6 d'abril: «Conflictes amb la llegítima: preterició, desheretament i condicions a la llegítima», per Joan Maria Raduà, advocat.

— Facultat de Dret de la UB, 12 d'abril: «La persona jurídica», per Sandra Camacho (UAB).

— Sala d'actes del CEJFE, 19 d'abril: «Pobresa, polítiques públiques i justícia constitucional», a càrrec de Joan Lluís Pérez Francesch (UAB).

— Centre de Formació de l'ICAB, 26 d'abril: «Indemnització de danys i devolució dels aliments pagats en casos d'ocultació de la paternitat», d'Esther Farnós (UPF).

— ICAB, 3 de maig: «Conseqüències jurídiques de la possessió», a càrrec d'Adolfo Lucas Esteve (Universitat Abat Oliba CEU, UAO).

— Sala d'actes del CEJFE, 10 de maig: «Transparència i bon govern», a càrrec de Pablo Nuevo (UAO).

— Sala d'actes del CEJFE, 17 de maig: «La responsabilitat extracontractual de les administracions públiques; plantejament i propostes de millora», per Gabriel Capilla, director del CEJFE.

Altres activitats

— 2 de novembre, jornada d'estudis Francesc Maspons i Anglasesell (1872-1966). Va ésser organitzada amb el suport de la Diputació de Barcelona, l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya i la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya (CJA). Al matí, a la seu de l'IEC, es van oferir les sessions «Francesc Maspons i Anglasesell, l'home i el país» (Josep M. Casasús, membre de l'IEC), «L'esperit del dret públic català» (Ferran Armengol, UB), «Europeisme i catalanisme. Una experiència de dret comparat» (Hèctor López Bofill, UPF), i una taula rodona moderada per Joan Lluís Pérez (UAB). I a la tarda, a la seu de la CJA (Barcelona), es van oferir les conferències «Concepció catalana del dret d'autodeterminació» (Jaume Renyer, URV), «Excursionisme i educació en l'obra i el pensament de Maspons» (Lluís Duran, Centre d'Història Contemporània de Ca-

talunya), i «Qüestions actuals del dret català a partir de l'obra de Maspons Anglasell» (Magalí Riera, UPF); així mateix, es van presentar comunicacions orals i es va obrir una taula rodona moderada per Ferran Armengol (UB).

— 1 de desembre, jornada d'estudis Enric Prat de la Riba (1870-1917). Es van abordar diferents facetes de Prat de la Riba per mitjà de les ponències següents: «El lloc de Prat de la Riba en la història contemporània de Catalunya» (Albert Balcells, membre de l'IEC), «Prat de la Riba i les llibertats medievals, un exemple de patriotisme cívic?» (Giovanni Cattini, UB), «Prat de la Riba i la Mancomunitat de Catalunya: la construcció d'un país» (Judith Gifreu, directora de la Càtedra Prat de la Riba d'Estudis Locals), «Prat de la Riba i l'Institut d'Estudis Catalans» (Enric Pujol, UAB), «La Nacionalitat Catalana» (Jordi Casassas, UB), «Prat de la Riba i el municipalisme a Catalunya» (Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona),

«La lluita contra la corrupció política en temps de la Lliga i de Prat de la Riba» (Maria Gemma Rubí, UAB), i «Enric Prat de la Riba i *La Veu de Catalunya*» (Josep Maria Figueres, UAB). Finalment, els ponents van debatre en una taula rodona moderada per Judith Gifreu. Es va organitzar amb el suport de la Diputació de Barcelona i la Càtedra Enric Prat de la Riba d'Estudis Jurídics Locals, i va tenir lloc a la seu de l'IEC.

Publicacions

Francesc Maspons i Anglasell (1872-1966): Homenatge: Jornada d'Estudis.

Edició coordinada per Josep Serrano. Barcelona: 2017. (Miscel·lània; 2).

Enric Prat de la Riba (1870-1917): Jornada d'Estudis. Edició coordinada per Josep Serrano. Barcelona: 2017. (Miscel·lània; 3)

Revista Catalana de Dret Privat, núm. 16 (2016), 17 (2017).

Revista de Dret Històric Català, núm. 15 (2016).

Societat Catalana d'Economia

Any de fundació:	1977*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	EDUARD ARRUGA VALERI
Vicepresidència:	JOAN RAMON ROVIRA HOMS
Secretaria:	ANTONI MONTSERRAT SOLÉ
Tresoreria:	HUMBERT SANZ GARCÍA
Vocalia:	LOURDES BENERIA FARRÉ ALEXANDRE CHECCHI LANG (fins al 7.11.2016) JAUME PADRÓS ENAMORADO JOAQUIM PERRAMÓN AYZA (a partir del 7.11.2016) ÀNGELS ROQUETA RODRÍGUEZ JOSEP MARIA SURÍS JORDÀ
Delegat a Madrid:	JOSEP M. NUS BADIA
Delegat de l'IEC:	JORDI GALÍ GARRETA
Nombre de socis:	240

* Aquesta societat va iniciar la seva activitat l'any 1951 com a Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials. Va ésser integrada com a filial de l'IEC l'any 1977 i reestructurada com a Societat Catalana d'Economia el 1986.

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Economia (SCE) durant el curs 2016-2017, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

Conferències

— 19 de setembre, «Districtes industrials al segle XXI: de la continuïtat al canvi». Sessió inaugural del curs a càrrec de Rafael Boix, professor del Departament d'Estructura Econòmica de la Universitat de València. Es va organitzar conjuntament amb l'Associació Catalana de Ciència Regional.

— 7 de novembre, «Desigualtats al mercat laboral: el contracte únic és la solució?». Va ésser impartida per Albert Recio, professor d'economia aplicada a la UAB.

— 15 de desembre, «Dret i economia: contractes eficients i incentius». Sessió emmarcada dins del cicle sobre els guardonats amb el Premi Nobel en Ciències Econòmiques, que el 2016 es va atorgar als professors Oliver Hart (Universitat de Harvard, EUA) i Bengt Holmström (Institut Tecnològic de Massachusetts, EUA) per les seves aportacions a la teoria dels contractes, que analitza com s'elabora la contractació i quins efectes té. Va ésser pronunciada per Francesc Xavier Mena, catedràtic d'economia de la Universitat Ramon Llull.

— 16 de gener, «Està el sistema financer europeu encara en risc?». Va ésser impartida pels professors Xavier Freixas i José-Luis Peydró, del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) i autors del llibre *Systemic risk, crises, and macroprudential regulation*.

— 6 de febrer, conferència sobre Fabià Estapé, emmarcada dins del cicle dedicat a les aportacions dels economistes catalans. Va anar a càrrec de Jacint Ros, que va ésser catedràtic del Departament d'Estructura i Política Econòmica de la UAB i del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat de Barcelona. Ros va parlar de la personalitat i les aportaci-

ons de l'economista, polític i professor universitari Fabià Estapé, de qui va ésser ajudant.

— 6 de març, «Objectius de desenvolupament sostenible: progrés al segle XXI». Va ésser pronunciada per Àngel Pes, president de la xarxa espanyola del Pacte Mundial de les Nacions Unides, que va contextualitzar la situació a Catalunya després de l'Acord de París sobre el canvi climàtic i la publicació d'informes relacionats amb el tema.

— 25 de maig, «The egalitarian foundations of sustainability and convergence. A sustainability proposal of moderate growth and redistribution. International cooperation and the Paris 2015 agreement». Va anar a càrrec dels professors d'economia John Roemer (Universitat de Yale, EUA), Joaquim Silvestre (Universitat de Califòrnia, EUA) i Humbert Llavador (UPF), guanyadors del 10è Premi Societat Catalana d'Economia per l'obra *Sustainability for a warming planet*. Els autors van exposar els continguts del llibre, que parteix dels principis ètics de la sostenibilitat i l'igualitarisme per analitzar com s'haurien d'assignar les emissions entre les diverses regions del món per convergir en una trajectòria de creixement sostenible i no sobrepassar els 2 °C d'escalfament global establerts pels Acords de París. Es va oferir en la cerimònia de lliurament del Premi, a la sala d'actes del Palau Macaya de l'Obra Social La Caixa (Barcelona).

— 12 de juny, conferència sobre Mariquita Tennant. Va anar a càrrec de Lluís Barbé, autor del llibre *Mariquita Tennant*, dedicat a aquesta dona, l'única catalana amb una placa blava de reconeixement a la Gran Bretanya, que de soltera es deia Maria Francesca Eroles i Eroles. Barbé va aprofitar aquesta figura per repassar la vida i obres dels principals personatges de la seva família, en concret, Francis Ysidro Edgeworth, de qui Tennant era tieta. També va intervenir en l'acte el secretari de l'SCE, Antoni Montserrat.

Jornades i congressos

— 10 d'octubre, Jornada Catalanisme i Economia. Es va fer un repàs de la història del catalanisme i de les interrelacions i els posicionaments que ha pres per defensar els interessos del país. Va constar de les conferències «El consens catalanista i la reconstrucció d'una societat dividida» (Jordi Amat, filòleg i escriptor), «El naixement d'una idea» (José Enrique Ruiz-Domènec, catedràtic d'història medieval de la Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), «Greuges i model de país: Impulsors econòmics del catalanisme del segle XXI» (Oriol Amat, economista), i «El catalanisme en l'era de la postpolítica» (Fèlix Riera, editor). Va ésser coorganitzada amb el Centre d'Estudis Econòmics i Socials.

— 26 i 27 de maig, 1r Congrés de la Societat Catalana d'Economia (CESC).

Primer congrés català de recerca en economia, en què economistes de prestigi d'arreu del món van analitzar els principals reptes econòmics que caldrà afrontar a Catalunya i Europa. Es va celebrar a Barcelona, principalment a la seu de l'IEC, i en diferents espais de la Residència d'Investigadors i el Museu d'Art Contemporani de Barcelona. En la inauguració van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC; Eduard Arruga, president de l'SCE; Andreu Mas-Colell, membre de l'IEC i president del comitè científic del Congrés; Arcadi Navarro, secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya, i Pere Aragones, secretari d'Economia de la Generalitat de Catalunya. El programa va incloure dues conferències plenàries: «Narratives, imperatives and moral behavior» i «Global value chains: spiders and snakes», que van ésser impartides per Jean Tirole (guanyador del Premi Nobel d'Economia el 2014) i Pol Antràs (professor d'economia a la Universitat de Harvard, EUA), respectivament. Així mateix, es van presentar més de cent setanta comunicacions, diverses sessions paral·leles, i quatre taules rodones en les quals es van debatre els reptes en l'àmbit de la política de competitivitat europea, en l'economia catalana, en matèria de globalització, desigualtat i democràcia, i els reptes relacionats amb l'economia i el medi ambient.

Altres activitats

— Participació com a jurat als Premis Institut d'Estudis Financers.

— Reconeixent internacional de l'SCE: adhesió a l'Associació Internacional d'Economia i a l'Associació Econòmica Mundial.

Premis*Premi Societat Catalana d'Economia*

Premi instituït el 1996 amb l'objectiu de reconèixer i estimular els esforços per a una investigació d'alta qualitat sobre temes d'economia en l'àmbit de les terres

de llengua i cultura catalanes. En la 10a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Humberto Llavador, John E. Roemer i Joaquim Silvestre per l'obra *Sustainability for a warming planet*. El Premi es va lliurar el dia 25 de maig de 2017 a la sala d'actes del Palau Macaya de l'Obra Social La Caixa (Barcelona).

Publicacions

Anuari de la Societat Catalana d'Economia, vol. 22 (2016).

Associació Catalana de Sociologia

Any de fundació: 1979*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: FIDEL MOLINA LUQUE
Vicepresidència: MÀRIUS DOMÍNGUEZ AMORÓS
MARTA SOLER GALLART
Tresoreria: TERESA SORDÉ MARTÍ
Secretaria: PEDRO LÓPEZ ROLDÁN
Vocalia: AMADO ALARCÓN ALARCÓN
LILIANA ARROYO MOLINER
MAR JOANPERE FORASTER
MARTA MASATS FOLGUERAS
TEODOR MELLÉN VINAGRE
LUIS RECUENCO VEGAS
CRISTINA SÁNCHEZ MIRET
PAQUITA SANVICÉN TORNÉ
JORDI SAURET I PONT

Delegada de l'IEC: CARLOTA SOLÉ PUIG

Nombre de socis: 244

* Anteriorment, aquesta societat filial era una secció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials, fundada el 1951.

Activitats

Tot seguit es presenten les activitats organitzades per l'Associació Catalana de Sociologia (ACS) durant el curs 2016-2017:

Seminari de Teoria Sociològica

Raimon Bonal

Seminari en què es llegeixen i debaten les obres clau de la teoria sociològica. En les sessions, dutes a terme a la Sala Fontserè de l'IEC, es van abordar les obres següents: *La democràcia a Amèrica*, d'Alexis de Tocqueville (26 de setembre i

24 d'octubre); *Construyendo utopías reales*, d'Erik Olin Wright (28 de novembre, 22 de desembre, 23 de gener i 27 de febrer); *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*, de Judith Butler (27 de març i 24 d'abril), i *La imaginació sociològica*, de C. Wright Mills (22 de maig i 19 de juny).

Debats per entendre la societat d'avui:

La societat catalana en el segle XXI

Cicle organitzat en col·laboració amb l'IEC i Obra Social La Caixa, que en aquesta edició es va dedicar a la societat catalana del s. XXI. Hi van participar autors de l'anuari *Societat Catalana 2014-2015* de l'ACS i de *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, llibre coeditat per l'IEC i Enciclopèdia Catalana. Els debats, que es van celebrar a la Sala Macaya del Palau Macaya de Barcelona, van ésser els següents:

— 27 de setembre, «Els reptes de la societat catalana al segle XXI». Sessió presentada pel periodista Lluís Foix, en què els directors de *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI*, Salvador Giner i Oriol Homs, van exposar el llibre. Es tracta d'una obra en què van participar una trentena d'acadèmics especialistes en diferents disciplines per oferir una anàlisi sociològica de les transformacions que viu el país en àmbits fonamentals com l'econòmic, el lingüístic o el tecnològic, i apuntar-ne els reptes.

— 25 d'octubre, «Llengua i cultura a la Catalunya del segle XXI», a càrrec

de Joan Manuel Tresserras, de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), i Joan Martí, de la Universitat Rovira i Virgili (URV). Es van analitzar i debatre aspectes relacionats amb la situació de la llengua i la cultura a Catalunya, com per exemple les orientacions de les polítiques culturals.

— 29 de novembre, «Els mitjans de comunicació en l'era digital». Vicent Partal (director de *Vilaweb*) i els membres de l'IEC Josep Gifreu i Joaquim M. Puyal, van parlar, entre altres qüestions, de l'evolució de les tecnologies digitals, de l'impacte que tindran en el comportament de les persones en les properes dècades, i de com es preveu que afectin l'espai català de comunicació.

— 20 de desembre, «Identitats històriques i de futur». Es va presentar l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XXI* i hi van participar els catedràtics de ciència política Joan Subirats (UAB) i Montserrat Guibernau (Queen Mary College de la Universitat de Londres).

Cicle de sopars debat de l'ACS

Al restaurant L'Antic Forn (Barcelona), es van celebrar aquests sopars debat: «Catalunya i Europa davant la crisi del dret al refugi», amb Oriol Amorós, secretari d'Igualtat, Migracions i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya (21 de desembre); «El Brexit: la política del malestar», amb John Etherington, profes-

sor i investigador al Departament de Ciència Política i de Dret Públic de la UAB (26 de gener); «Ens farem humans?», amb l'antropòleg i paleontòleg Eudald Carbonell (16 març), i «Reptes i oportunitats del sistema universitari català», amb Marga Arboix, rectora de la UAB (18 de maig).

Altres activitats

— 11 de novembre, conferència «The Spanish Inquisition and Nazi Germany: explaining the rise of two types of Antisemitism», per Steven Saxonberg, professor al Departament d'Estudis Europeus i Relacions Internacionals a la Universitat Comenius de Bratislava (Eslovàquia). Va ésser coorganitzada amb l'equip de recerca Investigacions en Sociologia de la Religió de la UAB i duta a terme a la seu de l'IEC.

— 7 de febrer, presentació de l'ACFS a Lleida, en què Salvador Giner i Oriol Homs van presentar l'obra *Raó de Catalunya. La societat catalana al segle XV*. Hi van intervenir el rector de la Universitat de Lleida (UdL), Roberto Fernández, i el delegat de l'IEC a Lleida, Ramon Sistac. Es va celebrar al Saló Víctor Siurana de l'Edifici del Rectorat de la UdL.

— 20-22 d'abril, VII Congrés Català de Sociologia: «La postveritat i la manca de reflexió, una nova realitat del segle XXI?» i V Congrés de Joves Sociòlegs/Sociòlogues. La setena edició del Congrés Català de Sociologia va integrar la cin-

quena del Congrés de Joves Sociòlegs/Sociòlogues de l'associació Joves en Sociologia. Durant tres dies, investigadors dels diferents camps de recerca de Catalunya van presentar els seus estudis i es van dividir en diferents grups de treball (p. ex., sociolingüística, cultura i religió, sostenibilitat i medi ambient, i joves sociòlegs) per analitzar els reptes i interrogants socials que tenim al davant a conseqüència dels canvis inesperats i successives crisis dels darrers anys. Es van oferir un bon nombre de sessions, amb una especial atenció als joves sociòlegs i amb la participació també de sociòlegs de prestigi internacional, entre els quals Michel Wieviorka (director d'estudis a l'Escola d'Estudis Superiors en Ciències Socials de París) i Margaret Abraham (presidenta de l'Associació Internacional de Sociologia). Per exemple, hi va haver taules rodones, col·loquis, ponències i seminaris, en què es van abordar qüestions com ara les noves organitzacions sindicals o com publicar a les millors revistes científiques. Així mateix, es van portar a terme altres activitats, com ara una visita guiada a Tarragona. Tots dos congressos van ésser coorganitzats amb la URV i celebrats al seu Campus Catalunya (Tarragona).

— 8 de juny, presentació del llibre *Materials per a repensar la sociologia a partir de Darwin*. Xerrada i debat a càrrec de l'autor de l'obra, Josep M. Masjuan. Es va dur a terme a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC.

Premis

Concurs de Joves Sociòlegs
(per a estudiants)

Es va declarar desert.

Premi Catalunya de Sociologia

Es va declarar desert.

Publicacions

Butlletí [en línia], núm. 5 (gener-març
2017).

Revista Catalana de Sociologia [en línia],
núm. 31-1 (2016); núm. 31-2 (2016).

Societat Catalana d'Estudis Litúrgics

Any de fundació: 1970

JUNTA DIRECTIVA

Presidència d'honor: ALEXANDRE OLIVAR DAYDÍ
Presidència: MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL
Secretaria: MARC SUREDA JUBANY
Vocalia: SEBASTIÀ JANERAS VILARÓ
Responsable de publicacions: MIQUEL DELS SANTS GROS PUJOL

Delegat de l'IEC: MARC MAYER OLIVÉ

Nombre de socis: 27

Sessions

Durant el curs 2016-2017, la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics va organitzar dues sessions acadèmiques al voltant de l'estudi de la litúrgia. Es van celebrar els dies 14 de desembre (94a sessió) i 15 de juny (95a sessió).

Publicacions

Miscel·lània Litúrgica Catalana, núm. 24 (2016).

Societat Catalana de Musicologia

Any de fundació:	1973
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JORDI BALLESTER GIBERT
Vicepresidència:	EMILI ROS-FÀBREGAS
Secretaria:	JOSEP MARIA ALMACELLAS DíEZ
Tresoreria:	XAVIER DAUFÍ RODER GAS
Vocalia:	JOSEP DOLCET RODRÍGUEZ IMMA CUSCÓ PALLARÈS JOSEP MARIA GREGORI CIFRÉ ANNA COSTAL FORNELLS
Delegat de l'IEC:	ROMÀ ESCALAS LLIMONA
Nombre de socis:	86

Activitats

A continuació es presenten les activitats organitzades per la Societat Catalana de Musicologia (SCMUS) durant el curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 17-19 d'octubre, congrés internacional *Music Criticism 1900-1950*. Va girar entorn de la complexa relació entre la música i la crítica durant la primera meitat del s. XX. Per mitjà d'una seixantena de comunicacions, es van abordar aspectes concrets d'àrees temàtiques com ara crítica musical i musicologia sota els règims totalitaris, o premsa musical i teatral. Els ponents convidats van ésser els professors Teresa Cascudo (Universitat de la

Rioja), que va parlar de «Los términos *modernismo* y *modernista* en la crítica musical madrileña de principios del siglo XX»; Germán Gan (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB), que va oferir la conferència «“Germanic Fogs” and “Southern Sunny Skies” in an Aesthetic Struggle: Spanish Music Criticism Facing Paul Hindemith's Work (1920-1936)», i Luca Lévi Sala (Universitat de Yale, EUA), amb «“Il Musicista” and the National Fascist Musicians Union: a Survey on Fascist Musical-Press Propaganda». Va ésser coorganitzat amb el Centro Studi Opera Omnia Luigi Boccherini de Lucca.

— 15 i 16 de desembre, Seminari Enric Granados. Es va organitzar con-

juntament amb la Biblioteca de Catalunya i el Museu de la Música de Barcelona amb motiu del centenari de la mort de Granados. Va ésser impartit a Barcelona, a les seus de les institucions organitzadores, i va constar de les conferències següents, a càrrec d'experts: «El context cultural i musical, contemporanis» (Barry Ife), «Granados i la cançó lírica» (Miriam Perandones), «Aproximació a la biografia d'Enric Granados» (Walter Clark), «Enric Granados i el teatre líric català» (Mark Larrad), «L'herència de l'escola pianística catalana» (Mònica Pagès i Alicia Torra), «Digitalització de rotlles de pianola» (Peter Philips), «Rotlles de pianola d'artista» (Lourdes Rebollo), i «La recepció de Granados en l'actualitat» (Joan Vives). Així mateix, es van oferir recitals de cançó lírica d'Enric Granados (Patrícia Caicedo i Nikos Stavlas), de guitarra (Bernardo Rambeaud) i un concert de piano (Carolina Estrada).

— 2 de febrer, 23 de febrer i 16 de març, cicle de conferències sobre diversos temes relacionats amb la musicologia. La primera sessió va ésser impartida per Glòria Ballús i Antonio Ezquerro, i es va titular com el seu llibre, «Els goigs de Catalunya al món. Una forma musical

culta i popular». La segona conferència, «Vilancets “de negre” catalans del s. XVII. La diversitat cultural, entesa des del Barroc», va ésser pronunciada per Josep Pujol, que va estudiar aquest tema a la seva tesi doctoral. I l'última sessió, que va dur per títol «Redescobrint Emili Pujol, el guitarrista, musicòleg i pedagog», va anar a càrrec de Maria Ribera, guitarrista especialitzada en la vida i obra del músic lleidatà.

— 20-22 d'abril, X Jornades JAM: «Musicologies d'ahir i demà: musicologies d'avui». Es va col·laborar en aquesta proposta de la Jove Associació de Musicologia (JAM), conjuntament amb el Museu de la Música de Barcelona, l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMuC), el Consell Superior d'Investigacions Científiques, la Biblioteca de Catalunya, la Societat Espanyola de Musicologia, la Societat d'Etnomusicologia i la UAB. Es van celebrar en diferents espais de l'ESMuC i de la UAB, i l'FSCMUS va participar en una taula rodona sobre música i associacionisme.

Publicacions

Revista Catalana de Musicologia, vol. 9 (2016).

Amics de l'Art Romànic

Any de fundació: 1977

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 29 de maig de 2017

Presidència: FRANCESCA ESPAÑOL BERTRAN
Vicepresidència: ROSA M. MARTÍN ROS
Secretaria: JOAQUIM GRAUPERA GRAUPERA
Tresoreria: DIEGO MESA DE LOZAR
Vocalia: M. LLUÏSA CASTELLANOS RAYO
FRANCESC FITÉ LLEVOT
NÚRIA FORTUNY SOLÍS
GUADALUPE MIRAS BERNAL
JOAN VALERO MOLINA

A partir del 29 de maig de 2017

Presidència: FRANCESCA ESPAÑOL BERTRAN
Vicepresidència: ROSA M. MARTÍN ROS
Secretaria: JOAQUIM GRAUPERA GRAUPERA
Tresoreria: JOAN VALERO MOLINA
Vocalia: LAURA CALZADA REIG
M. LLUÏSA CASTELLANOS RAYO
ALBERTO CORTÉS BURÓN
OLÍVIA RIERA GARRIGA
M. TERESA SERRA CASSERRA

Delegat de l'IEC: ANTONI PLADEVALL FONT

Nombre de socis: 266

Numeraris: 227

Agregats: 20

Agregats IEC: 19

(més 4 socis de mèrit i 135 entitats adherides)

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per Amics de l'Art Romànic (AAR) al llarg del curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

Sessió inaugural

— 26 de setembre, «La nueva musealización de las colecciones medievales del Museo Arqueológico Nacional de Madrid». Conferència pronunciada per Sergio Vidal, conservador del Museu Arqueològic Nacional d'Espanya, que va repassar la història d'aquest museu i va explicar la remodelació que s'hi va fer entre el 2008 i el 2013.

Sortides culturals

— 15-16 d'octubre, «El Mestre de Cabestany en el seu context». Es van visitar els monuments romànics del departament francès de l'Aude on es conserven obres de l'escultor de personalitat desconeguda Mestre de Cabestany: l'Abadia de Sant Pàpol, el sarcòfag de Sant Serni (a Sant Ilari), i les esglésies de Rius de Menerbés, Cabestany i el Voló.

— 29 d'octubre, Visita del monestir romànic de Sant Pere de Casserres, a les Masies de Roda, i de la Fundació Maurí de la Garriga, que té una important selecció de materials arqueològics, entre els quals figura el cadirat gòtic de la catedral de Girona.

— 19 de novembre, «El gòtic al Bages». Es va visitar la Col·legiata Basílica

de Santa Maria de l'Aurora de Manresa, dissenyada per Berenguer de Montagut.

— 3 de desembre, «Visita a la Basílica de Santa Maria del Pi: l'arxiu, el museu i l'església». Va ésser guiada per Jordi Sacasas, arxiver i conservador de la Basílica de Santa Maria del Pi, i Alberto Raptor, del Museu del Pi.

— 18 de febrer, Sortida a Martorell (Baix Llobregat) per a conèixer L'Enrajolada-Casa Museu Santacana i el Museu Municipal Vicenç Ros. L'Enrajolada està situada en l'antiga casa de la família Santacana i disposa d'una valuosa col·lecció de rajoles i restes de palaus i edificis religiosos, així com de pintures, mobiliari i elements decoratius antics. El Museu Municipal Vicenç Ros ocupa part de les dependències de l'antic convent de caputxins, del s. XVII, i conté, entre altres col·leccions, una de ceràmica amb prop de 15.000 rajoles.

— 11 de març, sortida a Tortosa per a conèixer-ne la catedral, el tresor catedralici, el Palau Episcopal i el museu municipal. Els comentaris van anar a càrrec de Francesca Español, presidenta d'AAR; Joan Hilari Muñoz, historiador, i Rosa M. Martín Ros, vicepresidenta d'AAR.

— 25 de març, Visita matinal al Museu Frederic Marès (Barcelona), amb explicacions de la presidenta d'AAR, Francesca Español.

— 10-13 d'abril, «Monuments medievals a la Provença (França)». Viatge guiat per Francesca Español, presiden-

ta d'AAR, a Tarascó (Castell i Capella de Sant Gabriel), Avinyó (Palau dels Papes, Museu Calvet, Pont de Sant Beneset i diverses esglésies del municipi), Vilanova d'Avinyó (Cartoixa de Notre-Dame de Val-de-Bénédiction) i Usès (Pont del Gard).

— 20 de maig, Visita al castell gòtic del rei Jaume II a Torroella de Montgrí. Es va pujar a peu al castell i es va visitar la població i els principals monuments.

— 27 i 28 de maig, «El romànic al Pirineu d'Osca». Es van visitar la catedral romànica de Jaca, Santa Creu de la Serós (on es troba el monestir de Sant Joan de la Penya) i el castell de Loarre.

Cicle de conferències «Romànic a l'abast»

— 12 de desembre, «Piedad tangible. El mobiliario litúrgico medieval de las iglesias de Gotland». Va anar a càrrec de Justin E. A. Kroesen, conservador del Museu de Bergen (Noruega).

— 19 de desembre, «Momento, narración e historia en la imagen románica y sus inscripciones». Va ésser pronunciada per Vincent Debais, del Centre d'Estudis Superiors de Civilització Medieval de la Universitat de Poitiers (França).

— 13 de març, «La conservació-restauració del Brodat de la Creació de la catedral de Girona». Va ésser impartida per Maite Toneu, María Luz Morata i Carme Masdeu, del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya (CRBMC).

Cicle de conferències «Gòtic a l'abast»

— 3 d'octubre, «La transmisión del conocimiento de los oficios artísticos. Valencia, 1370-1450». Va ésser pronunciada per Encarna Montero, del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de València.

— 10 d'octubre, «L'univers creatiu de Joan Mates, pintor del 1400. Una nova tauleta a Alemanya». Va ésser oferta per Cèsar Favà, conservador del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

— 7 de novembre, «Noves descobertes sobre el cor gòtic desaparegut de Santa Maria del Mar». Va anar a càrrec de Joaquim Graupera, del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona (UB) i secretari d'AAR.

— 21 de novembre, «Tot resseguint el periple d'un sepulcre medieval desconegut, descobert en una col·lecció estrangera». Va ésser impartida per Francesca Español, professora del Departament d'Història de l'Art de la UB i presidenta d'AAR.

— 6 de març, «Remembranza Luna y fama Mendoza. Arte y arquitectura de la capilla de Santiago en la catedral de Toledo». Va ésser pronunciada per Matilde Miquel, professora del Departament d'Història de l'Art de la Universitat Complutense de Madrid.

— 3 d'abril, «Pintura gòtica a Mallorca: obres, promotors i mestres». Va anar a càrrec de Tina Sabater, professora del Departament de Ciències Històriques

i Teoria de les Arts de la Universitat de les Illes Balears.

— 24 d'abril, «El tern de Ferran II de la Capella Reial de Granada». Va ésser impartida per la historiadora de l'art i vicepresidenta d'AAR Rosa M. Martín.

XXXI Cicle de conferències: «Josep Puig i Cadafalch (1867-1956). Memòria de l'historiador i de l'arquitecte»

Amb aquest cicle de conferències es va voler participar en els actes de l'Any Puig i Cadafalch, en commemoració del 150è aniversari del naixement de l'arquitecte. El programa va constar de les sessions següents:

— 9 de gener, «Josep Puig i Cadafalch i la recuperació de la pintura monumental romànica», per Milagros Guardia (catedràtica del Departament d'Història de l'Art de la UB).

— 16 de gener, «Influència intel·lectual i professional de Puig i Cadafalch en la trajectòria de l'arquitecte Josep Danés», a càrrec de Joaquim M. Puigvert (professor de la Universitat de Girona, UdG).

— 21 de gener, visita matinal «El paisatge dels orígens. Josep Puig i Cadafalch i Mataró (1867-1897)», a càrrec dels membres de la junta directiva d'AAR Joaquim Graupera i Rosa M. Martín. Es va anar a Mataró, ciutat natal de Puig i Cadafalch, per veure els seus primers treballs (Casa Coll i Regàs, tapes del clavegueram, Casa Parera, Casa Sisternes,

botiga La Confianza, edifici El Rengle, edifici de La Beneficència...).

— 30 de gener, «L'estela de Josep Puig i Cadafalch en la interpretació del romànic català», per Raquel Lacuesta (Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi).

— 6 de febrer, «L'etapa formativa de Puig i Cadafalch. Idees i referents», de Joaquim Graupera, secretari d'AAR.

— 13 de febrer, «El primer romànic com a projecte europeu de Josep Puig i Cadafalch en temps d'entreguerres», a càrrec d'Eduard Riu-Barrera (Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat de Catalunya).

Altres activitats

— 14 i 15 de novembre, seminari «Santa Maria del Mar, revisitada». Es va col·laborar en aquest seminari del Grup de Recerca Reconegut «Edificis i escenaris religiosos medievals a la Corona d'Aragó» de la UdG. Per mitjà de conferències i debats amb experts, es van estudiar els trets arquitectònics de la Basílica de Santa Maria del Mar, els usos litúrgics que va acollir i el seu mobiliari en l'edat mitjana. També es va visitar la Basílica i se'n va analitzar la gestió contemporània a partir dels seus valors artístics i culturals.

— 21 de desembre, presentació del 25è número de la revista d'AAR *Lambard. Estudis d'Art Medieval*. Va anar a càrrec de Teresa Vinyoles, professora d'història medieval a la UB.

— 27 de febrer, presentació del llibre *Romanesque Cathedrals in Mediterranean Europe. Architecture, Ritual and Urban Context*, de G. Boto Varela i Justin E. A. Kroesen. Va ésser a càrrec de Marc Sureda i Esther Lozano, del Grup de Recerca Templa.

— 27 de març, taula rodona sobre el problema de les pintures del Reial Monestir de Santa Maria de Sixena (Osca). Hi van intervenir Alberto Velasco, conservador del Museu de Lleida; Pere Rovira, expert en pintura mural del CRBMC; Mireia Mestre, cap de Restauració i Conservació Preventiva al MNAC; Pilar Bayarri, advocada en cap al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i, com a moderadora, Francesca Español, presidenta d'AAR.

— 7 de maig, Dia del Romànic: «VIII Trobada d'Amics de l'Art Romànic de Catalunya». Edició organitzada per AAR del Berguedà, en què l'advocat i polític Jaume Farguell i la historiadora M. Dolors Santandreu van oferir visites guiades a l'església de Santa Maria d'Avià, al Santuari de Queralt i a l'església de Sant Joan de Berga.

Premis

Premi dels Amics de l'Art Romànic

(per a estudiants)

Es va declarar desert.

Publicacions

Lambard, vol. 25: 2013-2014 (ed.: 2016).

Institució Catalana d'Estudis Agraris

Any de fundació: 1977*

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP M. VIVES DE QUADRAS
Vicepresidència: ESTER TORRES CÜELL
Secretaria: JOAQUIM ROS SAQUES
Tresoreria: SANTIAGO POCINO PEÑALBA
Vocalia: JOAN SAUS ARÚS
JORDI ROSELL FOXÀ
CARLES FOLCH CASTELL
JOSEP M. ESPELTA GUARDIA

Coordinadors de les seccions especialitzades

Agricultura General: JOAN ANGLÈS SEDÓ
Estudis Rurals: GEMMA FRANCÈS TUDEL
Forestal: JOAN IGNASI CASTELLÓ
Història Rural: ASSUMPTA SERRA CLOTA
Jardineria i Paisatgisme: JOAQUIM CAMPS MASICH
Protecció Vegetal: ESTER TORRES CÜELL
Ramaderia: JOSEFINA PLAIXATS BOIXADERA
Sòls: MIQUEL ARAN MAYORAL
Viticultura i Enologia: JOSEP M. PUIGGRÒS JOVÉ

Delegada territorial a Tarragona: MONTSERRAT NADAL ROQUET-JALMAR

Delegat territorial a Girona: VICENÇ LLOVET ROQUÉ

Delegat territorial a Lleida: SANTIAGO PLANAS DE MARTÍ

Delegada de l'IEC: MERCÈ DURFORT COLL

Nombre de socis: 346

* Aquesta institució va començar la seva activitat sota el nom d'Institut Català d'Estudis Agraris i, poc després, va adquirir el d'Institució d'Estudis Agraris. Finalment, el 1984 va ésser integrada com a filial de l'IEC.

Activitats

Durant el curs 2016-2017, la Institució Catalana d'Estudis Agraris (ICEA) va organitzar les activitats següents, generalment dutes a terme a la seu de l'IEC:

Jornades

— 14 de setembre, *El Tractat transatlàntic de lliure comerç i inversió entre la UE i els EUA*. Va girar entorn d'aquest tractat, que canviaria la dinàmica i composició del sector agroalimentari català si elimina els obstacles aranzelararis i no aranzelararis en el comerç agroalimentari entre la UE i els EUA. Des de la UE, alguns subsectors el consideren una oportunitat per a consolidar i ampliar les exportacions al mercat americà, i d'altres el veuen amb temor per la competència de produccions dels EUA, fins ara sense accés al mercat europeu. Primer de tot, Mark Jeffery, cap de comunicació de la Comissió Europea a Barcelona, va presentar el Tractat, i després es van oferir ponències centrades en els sectors boví (Albert Juanola, d'Aso-provac), porcí (Andreu Ferrer, d'Unió de Pagesos), vitivinícola (Salvador Puig, de l'Institut Català de la Vinya i el Vi, INCA-VI), i de la fruita (Manel Simon, director general d'Afrucats). Finalment, Antoni Díaz, del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya (DARP), va parlar de les possibles repercussions del Tractat en el sector agrari català, i es va obrir un debat amb els ponents i Ramon

Sentmartí (director gerent de Prodeca), que va ésser moderat per Jordi Rosell (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB).

— 29 de setembre, Workshop de la Fuita Dolça: «Cercant equilibris. Innovació, competitivitat i internacionalització». Jornada tècnica per a reflexionar sobre el motiu del desequilibri que viu la fructicultura, que es va estructurar en dues parts. En la primera, titulada «La realitat del desequilibri», José Sebastián Millán, professor de l'ÆGERN (Departament d'Administració d'Empreses i Gestió Econòmica dels Recursos Naturals de la Universitat de Lleida, UdL), va abordar l'estudi de costos de producció en fruita; Julián Briz, catedràtic emèrit del Departament d'Economia i Ciències Socials Agràries de la Universitat Politècnica de Madrid (UPM), va parlar de la cadena de valor en fruita de pinyol; Manel Simon, director general d'Afrucats, va analitzar el mercat fruiter i la seva gestió, i, finalment, es va obrir una taula rodona per debatre la situació, en què van participar Xavier Miarnau (investigador de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, IRTA), Sisco Palau (membre de la junta directiva d'Afrucats), Simó Alegre (director del Fruitcentre) i, com a moderador, Antoni Colom (professor de l'ÆGERN). En la segona part, «Les noves oportunitats. Comercialització segura a la Xina», Rui Correia (responsable de gestió de productes fitosanitaris de

Syngenta Iberia), Valentín Turégano (gerent de Tecnidex), Judit Illa (especialista de comerç exterior de CaixaEmpresa) i Lluís París (director comercial del Port de Barcelona), van parlar de les claus per a arribar a la Xina, i després es va fer un debat d'experts en mercats internacionals, amb convidats com per exemple Javier Sierra (director de l'Institut Agronòmic Mediterrani de Saragossa). Va ésser coorganitzada amb Afrucat, l'Associació de Periodistes i Escriptors Agraris de Catalunya (Agroprés), l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agrària de la UdL (ETSEA-UdL) i SIETE Agromarketing, i es va celebrar al Saló de Congressos de la Fira de Lleida.

— 19 d'octubre, 4t Fòrum Forestal de Barcelona. Activitat que organitza l'Aula de Silvicultura Mediterrània de Barcelona de la ICEA per contribuir a la millora i el progrés del sector forestal i de la gestió dels boscos. En aquesta edició es va abordar la gestió dels boscos d'utilitat pública de propietat municipal, mitjançant dos col·loquis i una desena de ponències, entre les quals «La política de la Generalitat al bosc públic municipal» (Montserrat Barniol, directora general de Forests de la Generalitat de Catalunya), «La professionalització de les feines forestals als boscos municipals» (Josep Anglada, alcalde de Vidrà, Osona) i «Les concessions per a la instal·lació d'estacions d'esquí» (Ramon Moliner, president del Consell Comarcal de la Cerdanya).

— 8 de novembre, *Els cultius transgènics a Europa: legislació, avaluació i perspectives*. Darrerament s'han desenvolupat tècniques que permetrien modificar els genomes de plantes d'una manera més dirigida que amb la transgènia o els mètodes clàssics de millora. A Europa, aquestes noves tècniques han generat debat (p. ex., per si s'han de considerar o no transgèniques o pel risc que poden suposar per a la salut humana). Amb l'objectiu d'abordar aquestes qüestions i d'analitzar l'estat actual i les perspectives de futur dels cultius transgènics a Catalunya, es va oferir aquesta jornada, que va constar d'una conferència de Josep M. Casacuberta, membre de l'Autoritat Europea de Seguretat Alimentària, i d'un col·loqui.

— 25 de novembre, Jornada sobre la Varietat Carinyena. Va comprendre set conferències, entre les quals, per exemple, «Vint anys de la Secció de Viticultura de la ICEA» (Josep M. Puiggròs, coordinador de la Secció de Viticultura i Enologia), «Característiques agronòmiques de la carinyena» (Agustí Villarroya, assessor vitícola) i «Efectes del canvi climàtic en els vins de carinyena en ecosistemes vulnerables. DOQ Priorat» (Montse Nadal, Facultat d'Enologia de la Universitat Rovira i Virgili, URV). Així mateix, l'investigador de l'INCAVI Enric Bartra va oferir un tast de vins de carinyena. Va ésser coorganitzada amb la Facultat d'Enologia de la URV i celebrada a la seva seu.

— 24 de febrer, *Maneig del cultiu de la vinya enfront del canvi climàtic II*. Jornada tècnica coorganitzada amb la Facultat d'Enologia de la URV i duta a terme a la seva seu. Va començar amb cinc conferències sobre la gestió del reg en la vinya, com per exemple «Viñedos en secano o regadío? Necesidades de irrigación en viña», pronunciada per Pilar Baeza, professora de viticultura de la UPM. Seguidament es van impartir les sessions «Material vegetal resistent a la sequera: portaempelts», a càrrec de Montserrat Nadal, professora de viticultura de la URV i delegada de la ICEA a Tarragona, i «Material vegetal resistent a la sequera: varietats», per Josep M. Albet, del celler Albet i Noya. Finalment es va fer un tast de vins, i el president de la ICEA, Josep M. Vives, i el director de l'INCAVI, Salvador Puig, van parlar dels quaranta anys de la ICEA.

— 26 d'abril, *Els purins: nutrició, tractament i normativa*. Es va abordar el tema dels purins, un dels més rellevants de la ramaderia intensiva a Catalunya, amb tres ponències: «Potencial de la nutrició per reduir l'excreció de nitrogen als purins» (Josep Gasa, catedràtic de nutrició animal a la UAB), «Per què el tractament de les dejeccions?» (Xavier Flotats, catedràtic d'enginyeria ambiental a la Universitat Politècnica de Catalunya) i «Purins: normativa, fertilitzants, sòls i aigües» (Jaume Boixadera, cap del Servei de Sòls i Gestió Mediambiental de la Pro-

ducció Agrària de la Generalitat de Catalunya). Es va celebrar al Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Catalunya (Barcelona).

— 25 de maig, *15 anys de transferència tecnològica a Catalunya*. La ICEA va col·laborar en l'organització d'aquesta jornada del DARP en què, en commemoració dels quinze anys del Pla anual de transferència tecnològica, es va fer balanç del Pla, es va exposar l'evolució de la transferència tecnològica a Catalunya i se'n va analitzar el futur en el sector agroalimentari català.

— 8 de juny, *Aplicacions de la biotecnologia a l'agricultura*. Activitat organitzada dins dels actes de celebració dels 40 anys de la ICEA, amb la col·laboració del Departament de Producció Vegetal i Ciència Forestal de l'ETSEA-UdL (PVCF) i de la Secció de Ciències Agroalimentàries de l'Institut d'Estudis Ilerdencs (IEI). L'objectiu era donar a conèixer les principals línies de treball sobre biotecnologia agrària i les aplicacions directes que poden tenir. Va comprendre dues ponències, a càrrec de catedràtics del PVCF: «Aplicació de les tècniques d'edició del genoma per a la millora dels cereals» (Teresa Capell) i «Aplicacions biotecnològiques per al control de plagues agrícoles» (Ramon Albajes). Es va celebrar a la seu de l'IEI (Lleida).

— 19 d'agost, XXXII Jornada d'Agricultura a Prada: «Fauna salvatge, espècies invasores i activitat agrària:

problemes i polítics». Les espècies invasores i la fauna salvatge constitueixen un problema greu tant per al desenvolupament de l'activitat agrícola, ramadera i pesquera, com per a la conservació de la biodiversitat de molts ecosistemes. Per això, en aquesta edició es van analitzar els mecanismes d'introducció i proliferació d'aquestes espècies i les intervencions realitzades per erradicar-les. Va tenir lloc al Liceu Charles Renouvier de Prada de Conflent, dins del marc de la XLIX Universitat Catalana d'Estiu.

Taules rodones i conferències

— 28 de setembre, conferència «Quaranta anys de recerca en agronomia hortícola. Una mirada retrospectiva». Va anar a càrrec d'Oriol Marfà, investigador de l'IRTA que es dedica a la recerca hortícola.

— 24 de maig, taula rodona «Estratègia d'Impuls de la Política Alimentària a la ciutat de Barcelona». Va girar entorn de l'Estratègia d'impuls de la política alimentària dissenyada per l'Ajuntament de Barcelona per promoure una política adreçada a la sobirania alimentària, el consum responsable, la producció agroecològica i els circuits curts de comercialització. Hi van intervenir Jordi Via, responsable de l'Estratègia; Sergi Alegre, regidor de Promoció de la Ciutat, Mobilitat i Transport de l'Ajuntament del Prat de Llobregat; Raimon Roda, director del Parc Agrari del Baix Llobregat; Annalisa Giocoli, arquitecta de la Direcció de Ser-

veis d'Urbanisme de l'Àrea Metropolitana de Barcelona; Carles Mencos, responsable del sector ecològic de la Comissió Permanent Nacional d'Unió de Pagesos, i Ferran Berenguer, pagès d'horta ecològica al Parc Agrari del Baix Llobregat.

— 20 de juny, V Tarda de Jardins i Jardiniers. La presentació va anar a càrrec de Josep M. Vives, president de la ICEA, i a continuació es van oferir ponències sobre jardins com ara els romans de Barcelona (Carme Miró, directora del Pla Barcino de Barcelona) o els del Castell de Peralada (Inés Padrosa, historiadora de l'art i bibliotecària de la Biblioteca del Castell de Peralada). Així mateix, durant l'acte M. Alba Fransi, membre de Jardins i Jardiniers, va recordar la figura de José Carrillo de Albornoz, que entre altres càrrecs va ésser professor i director de l'Escola de Jardineria Rubió i Tudurí.

— 28 de juny, 40è aniversari de la ICEA. Primer de tot es va obrir una taula rodona titulada «La indústria agroalimentària catalana: reptes de futur», en què van intervenir Elena Beltran, responsable d'R+D de Sant Dalmai; Jaume Gramona, president de Caves Gramona; Josep Pont, president del Grup Borges; Guillem Mariscal, director general de Llet Nostra, i, com a moderador, Jordi Sala, director general de Desenvolupament Rural del DARP fins al 2015 i membre de la ICEA. Després es va oferir un sopar de celebració als socis al claustre de la seu de l'IEC.

Presentacions

— 20 d'octubre, portal *Vitis Catalana*. Jordina Escala, responsable del Centre de Documentació del VINSEUM Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, va presentar aquest web del VINSEUM i la ICEA; tot seguit, el filòleg Xavier Fava va parlar de les motivacions que expliquen els noms dels ceps i raïms catalans, i, finalment, es va obrir un debat i es van degustar vins de varietats catalanes. Va tenir lloc a l'Auditori del VINSEUM (Vilafranca del Penedès).

— 29 de novembre, llibre *El xai a taula. Receptes per quedar bé i fàcils de fer*. Va anar a càrrec de la seva autora, Rosa March, que és membre de la junta d'Agropres i viu al mas de les Viles de Rupit i Pruit (Osona), dedicat a la cria de bestiar oví. L'obra, editada per Viena Edicions amb la col·laboració del DARP, conté més de cent receptes i inclou il·lustracions de la ninotaire Pilarín Bayés. Van intervenir en l'acte Josep M. Vives, president de la ICEA; Antoni Díaz, director general d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries del DARP, i la periodista Mireia Mallol.

— 2 de març, llibre *L'últim jardiner, Josep Batlle Gras (1920-2006)*. Va ésser a càrrec de Joaquim Camps, coordinador de la Secció de Jardineria i Paisatgisme; Enric Batlle, doctor arquitecte; Josep M. Montserrat, director del Jardí Botànic de Barcelona, i els autors de l'obra, Montse Rivero i Jordi Cartaña.

— 11 d'abril, llibre *El bosc immobilitzat*, de Joan Ignasi Castelló. L'obra resumeix les diferents polítiques adreçades als boscos des del s. XVIII fins avui. L'acte es va organitzar conjuntament amb Pagès editors i, a més de Castelló i de la directora de l'editorial, Eulàlia Pagès, hi van intervenir Joan Tardà, diputat d'ERC al Congrés; Josep M. Vila d'Abadal, vicepresident del Centre de la Propietat Forestal; Ramon Espinach, cap del Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, i Josep M. Vives, president de la ICEA.

Tertúlies d'Estudis Rurals

Xerrades organitzades per la Secció d'Estudis Rurals, que es van celebrar al Restaurant L'Antic Forn (Barcelona) segons el programa següent:

— 26 d'octubre, «Models de gestió de les explotacions ramaderes de porcí: sistema d'integració versus explotacions independents», a càrrec de Ramon Lumbierres, propietari d'una granja amb 400 truges al Torricó (Osca), i Josep Riera, petit integrador d'Artesa de Lleida.

— 17 de gener, «Cooperatives agràries: realitat i perspectives», amb Jordi Vives, director de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya.

— 21 de març, «Les oportunitats de l'enoturisme per al sector vitivinícola català», a càrrec del divulgador de la cultura del vi Lluís Tolosa.

— 21 d'abril, «El Programa de dones del món rural i marítim 2016-2020»,

a amb Brigida Lorenzo, responsable de polítiques transversals i d'igualtat del DARP.

Tertúlies de Protecció Vegetal

Xerrades organitzades per la Secció de Protecció Vegetal, que es van celebrar principalment a l'IEC:

— 13 de març, «*Xylella fastidiosa*, es pot aturar?». El bacteri de la *Xylella fastidiosa* afecta, entre altres plantes, oliveres, ametllers i cirerers, i actualment es troba a Mallorca i a Eivissa. En aquesta sessió es va analitzar si Catalunya està preparada per combatre-la en cas que hi arribi, si es pot confiar a controlar l'insecte que la transmet, i què en diu Europa. Hi van intervenir Neus Ferrete, sub-directora general d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya; Emili Montesinos, professor de fitopatologia de la Universitat de Girona; Jordi Giné, cap de Sanitat Vegetal de la Generalitat de Catalunya, i els investigadors de l'IRTA Assumpció Batlle i Jordi Sabaté.

— 20 d'abril, «Els pol·linitzadors. Poden sobreviure a les amenaces?». Joan Casanelles, investigador al Departament d'Ecologia de Sistemes de la Universitat d'Amsterdam; Antoni Gómez Pajuelo, consultor d'apicultura, i Laura Roquer, investigadora del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, van parlar de les amenaces actuals de les abelles i d'altres pol·linitzadors, procurant donar resposta a interrogants com ara quin és l'estat actual de les poblacions en els cul-

tius d'arbres fruiters, o quina ha estat l'evolució de les abelles de producció de mel. Va tenir lloc a l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona (Castelldefels).

— 14 de juny, «Sanitat vegetal i problemàtica dels cultius menors a Europa». Sessió amb Agustí Soler, membre del grup europeu d'usos menors de l'Associació Europea per a la Protecció de Cultius, que va parlar dels cultius menors, de les necessitats actuals d'aquest sector i d'aspectes importants del registre de fitosanitaris. Ana Salamero, de la Secció de Protecció Vegetal i Seguretat Alimentària de la ICEA, va intervenir-hi com a moderadora.

Transcatalònia

Activitat organitzada anualment per la Secció de Sòls, consistent a recórrer una zona concreta de Catalunya per observar-ne els perfils de sòls, paisatges i altres elements relacionats amb el mantell edàfic. En cada parada s'ofereixen les explicacions pertinents a càrrec d'experts.

L'edició del 2016 va tenir lloc el 15 d'octubre i es va dedicar als sòls de la comarca del Berguedà. El circuit, dissenyat pel cartògraf de sòls Toni Baltiérrez, va començar a la zona de Cal Rosal i va continuar pel Santuari de Queralt i per la conca de Vallcebre, fins a arribar als vessants del Pedraforca.

La Transcatalònia 2017 es va celebrar el 27 de maig i es va centrar en els entorns edàfics dels monestirs cistercencs de Poblet (Conca de Barberà) i de

Vallbona de les Monges (Urgell). Va ésser dissenyada en col·laboració amb Josep Miquel Ubalde i Pau Moragas, coneixedors dels sòls d'aquesta zona.

Altres activitats

— Novembre-març, sortides del Congrés Masia i Territori. A fi de complementar les activitats del 1r Congrés Masia i Territori - Congrés del Món de la Masia, celebrat el març de 2015, la Secció d'Història Rural organitza sortides per a conèixer millor el món de la masia. Durant aquest curs, el 26 de novembre es va anar als municipis de Palau-sator i Forallac, al Baix Empordà, per visitar, entre altres indrets, el Mas Cals. I el 25 de març es va fer una sortida a la vall d'Ora (Solsonès) per conèixer l'Ecomuseu de la Vall d'Ora (amb el molí de Ca l'Ambrós i la masia de Cal Guirre) i altres punts d'interès, com és ara l'ermita de Sant Lleir.

— 15 i 16 de juny, VI Congrés Internacional d'Art, Paisatge Vitivinícola i Enoturisme. La ICEA va col·laborar en aquesta proposta del Centre d'Estudis del Paisatge Vitivinícola, que es va centrar en l'economia del sector vitivinícola per fer evident i necessari el vincle directe que hi ha entre la qualitat del paisatge i l'increment de beneficis. La conferència inaugural, titulada «Observations on Intangibles: Winery Landscape Excellence and Economic Performance», va ésser pronunciada per Paul Merton, expert en la recerca i la consultoria sobre l'economia del vi

a tot el món. El programa, estructurat en blocs dedicats a l'economia, al paisatge, al territori i a l'art, va incloure activitats diverses, com ara conferències, taules rodones i tasts de vins. Les activitats de la primera jornada van tenir lloc al VINSEUM (Vilafranca del Penedès) i les del dia següent, a Torreramona (Subirats).

Premis

Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris (per a estudiants)

Premi fundat el 1983, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre agricultura. En la 33a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Paula Molina per *Impacte dels marges florals en l'abundància d'emics naturals en cultiu de tomàquet*. Així mateix, es va concedir un accésit a Martí Figueras per *Influència de l'entorn dels hivernacles de tomàquet primerenc en la colonització del cultiu per mívrids depredadors*. El Premi es va lliurar el dia 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2017.

Publicacions

Dossiers Agraris, núm. 19 (2017).

Quaderns Agraris, núm. 41 (desembre 2016); núm. 42 (juny 2017).

RIVERO, MONTSE; CARTAÑA, JORDI. *L'últim jardiner: Josep Batlle Gras (1920-2006)*. Barcelona: Institució Catalana d'Estudis Agraris, 2017. [Coedició amb Enric Batlle i Durany]

Societat Catalana de Pedagogia

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MARTÍ TEIXIDÓ PLANAS
Vicepresidència:	JOAN MALLART NAVARRA
Secretaria:	CARME RIDER SERRA
Tresoreria:	EMPAR GARCIA LÓPEZ
Direcció de publicacions:	JOAN RUÉ DOMINGO
Vocalia adjunta de publicacions:	CARME AMORÓS BASTÉ
Vocalia de comunicació i portal web:	ÒSCAR GARCIA NICOLAU
Vocalia de cooperació amb universitats:	NÚRIA RAJADELL PUIGGRÒS
Vocalia de les comarques de Tarragona:	ELENA VENINI REDÍN
Vocalia de les comarques de l'Ebre:	ANTONI PERULLES RULL
Vocalia de les comarques de Lleida:	JOSEP SERENTILL RUBIO
Vocalia de les comarques interiors (Vic-Manresa):	ANTONI PORTELL LLORCA
Vocalia del País Valencià:	DIEGO GÓMEZ GARCIA
Vocalia de les Illes Balears:	RAMON BASSA MARTÍN
Enllaç resident a institucions europees:	MAR CAMACHO MARTÍ
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	181

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana de Pedagogia (SCP) durant el curs 2016-2017, que generalment es van dur a terme a la seu de l'IEC, van ésser les següents:

— 5 d'octubre, jornada *Innovació educativa i sistema pedagògic a l'escola*.

Activitat amb què es va inaugurar el curs i

en què diferents grups, xarxes i institucions que impulsen la innovació en l'educació van compartir experiències i presentar projectes educatius innovadors realitzats a Catalunya. Es va debatre el procés de desenvolupament de la innovació a partir de sis nuclis: adopció d'innovacions educatives, equip docent, organització de l'aprenentatge, xarxes d'intercanvi, i institucions i la política.

— 16 de novembre, Quarta Conversa Pedagògica de l'SCP: «La innovació pedagògica a debat». Sessió en què es van compartir reflexions i idees entorn de la innovació pedagògica (situació actual i reptes, iniciatives innovadores, línies de futur...). Va tenir lloc a Tarragona, a la Sala Tàpies de l'Edifici del Rectorat de la Universitat Rovira i Virgili (URV).

— 10 de maig, conferència «Escola, famílies i comunitat: els vincles indispensables». Va ésser impartida per Antoni Tort, professor del Departament de Pedagogia de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, durant la cerimònia del lliurament del XXVII Premi Joan Profitós d'assaig Pedagògic.

— 15 de juny, signatura de la *Declaració social per la pedagogia*. L'SCP i el Col·legi de Pedagogs de Catalunya van elaborar la *Declaració social per la pedagogia*, en què defensen el valor d'aquesta disciplina en l'educació i la societat i en reivindiquen el reconeixement social i de l'Administració. La van signar els presidents d'ambdues entitats, Martí Teixidó i Rosa Rodríguez, respectivament.

— 5 de juliol, presentació del llibre *Pedagogia, ara*, del president de l'SCP, Martí Teixidó. Va obrir l'acte el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i seguidament l'autor va presentar l'obra i va dialogar amb la sociòloga, gestora pública i política catalana Marina Subirats. El llibre situa la pedagogia en la societat actual i l'aplica a la realitat vigent

amb l'objectiu que mestres i professors assoleixin un mapa mental clar per establir una relació educativa amb els infants i joves i organitzar les situacions d'aprenentatge amb ciència pedagògica.

El Termòmetre Lingüístic i el Marc d'Ensenyament de les Llengües Vives (TL-MELvives)

El Termòmetre Lingüístic (TL), realitzat amb la col·laboració del Grup Promotor Santillana, la Fundació Carulla i el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, és una prova d'identificació de la competència lingüística en infants de cinc anys. Està inclòs en el *Marc d'Ensenyament de Llengües Vives*, document de referència fonamentat per a l'elaboració del projecte d'ensenyament plurilingüe a les escoles de llengua catalana, obert a les llengües romàniques i amb l'anglès com a llengua transnacional. La prova està formada per sis làmines que permeten als mestres avaluar l'habilitat fonètica, la memòria auditiva, el vocabulari i la capacitat d'expressió, i també ajuda a programar l'ensenyament de llengües estrangeres segons les possibilitats dels alumnes.

Al llarg del curs es van organitzar jornades formatives per exposar el TL i el MELvives, amb activitats diverses com ara presentacions per a inspectors i equips directius, o jornades formatives per a mestres i directors amb debats i tallers pràctics. La primera sessió, titulada «El

Plurilingüisme a l'Europa Romànica», va tenir lloc el 7 de setembre al Servei Educatiu Baix Llobregat-6 (Sant Vicenç dels Horts). La resta de sessions a Catalunya van portar per títol «Fem l'Escola Plurilingüe», i es van celebrar el 21 de gener a Barcelona (seu de l'IEC), el dia 28 del mateix mes a Girona (Institut Santiago Sobrequés i Vidal), l'11 de febrer a Tarragona (Campus Catalunya de la URV) i el 18 de febrer a Lleida (Edifici Polivalent del Campus de Cappont de la Universitat de Lleida). A Andorra es va impartir una sessió el 4 de març al Col·legi Sant Ermengol (Andorra la Vella), també sota el nom de «Fem l'Escola Plurilingüe». Finalment, a les Illes Balears, les jornades es van titular «De l'oralitat a l'aprenentatge de llengües», i es van celebrar a les seus de la Universitat de les Illes Balears: el 12 de novembre a Menorca (Can Salort, a Alaior), el dia 26 del mateix mes a Eivissa (Antic Edifici de la Comandància, a Eivissa), i el 4 de febrer a Mallorca (Edifici Sa Riera, a Palma).

D'altra banda, el 6 de maig es va celebrar la 3a Jornada d'Intercanvi d'Experiències Fem l'Escola Plurilingüe, a l'escola Marta Mata de Barberà del Vallès. Es va estructurar en dos blocs de presentacions d'experiències simultànies a càrrec d'escoles vinculades al TL: al primer es van presentar experiències relacionades amb l'oralitat i l'ús del llenguatge a l'escola, i, al segon, experiències relacionades amb l'ensenyament de llengües amb

plantejament plurilingüe. A més, Rita Peix, professora de català a la Facultat d'Educació a Perpinyà de la Universitat de Montpeller, va pronunciar la conferència «El perfil de mestre plurilingüe. De la didàctica del plurilingüisme a la competència intercultural».

Aquestes activitats formatives van aplegar un total de set-cents docents. I, pel que fa al nombre d'escoles participants en el projecte de recerca, són quatre-centes a Catalunya, noranta a les Illes Balears, cinquanta-vuit a Occitània, i quatre a Andorra.

Grups de treball

Pauta d'observació de l'expressió espontània

Està format per vint-i-sis mestres d'educació infantil representants de deu escoles de Catalunya segons distribució de titularitat, territorialitat i diversitat sociolingüística. El guien tres ponents. L'objectiu és elaborar un instrument amb consistència pedagògica per disposar d'una escala a partir de la qual cada equip docent pot procedir a l'autoavaluació amb conjunció de valoracions individuals o de sessions d'equips dialogades entre iguals. El material serà editat per Santillana Grup Promotor.

Descriptors de l'escola plurilingüe

L'integren 35 directius escolars representants de deu escoles de Catalunya segons distribució de titularitat, territorialitat i diversitat sociolingüística. El guien tres

ponents. L'objectiu és elaborar una pauta o instrument d'autoavaluació que pugui ésser aplicat pel centre educatiu i contrastat externament per tenir criteris objectivables de quan una escola es pot considerar plurilingüe.

***Participació en activitats
d'altres entitats***

— Participació als Debats d'Educació de la Fundació Jaume Bofill (16 de febrer).

— Presentació del TL-MELvives al I Congrés Transfronterer Ensenyament i Llengües (3 d'abril).

— Participació a l'XI Interforums Antigua Corona Aragón (13 de maig).

Premis

*Premi Joan Profitós d'assaig
pedagògic*

Premi instituït l'any 1990 i convocat per la Fundació Joan Profitós, sota el patro-

natge de l'Escola Pia de Catalunya i l'SCP. S'ofereix a una obra que contingui una reflexió pedagògica o una anàlisi sobre l'acció educativa. En la 27a convocatòria, integrada en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Albert Rumbo per *Llegendes del Berguedà. Un actiu pedagògic excepcional*. Així mateix, el jurat va fer mencions honorífiques a les obres *Educar per a la sostenibilitat. Educar en un context d'urgència planetària i de crisi de civilització*, d'Emili Puig, i *La lectura com a antropogènesi en l'obra de Marc-Alain Ouaknin: 1991-2010*, de Josep Lluís Rodríguez Bosch. El lliurament del Premi va tenir lloc a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC el 10 de maig de 2017.

Publicacions

Revista Catalana de Pedagogia [en línia],
vol. 10 (2016); vol. 11 (2017).

Societat Catalana d'Estudis Clàssics

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	MONTSERRAT JUFRESA MUÑOZ
Vicepresidència:	JAUME ALMIRALL SARDÀ
Tresoreria:	CARLES GARRIGA SANÇ
Secretaria:	ÀLEX COROLEU LLETGET
Vocalia:	JOSEP LLUÍS VIDAL PÉREZ MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES (fins al 30.5.2017) FRANCESCA MESTRE ROCA (a partir del 30.5.2017)
Delegada de l'IEC:	MARIÀNGELA VILALLONGA VIVES
Nombre de socis:	211

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Estudis Clàssics (SCEC) al llarg del curs 2016-2017 van ésser les següents:

Conferències

— 27 d'octubre, «Origen y desarrollo de la alquimia griega». Va ésser impartida per Esteban Calderón, professor del Departament de Filologia Clàssica de la Universitat de Múrcia, i es va dur a terme a la Sala Eduard Fontserè de l'IEC.

— 16 de febrer, «Sur l'amour: la Vénus de Lucrèce et l'Eros platonicien». Va anar a càrrec d'Alain Gigandet, professor del Departament de Filosofia de la Universitat de París XII. L'acte, fruit de

la col·laboració amb l'Àrea de Clàssiques de la Universitat de Barcelona (UB), es va celebrar a la Sala de Graus de la Facultat de Filologia d'aquesta universitat.

— 8 de març, «From “Divus Augustus” to “Vicarius Christi”: examples of self-presentation in a period of Transition». Va ésser pronunciada per Dionysios Benétos, professor a la Facultat de Filologia de la Universitat d'Atenes, i es va portar a terme a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC.

— 27 d'abril, «Work, Justice and Morality in Hesiod's Works and Days». Va anar a càrrec de Refik Güremen, professor de la Universitat de Belles Arts Mimar Sinan d'Istanbul. Es va organitzar amb la col·laboració de l'Àrea de Filologia Gre-

ga de la UB i va tenir lloc a la Sala de Graus de la Facultat de Filologia d'aquesta universitat.

— 3 de maig, «Quan un milionari fa l'elogi de la pobresa: el cinisme de Sèneca en les *Cartes a Lucili*». Va anar a càrrec del professor Jordi Pia, de la Universitat de París III (Sorbona Nova), i va tenir lloc a la Sala Carles Pi i Sunyer de l'IEC.

— 25 de maig, «Desmitificar a Don Quijote: modelos clásicos y modelos caballerescos en la figura del hidalgo». Va ésser pronunciada per Pierre Darnis, professor del Departament d'Estudis Ibèrics, Iberoamericans i Mediterranis de la Universitat Michel de Montaigne Bordeaux 3. Es va organitzar conjuntament amb el Departament de Filologia Hispànica de la UB i va tenir lloc a la seva seu.

— 30 de maig, «Dos testimonis llatins de la presència de Virgili en terres de la Corona d'Aragó (segles xv i xvi)». Va ésser impartida pels investigadors Raimon Sebastian (UB) i Àlex Coroleu (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB) a la seu de l'IEC.

Altres activitats

— 1 i 2 de juny, simposi internacional *L'arquebisbe Antonio Agustín en el 500è aniversari del seu naixement*. L'SCEC va col·laborar en aquest simposi organitzat per la UAB, la UB i la Universitat Rovira i Virgili per commemorar el cinc-centè aniversari del naixement d'aquest eclesi-

àstic, jurista i humanista del s. xvi. Durant dos dies es van oferir una vintena de ponències, en què es van abordar aspectes com ara el paper d'Antoni Agustí com a historiador del dret canònic al Concili de Trento. Així mateix, es van visitar l'exposició dels manuscrits d'Antoni Agustí, el seu sepulcre, i la biblioteca de l'Arquebisbat de Tarragona. Les sessions de la primera jornada van tenir lloc a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, i les del dia següent, en diversos indrets de Tarragona.

— 3-7 de juliol, curs d'actualització «Ovidi en el bimil·lenari de la seva mort». Per mitjà de deu sessions, es van abordar diversos temes relacionats amb aquest poeta i la seva obra. Per exemple, es van analitzar les traduccions i adaptacions de l'obra d'Ovidi en català medieval, i Ovidi i la seva obra en la pintura. Va ésser impartit a la seu de l'IEC.

Premis

Premi Eduard Valentí de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics
(per a estudiants)

Premi fundat l'any 2011, que s'ofereix a un treball inèdit d'estudi i investigació sobre qualsevol aspecte relatiu als estudis clàssics. En la 6a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Maria Cecília Angioni per *L'Orestea' d'Èsquil a la traducció de Pier Paolo Pasolini*. Així mateix, es va concedir un

accèssit a Víctor González Galera pel treball *Política i teatre. El pes del mim en la vida política romana des dels orígens del teatre fins a l'inici de l'Imperi*. El

lliurament del Premi va tenir lloc el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Societat Catalana d'Estudis Numismàtics

Any de fundació:	1979
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MIQUEL DE CRUSAFONT SABATER
Vicepresidència:	ROSSEND CASANOVA MANDRI
Secretaria:	XAVIER SANAHUJA ANGUERA
Tresoreria:	RAFAEL COMAS EZEQUIEL
Vocalia:	ANNA M. BALAGUER PRUNÉS
	JAUME BENAGES OLIVÉ
	JAUME BOADA SALOM
	MANUEL GARCÍA GARRIDO
	XAVIER JORBA SERRA
	JOAN ANTONI SENDRA IBÁÑEZ
Delegat de l'IEC:	GASPAR FELIU MONTFORT
Nombre de socis:	183

Activitats

El dia 3 de maig de 2017, el president de la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics (SCEN), Miquel de Crusafont, va rebre la Creu de Sant Jordi en reconeixement de la seva obra d'estudi i difusió de les monedes i la seva circulació en els territoris de l'antiga Corona catalanoaragonesa. En la cerimònia de lliurament, que va tenir lloc al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat, entre altres autoritats hi van assistir el conseller de Cultura, Santi Vila; el president de la Generalitat, Carles Puigdemont, i la presidenta del Parlament, Carme Forcadell. Durant

l'acte també van rebre la distinció 28 personalitats més i 24 entitats.

El dia 23 del mateix mes, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, l'SCEN va presentar el llibre de Miquel de Crusafont *Glossari català de numismàtica. Amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona catalano-aragonesa)*. La presentació va anar a càrrec d'Immaculada Socias, professora del Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona, i després es va fer el sopar de celebració de la Creu de Sant Jordi atorgada a l'autor. L'obra, publicada en el desè volum de la col·lecció «His-

tòria Monetària Catalana», és el primer diccionari català de numismàtica i proporciona informació complementària especialment útil per als numismàtics. Conté 650 entrades, una per a cada moneda, i cadascuna està contextualitzada històricament i relacionada amb fonts documentals primàries de l'època en què es va encunyar. També inclou unes altres 3.000 entrades que aporten dades sobre les poblacions emissores de la Corona catalanoaragonesa i dels Països Catalans, artistes i gravadors, mestres de seca, tre-

sors i troballes monetàries. Així mateix, el text està il·lustrat i s'hi han inclòs elements de cartografia.

Publicacions

Acta Numismàtica, núm. 47 (2017).

CRUSAFONT, Miquel de. *Glossari català de numismàtica: Amb totes les poblacions emissores (Països Catalans i Corona catalano-aragonesa)*. Barcelona: Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, 2017. (Història Monetària Catalana; 10)

Societat Catalana d'Ordenació del Territori

Any de fundació: 1979

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: JOSEP ANTONI BÀGUENA LATORRE

Vicepresidència: MARC MONTLLIÓ BALSEBRE

Secretaria: NELLA SABORIT ESTEVE

Tresoreria: ORIOL BIOSCA REIG

Vocalia: ELENA ALBAREDA FERNÁNDEZ

MIREIA PERIS FERRANDO

RAIMON SOLER RENOBELL

Delegat de l'IEC: JOSEP M. MUNTANER PASQUAL (fins al 27.4.2017)

Nombre de socis: 240

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT) al llarg del curs 2016-2017, que generalment es van portar a terme a la seu de l'IEC:

— 19 d'octubre i 2, 9 i 14 de novembre, curs «Actualització en normativa ambiental territorial». Darrerament, malgrat que no s'han aprovat lleis territorials noves, s'han modificat normatives que afecten aspectes ambientals de la gestió del territori. En aquest curs, estructurat en quatre blocs (medi natural, planificació hidrològica i litoral, urbanisme i avaluació ambiental estratègica, i previsió de novetats normatives i tendències), es va repassar l'estat de la qüestió

en matèria de normativa territorial i es van explicar els canvis que més poden afectar els professionals del medi ambient i del dret ambiental. Va ésser coorganitzat amb l'Escola de Formació del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona.

— 10 de novembre, jornada de debat *La qualitat dels habitatges a Catalunya, mirant el futur*. Es va organitzar conjuntament amb l'Agència de l'Habitatge de Catalunya amb l'objectiu d'identificar els aspectes que determinen la qualitat de l'habitatge i els mecanismes que cal seguir per preservar-la i millorar-la. Els assistents (arquitectes, aparelladors, agents de la propietat immobiliària...) es van dividir per dur a terme simultània-

ment quatre taules de debat. Cada grup es va centrar en una qüestió (funcionalitat, conservació i rehabilitació, ecoeficiència, i tecnologia) i després va exposar les conclusions, a partir de les quals finalment es va obrir un debat conjunt sobre la qualitat present i futura dels habitatges a Catalunya.

— 30 de novembre i 15 de desembre, debat «Què se n'ha fet de la Nova Cultura del Territori?». L'any 2006, entitats i persones vinculades al món acadèmic i professional van signar el *Manifest per a una nova cultura del territori*, en què es plantejava una concepció del territori més enllà de la idea de receptacle d'activitats econòmiques o de reservori de sòl, i lligada a les seves dimensions ambiental, cultural i socioeconòmica. Una dècada després, la Societat Catalana de Geografia (SCG), el Col·legi de Geògrafs de Catalunya i la SCOT van organitzar aquest debat, estructurat en dues taules rodones, per analitzar el dit document. En la primera taula rodona, el 30 de novembre, es va fer balanç i es van debatre les perspectives de futur. Hi van intervenir Josep Oliveras, president de l'SCG; Antonio Prieto, president del Col·legi de Geògrafs d'Espanya; Oriol Nel·lo, del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB); Helena Cruz, de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, i, com a moderador, Jaume Busquets, president del Col·legi de Geògrafs de Catalunya. En la

segona sessió, el 15 de desembre, es va examinar la vigència de la Nova Cultura del Territori. Van participar-hi Àlex Casademunt, del Centre per a la Sostenibilitat Territorial; Leandre Romeu, de La Conca 5.1; Vanesa Freixa, de mOntanyanes; Xavier Matilla, de Terrassa en Comú, i Joan Subirats, del Departament de Ciència Política i Dret Públic de la UAB, qui va actuar com a moderador.

— 2 de desembre, jornada de presentació i debat dels resultats del projecte «La llum de la ciutat. La delimitació, evolució i consum de sòl a les àrees urbanes espanyoles a partir de les imatges nocturnes de la Terra (1992-2012)», realitzat pel Grup d'Estudis sobre Energia, Territori i Societat (GURB) de la UAB. Va constar de quatre sessions, entre les quals, per exemple, «El procés d'urbanització i la mesura de l'extensió dels usos urbans del sòl» (Oriol Nel·lo, professor del Departament de Geografia de la UAB) i «La imatge nocturna de les ciutats europees com a indicador del procés d'urbanització» (Joan Checa, GURB). Per acabar, es va obrir una taula rodona titulada «L'anàlisi del procés d'urbanització a través de l'observació de les transformacions dels usos del sòl», en què van participar Antonio Font (Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès de la Universitat Politècnica de Catalunya), Fernando Prieto (Observatori de la Sostenibilitat a Espanya), Jordi Corbera (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya) i, com a

moderador, Oriol Nel·lo. L'acte va ésser coorganitzat amb la UAB.

— 14 i 15 de febrer, 4t Congrés de l'Energia de Catalunya (CoEnerCat): «Energia, territori, medi ambient, qualitat de vida, economia local». Es va col·laborar en aquest congrés organitzat per l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya i la Societat Catalana de Tecnologia, dedicat als àmbits de l'energia, medi ambient, qualitat de vida i economia local. El programa es va estructurar en les seccions següents: visió des de l'àmbit de l'energia, amb ponències com per exemple «Impacte de la biomassa en l'economia local»; visió des del territori i el medi ambient, amb sessions com ara «La transició energètica a Catalunya des de la perspectiva dels micropobles», i visió innovadora intel·ligent, que va constar, entre altres ponències, d'«Energia intel·ligent comarcal».

— 27 d'abril, tertúlia «Agenda urbana. Després de Quito, què?». La SCOT va coorganitzar aquesta sessió, la primera de *La Metropolitana: tertúlia amb espuma*, una nova línia d'activitats del Pla estratègic metropolità de Barcelona. Els ponents van ésser Rosa Suriñach, coordinadora de comunicacions globals a les Nacions Unides, i David Bravo, col·laborador del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona en el desenvolupament del Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà. Es va celebrar a l'espai de cotreball Apocapoc BCN (Barcelona).

— 2 de maig, debat «El Pla Director del CRT de Vila-seca i Salou (BCN-World)». La SCOT va participar en aquesta activitat organitzada per l'SCG per parlar del Centre Recreatiu i Turístic (CRT) de Vila-seca i Salou, abordant aspectes com ara la seva vinculació amb el territori o com incidirà en el desenvolupament local. El debat va ésser presentat per Josep Oliveras, president de l'SCG, i hi van intervenir Robert Casadevall, geògraf; Jordi Sardà, professor de l'Escola d'Arquitectura de la Universitat Rovira i Virgili; Joaquim Margalef, economista, i, com a moderador, Josep Báguena, president de la SCOT.

— 11 de juliol, debat «L'avantprojecte de la Llei de territori, mirades crítiques». L'avantprojecte de la Llei de territori, que tot just inicia la seva tramitació administrativa, reformula profundament els instruments de planejament urbanístic i territorial i planteja una revisió a fons dels principis de redistribució, funcions socials del sòl i dels estàndards del retorn social i públic dels processos urbanitzadors. En aquesta sessió es va debatre si aquest nou marc normatiu respon als principals reptes territorials de Catalunya.

Recerca

Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a Catalunya 2003-2015

Durant el 2016, des de la SCOT i amb la col·laboració del membre del GURB Joan

López Redondo, es va continuar treballant en el programa de recerca Recull i classificació de polítiques territorials, adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, i amb el suport de la Diputació de Barcelona. Aquesta recerca es basa en l'explotació, anàlisi, sistematització i síntesi de la base de dades de l'*Anuari territorial de Catalunya*, i s'estructura en dues parts: «Recull i classificació de polítiques i transformacions territorials a Catalunya, 2003-2014» (informe i base de dades publicats el 2015) i «Recull i classificació de polítiques territorials a Catalunya, 2003-2015», finalitzada el gener de 2017.

Aquesta segona part completa l'anterior i també consta d'una base de dades i d'una memòria que l'acompanya. Per facilitar la lectura i mostrar el potencial d'anàlisi de la base de dades, s'ha incorporat un exercici de presentació sintètica de les principals magnituds que s'hi recullen. Quant a la memòria, constitueix un resum executiu de les tasques desenvolupades i mostra els resultats de l'anàlisi feta amb cinc làmines a manera d'infografia, visualitzables i descarregables en l'apartat «Documentació» del web

de la Societat. Així, doncs, es pot donar per conculsa una primera fase d'explotació de l'*Anuari territorial de Catalunya* com a instrument d'anàlisi territorial, que ofereix al lector, a l'investigador o al gestor públic, un material que reflecteix les tendències de les transformacions i de les polítiques territorials a partir de l'evolució, l'escala i la localització, la complexitat i l'encaix, i la capacitat de generar espais de governança que superen els àmbits politicoadministratius.

Premis

Premi de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori (per a estudiants)

Premi instituint el 1999, que s'ofereix a un estudi diagnòstic o bé a un projecte o proposta d'ordenació d'una àrea urbana o territorial de Catalunya. En la 10a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va concedir a Gavina Corbetta pel *Projecte de regeneració urbana i ambiental a La Molina*. L'acte públic de lliurament del Premi es va dur a terme el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi 2017.

Societat Catalana de Sociolingüística

Any de fundació: 1981

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	JOAN PUJOLAR COS
Secretaria:	EVA CODÓ OLSINA
Tresoreria:	MERCÈ SOLÉ SANOSA
Vocalia:	ELVIRA RIERA GIL
	MARIA SABATÉ DALMAU
	AMADEU VIANA SAN ANDRÉS
Delegat de l'IEC:	JOAN A. ARGENTER GIRALT

Nombre de socis: 111

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana de Sociolingüística (SOCS) al llarg del curs 2016-2017, que en general van tenir lloc a la seu de l'IEC:

— 22 de setembre, conferència «La materialitat i semiosi de la desigualtat. La classe social i la lluita de classes en les societats contemporànies». Va anar a càrrec de David Block, professor ICREA a la Universitat de Lleida, que va analitzar com fenòmens com ara la desigualtat, la classe social i la lluita de classes, es realitzen tant materialment com discursivament (a través de la semiosi, és a dir, per mitjà de signes). A fi d'il·lustrar-ho, Block va examinar el cas de la batalla discursiva entre el Partit Popular i la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca.

— 12 de desembre, sessió «Nous talents en sociolingüística catalana III». Tercera sessió de difusió dels millors treballs sobre sociolingüística de fi de grau i de màster presentats a les universitats catalanes. Es van exposar els treballs *L'ensenyament-aprenentatge del català a Tolosa: On, qui i per què*, d'Alba Ferran (Universitat de Barcelona, UB); *La neologia formal en la premsa escrita en català*, de Martí Freixas (Universitat Pompeu Fabra, UPF), i *L'oficialitat lingüística en la doctrina jurídica*, de Carlota Fortià (UB). L'acte, celebrat a la Sala Gabriel Oliver de la Facultat de Filologia de la UB, va ésser coorganitzat amb el Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació d'aquesta universitat.

— 10 de gener, presentació del 26è número de la revista de la SOCS,

Treballs de Sociolingüística Catalana. El director de la revista, Emili Boix-Fuster, va presentar aquest monogràfic, que duu per títol «Les llengües en les tecnologies de la informació i la comunicació» i recull cinc treballs sobre l'ús de la llengua en la societat digital: «L'ús del català en l'àmbit dels videojocs», «Ús de la llengua en els mitjans socials per part dels adolescents bilingües de Frísia», «La identitat catalana en el món digital. El cas de la comunitat d'Ubuntu en català», «Estudi sobre la corrupció lingüística dels polítics a les xarxes socials» i «Twitter com a eina per a la recerca sociolingüística: llums i ombres». Tot seguit, l'autor d'aquest darrer treball, Alexandre Nobajas (professor de geografia humana a la Universitat de Keele, Regne Unit), va oferir la conferència «Twitter com a font d'informació sociolingüística», dedicada a les oportunitats, els riscos i les limitacions de l'ús de fonts com Twitter en la recerca sociolingüística.

— 23 de febrer, conferència «El potencial de les xarxes en sociolingüística: la Franja». Va ésser pronunciada pel sociòleg Natxo Sorolla, autor de la tesi doctoral *Trià de llengües i rols sociolingüístics a la Franja des de la perspectiva de l'anàlisi de xarxes socials*. La sessió va anar acompanyada d'una reflexió sobre el potencial metodològic de l'anàlisi de xarxes socials en sociolingüística.

— 27 d'abril, conferència «El tàtar de Crimea: situació i perspectives».

Va ésser a càrrec de Miquel Cabal, autor d'una tesi doctoral sobre les actituds, transmissió i usos lingüístics dels tàtars crimeans. El ponent va presentar la situació sociolingüística del tàtar de Crimea i va analitzar-ne les perspectives de futur, especialment en matèria educativa.

— 2 de juny, taula rodona «La recerca que necessitem». Aquesta sessió va oferir un punt de partida en el diàleg necessari i imprescindible entre els professionals de la planificació lingüística (professors, assessors lingüístics, gestors, dinamitzadors...) i els acadèmics. Hi van intervenir David Casals, responsable de Dinamització dels Serveis lingüístics de la UB; Alba Conesa, directora de Formació i Foment del Consorci per a la Normalització Lingüística; Marta Miró, responsable de Dinamització del Servei de Llengües de la Universitat Autònoma de Barcelona; Jordi Pere, responsable del Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut; Mireia Plana, vicepresidenta de la Plataforma per la Llengua, i, com a moderador, el president de la SOCS, Joan Pujolar.

— 20 de juny, conferència «Justícia lingüística i societats mixtes: quines polítiques lingüístiques?». Va ésser impartida per Elvira Riera, del Grup de Recerca en Teoria Política de la UPF, que va relacionar els conceptes de justícia lingüística i de societat mixta, i va suggerir una proposta de polítiques lingüístiques justes per a aquestes societats

d'acord amb els debats actuals. La finalitat de la sessió era acostar els plantejaments de la teoria política als de la tradició sociolingüística catalana, i identificar aspectes en què caldria una recerca transdisciplinària. Així mateix, es va situar la singularitat de l'àrea lingüística catalana en una perspectiva comparada amb altres democràcies occidentals, amb l'objectiu d'afavorir una reflexió sobre els reptes de les polítiques lingüístiques a Catalunya plantejats per les transformacions socials i polítiques de les últimes dècades.

Premis

Premi Modest Reixach de la Societat Catalana de Sociolingüística

Premi fundat l'any 2003 amb el nom de Premi Lupa d'Or de la Societat Catalana

de Sociolingüística i ofert a un treball de recerca o d'assaig sociolingüístic. En la 15a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Ignasi Clemente per *Uncertain futures. Communication and culture in childhood cancer treatment* (Ed. Wiley Blackwell, Estats Units d'Amèrica i Regne Unit, 2015). El Premi es va lliurar el dia 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Treballs de Sociolingüística Catalana,
núm. 26 (2016).

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Any de fundació	1982*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JOAN SOLER MATA
Presidència d'honor:	JORDI MONÉS PUJOL-BUSQUETS SALOMÓ MARQUÈS SUREDA
Vicepresidència:	M. CARMÉ AGULLÓ DÍAZ FRANCESCA COMAS RUBÍ
Tresoreria:	RAMON TARRÒS ESPLUGAS (fins al 10.11.2016) JORDI GARCIA FARRERO (a partir del 10.11.2016)
Secretaria:	JULIÀ VILAR HERMS
Vocalia:	MAXIMILIANO FUENTES CODERA MONTSERRAT GÜRRERA LLUCH XAVIER LAUDO CASTILLO ALEJANDRO MAYORDOMO PÉREZ M. ISABEL MIRÓ MONTOLIU ÀNGEL MOREU CALVO XAVIER MOTILLA SALAS M. PILAR NAVARRO RODRÍGUEZ BERNAT SUREDA GARCÍA ANTONI TORT BARDOLET
Delegat de l'IEC:	JOSEP GONZÁLEZ-AGÀPITO GRANELL
Nombre de socis:	93

* Aquesta societat és filial de l'IEC des del 2001.

Activitats

Les activitats organitzades per la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana (SHE) durant el curs 2016-2017 van ésser les següents:

— 18 i 27 d'octubre, cicle de conferències *Ramon Llull: savi, educador i reformador*. Es va organitzar conjuntament amb la Societat Catalana de Filosofia, la Societat Arqueològica Lul·liana

(SAL) i la Universitat de les Illes Balears (UIB), amb motiu de l'Any Lull i de la publicació del monogràfic sobre Ramon Lull de la revista de l'SHE, *Educació i Història*. Va constar de dues sessions, cada una de les quals va consistir en una conferència seguida de la presentació del número esmentat a càrrec del seu coordinador, Pere Fullana, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la UIB. La primera sessió va tenir lloc a Palma, a la sala d'actes de la SAL, i Antoni J. Colom, catedràtic de teoria i història de l'educació a la UIB, va pronunciar-li la conferència «L'educació i el projecte lul·lià». La segona sessió es va dur a terme a Barcelona, a la seu de l'IEC, i Ignasi Roviró, professor a la Facultat de Filosofia de la Universitat Ramon Lull, va oferir-li la conferència «La imatge pedagògica en Ramon Lull».

— 9-11 de novembre, XXII Jornades Internacionals d'Història de l'Educació: «Educar en temps de guerra». Es van coorganitzar amb el Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València (UV) i van tenir lloc a les facultats de Magisteri i de Filosofia i Ciències de l'Educació d'aquesta universitat. La conferència inaugural, titulada «Dos Españas en guerra, dos educaciones», va anar a càrrec de Juan Manuel Fernández Soria, catedràtic de teoria i història de l'educació a la UV. Seguidament es van presentar comunicacions estructurades al voltant de

quatre eixos temàtics: aules i experiències educatives en temps de guerra; la funció social de l'educació en temps de guerra; propostes teoricopedagògiques i polítiques en temps de guerra, i la història de l'educació investigada i ensenyada. Durant les Jornades també es va celebrar l'assemblea general de l'SHE i es van oferir activitats diverses, com per exemple visites guiades a la seu històrica de la UV. La hispanista Rose Duroux, catedràtica emèrita de la Universitat Blaise Pascal (França), va pronunciar la conferència de clausura, titulada «Dibujar en tiempos de guerra».

— 1-31 de març, exposició «Pepita i Elisa Úriz Pi. De Badostáin a Berlín Oriental. Història i compromís de les germanes Úriz». Va ésser coorganitzada amb la Universitat de Girona (UdG) i l'Ajuntament d'Eguesibar (Navarra), amb la col·laboració de l'Ajuntament de Girona, la Xarxa Dones Girona, el Moviment de Renovació Pedagògica de Girona, i la Biblioteca Carles Rahola de Girona, i exhibida en aquesta biblioteca. En la inauguració van intervenir Marta Madrenas, alcaldessa de Girona; Alfonso Etxeberria, alcalde d'Eguesibar; Josep M. Serra, degà de la Facultat d'Educació i Psicologia de la UdG, i Joan Soler, president de l'SHE. A propòsit de l'exposició, es van organitzar aquestes activitats, també a la Biblioteca Carles Rahola:

- 8 de març: conferència «Les germanes Pepita i Elisa Úriz: més enllà de la pedagogia», de Carme Agulló (profes-

sora del Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la UV).

- 15 de març: projecció del documental *Las maestras de la República*, de Pilar Pérez Solano, que va guanyar el premi Goya a la millor pel·lícula documental l'any 2014. La presentació i els comentaris van anar a càrrec de Salomó Marquès, catedràtic emèrit d'Història de l'Educació de la UdG.

- 22 de març: projecció del documental *Palabras de mamita*, realitzat per les investigadores de la UdG Natàlia Carbonell i Carla Ferrerós. L'obra narra la vida de Joana Colom, mestra empordanesa que es va exiliar a la Unió Soviètica arran de la Guerra Civil.

— 25 d'abril, seminari «Passat i present de Célestin Freinet amb motiu del cinquantenari de la seva mort (1966-2016)». Va constar de dues ponències: «Són actuals la Pedagogia Freinet i les invariants pedagògiques 53 anys després?», per Francesc Imbernon, professor del Departament de Didàctica i Organització Educatives de la Universitat de Barcelona (UB), i «Els fonaments filosòfics de Freinet», a càrrec del professor i filòsof Miquel Jaume Campaner. El seminari es va cloure amb la presentació del número 29 d'*Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació*, a càrrec del president de l'SHE, Joan Soler. Va ésser coorganitzat amb el Grup de Recerca en Pensament Pedagògic i Social de la UB i dut a terme a la Sala Mirador del Depar-

tament de Teoria i Història de l'Educació d'aquesta mateixa universitat.

— 2-5 de maig, *Pedagogia de combat. Recordant Paulo Freire, 20è aniversari i Lorenzo Milani, 50è aniversari*. Es va col·laborar en aquest acte organitzat pel Nucli Paulo Freire de la UdG i dut a terme a Girona (principalment en espais de la Facultat d'Educació i Psicologia d'aquesta universitat). Entre altres activitats, el programa va incloure la presentació del documental *Mon Marquès: el combat de la memòria*, de La Guerrilla Comunicacional; una taula rodona titulada «40 anys de les Escoles d'Adults»; la conferència «Lorenzo Milani, la revolució pedagògica», de José Luis Corzo (fundador del Movimiento de Educadores Milanianos), i un debat al voltant del tema «El Freire que me ha descubierto la vida».

— 3 de maig, taula rodona «Lorenzo Milani, la revolució pedagògica». Sessió amb motiu del 50è aniversari de la publicació de *Carta a una mestra*, escrita pels alumnes de l'Escola de Barbiana. José Luis Corzo, fundador del Movimiento de Educadores Milanianos; Miquel Martí, biògraf i traductor de Lorenzo Milani, i Antoni Tort, professor del Departament de Pedagogia de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), van parlar de l'impacte que va tenir aquest clàssic de la literatura pedagògica. Va ésser coorganitzada amb la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes de la UVic-UCC i celebrada a

la Sala Segimon Serrallonga de la Masia Torre dels Frares (Vic).

— 31 de maig, acte sobre Célestin Freinet (1896-1966). Sessió amb motiu de la publicació del monogràfic sobre Freinet de la revista *Educació i Història*. Carles Alsinet, degà de la Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social de la Universitat de Lleida (FEPTS), va presentar l'acte, i seguidament Sebastián Gertrúdix, mestre i expert en la tècnica Freinet, va pronunciar la conferència «La pedagogia de Freinet: tècniques i instruments». Finalment, es va oferir la presentació del monogràfic, que va anar a càrrec de M. Carmen Agulló, coordinadora del número, i Joan Soler, president de l'SHE. L'activitat, coorganitzada amb la Coordinació dels Estudis i la Innovació de l'Escola Rural i amb la FEPTS, va tenir lloc a la Sala de Juntes d'aquesta facultat.

Publicacions

Educació i Història: Revista d'Història de l'Educació, núm. 28 (juliol-desembre 2016); núm. 29 (gener-juny 2017).

Educar en temps de guerra: XXII Jornades Internacionals d'Història de l'Educació. València, 9, 10 i 11 de novembre de 2016. València: Institució Alfons el Magnànim, 2016. (Arxius i Documents; 65) [Coedició entre la Institució Alfons el Magnànim Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, la Societat Catalana de l'Educació dels Països de Llengua Catalana de l'IEC i el Departament d'Educació Comparada i Història de l'Educació de la Universitat de València]

Societat Catalana de Comunicació

Any de fundació:	1985
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	JORDI BÈRRIO SERRANO
Vicepresidència:	SERGI CORTIÑAS ROVIRA
Secretaria:	MAGDALENA SELLÉS QUINTANA
Tresoreria	PERE MASIP MASIP
Vocalia primera:	MARTA CIVIL SERRA
Vocalia segona:	NELLO PELLICER ROSSELL
Vocalia tercera:	JORDI PERICOT CANALETA
Delegat de l'IEC:	JOSEP M. MUNTANER PASQUAL (fins al 27.4.2017) JOSEP M. CASASÚS GURI (a partir del 29.6.2017)
Nombre de socis:	129

Activitats

A continuació es presenten les activitats que va organitzar la Societat Catalana de Comunicació (SCC) al llarg del curs 2016-2017:

— 21 d'octubre, inauguració del curs amb la Jornada Societat Catalana de Comunicació. Es va organitzar amb la col·laboració de la Universitat de Lleida (UdL) i del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, i es va dur a terme a l'edifici del Rectorat d'aquesta universitat. En l'obertura van intervenir el membre de l'IEC Flocel Sabaté; Miquel Pueyo, director del Departament de Filologia Catalana i Comunicació de la UdL; Joaquim Capdevila,

director del Grup d'Estudis de la Cultura i les Identitats a l'Europa Contemporània, i Jordi Bèrrio, president de l'SCC. A continuació, Josep Lluís Gómez Mompert, catedràtic de periodisme i comunicació a la Universitat de València, va oferir la conferència «La recerca en comunicació al País Valencià». Després es va obrir una taula rodona titulada «Els mitjans locals en l'era global», en la qual van participar Joan Cal, director de *Segre*; Josep R. Ribé, director de *La Mañana*; Francesc Florensa, director de *Som Garrigues*; Josep M. Castells, director d'*El Mercadal*, i, com a moderadora, Mariona Visa, professora del grau en comunicació i periodisme audiovisuals de la UdL. Finalment, es va im-

partir la sessió «Recerca en comunicació i periodisme a la UdL. Presentacions de resultats i propostes», en què investigadors vinculats a aquesta universitat van presentar els resultats de vuit estudis en els àmbits de la comunicació i el periodisme (p. ex., *Els monòlegs de Joan Capri*, tesi doctoral de Teresa Serés, i *El diccionari de l'audiovisual valencià*, de Jordi Nieto). Van cloure la jornada Joaquim Capdevila i Jordi Bèrrio.

— 26 de gener, 8a Jornada de Recerca de l'SCC. Es va celebrar a la Sala Pere i Joan Coromines de l'IEC i va ésser organitzada amb la col·laboració del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) i del celler Gramona. La inauguració va anar a càrrec del president de l'IEC, Joandomènec Ros, i del president de l'SCC, Jordi Bèrrio. Seguidament es va celebrar una taula rodona amb motiu del 30è aniversari de la Societat, en la qual van participar els seus expresidents Miquel de Moragas, Josep Maria Casasús, Jaume Guillamet, Josep Maria Martí, Maria Corominas i Rosa Franquet. Es va estructurar en dues parts: la primera es va dedicar als orígens i reptes assolits, i Maria José Recoder, degana de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), va fer-hi de moderadora; la segona part es va centrar en el futur de la recerca en comunicació i com l'SCC pot contribuir-hi, i va

actuar-hi com a moderador José Fernández-Cavia, director del Departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra. Així mateix, la Jornada va incloure el lliurament dels XXVIII Premis CAC a la investigació sobre comunicació audiovisual. La presentació va anar a càrrec de Roger Loppacher, president del CAC, i va llegir el veredicta Salvador Alsius, vicepresident del CAC. Seguidament van intervenir els guardonats: Ignacio Bergillos, que va guanyar el primer premi per l'obra *Participación de la audiencia y televisión en la era digital. Propuesta de análisis y evolución de las invitaciones a la participación en la TDT y en otras plataformas*, i Dolores Costa, guanyadora del segon premi pel treball *¿A quién le importa? Radio especializada musical en España desde la perspectiva del servicio público*. Va cloure la Jornada el vicepresident de l'SCC, Sergi Cortiñas.

— 16 de febrer, participació en la sessió de la Taula de Nova Recerca. Jordi Bèrrio i Sergi Cortiñas, president i vicepresident de l'SCC respectivament, van participar en aquesta sessió de la Taula de Nova Recerca del Departament de Comunicació de la UPE, dedicada a les oportunitats i possibilitats de recerca per als doctorands després de la defensa de la tesi. Tots dos van presentar l'SCC, parlant, entre altres aspectes, de les activitats que organitza, de les seves publicacions, i de les oportunitats de recerca que ofereix als doctorands i doctors recents. Després

d'aquesta intervenció, la sessió va continuar amb altres temes, com per exemple les principals convocatòries de beques postdoctorals en els àmbits català, espanyol i europeu.

— 30 de juny, XXVII Conferència Anual de la Societat Catalana de Comunicació (SCC) - Congrés Internacional de Recerca en Comunicació. Congrés organitzat amb la col·laboració del Grup de Recerca Comunicació Social i Institucional, i el Campus Comunicació Cultural i Corporativa, de la Universitat de Girona, que es va celebrar a la Facultat de Lletres i de Turisme d'aquesta mateixa universitat. La sessió inaugural va portar per títol «*Quo vadis, recerca en comunicació?*», i va ésser impartida per José Manuel Pérez-Tornero (director del Gabinet de Comunicació i Educació de la UAB) i Jordi Farré (director del Grup de Recerca en Comunicació ASTERISC de la Universitat Rovira i Virgili). A continuació, per mitjà de sessions paral·leles, es van abordar un

bon nombre d'aspectes relacionats amb àrees com la comunicació científica, l'ètica periodística i l'anàlisi de continguts als mitjans de comunicació, o comunicació i publicitat. Enric Saperas, catedràtic de periodisme a la Universitat Rey Juan Carlos, va pronunciar la conferència de clausura, titulada «La recerca sobre periodisme a Espanya. Anàlisi dels treballs publicats en revistes científiques espanyoles en els darrers 25 anys (1990-2014)». Finalment, el president del l'IEC, Joan-domènec Ros, i el de l'SCC, Jordi Bèrrio, van recordar un dels fundadors de l'SCC, Josep M. Muntaner i Pasqual (1939-2017), i l'intel·lectual valencià Joan Fuster amb motiu del 25è aniversari de la seva mort.

Publicacions

Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi, núm. 33 (2) (novembre 2016);
núm. 34 (1) (maig 2017).

Periodística, vol. 16: 2014-2015 (ed.: 2017).

Societat Catalana de Llengua i Literatura

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: MANUEL LLANAS PONT
Vicepresidència: DANIEL CASALS MARTORELL
Tresoreria: MARCEL ORTÍN RULL
Secretaria: HÈCTOR MORET COSO
Vocalia: FRANCESC FOGUET BOREU
MONTSERRAT BACARDÍ TOMÀS

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN OCERINIAUREGUI

Nombre de socis: 370

Activitats

Al llarg del curs 2016-2017, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (SCLL) va organitzar les activitats següents:

Jornades

— 19 i 20 d'octubre, VII Jornades sobre Traducció i Literatura: «Els Llibres del Mall (1973-1988). Un catàleg de poesia amb mires europees». Es va col·laborar en aquestes jornades organitzades per la Càtedra Jordi Arbonès, el Grup d'Estudi de la Traducció Catalana Contemporània, i el Departament de Traducció i d'Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Per mitjà de diverses ponències i una taula rodona, es va estudiar la tasca d'incorporació de traduccions de poesia al català duta a terme per la

col·lecció Llibres del Mall, que va bastir un catàleg de poesia amb mires europees. Es van celebrar a la Facultat de Traducció i d'Interpretació de la UAB i es van cloure amb un recital poètic d'Anna Maluquer.

— 28 d'octubre, *La poesia catalana al segle XXI, balanç crític*. Activitat organitzada amb la col·laboració de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, que va tenir lloc a la Sala Nicolau d'Olwer de l'IEC. Va obrir la jornada el poeta i crític literari Víctor Obiols, amb la conferència «Temes, formes, esclats i fluències en la poesia catalana entre dos segles (XX-XXI)». A continuació es van oferir aquestes comunicacions orals, a càrrec també d'escriptors i crítics literaris: «La poesia de l'experiència, l'única experiència poètica possible?» (Jordi Florit),

«“Se m’entafora tot / en la metàfora”: la tradició en Misael Alerm, Jaume Coll Mariné i Carles Dach» (Carles Morell), «La poesia és una paraula sense sinònims» (Simona Škrabec), i «Poesia jove en català als intersticis: l’obra de Maria Cabrerà i de Guim Valls» (Maria Sevilla). Finalment, es va obrir una taula rodona al voltant de l’edició i la política editorial del s. XXI, en què van participar els poetes Jordi Cornudella, Francesc Parcerisas, Antoni Clapés i Jordi Florit, aquest últim com a moderador.

— 29-31 d’octubre i 1 de novembre, XI Jornades d’Intercanvi Cultural: «Elx i el Camp d’Elx». Jornada que s’organitza conjuntament amb la Societat Verdaguer i la Càtedra Verdaguer d’Estudis Literaris de la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC). El programa d’aquesta edició, celebrada a Elx, va constar de les conferències «La Festa d’Elx» (Joan Castaño, arxiver del Misteri d’Elx), «La llengua, el País Valencià i Catalunya segons Azorín» (Manuel Llanas, president de l’SCLL), i «Paisatge i geografia literària d’Elx i el Baix Vinalopó» (Alexandre Bataller, Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura de la Universitat de València). Així mateix, es van oferir altres activitats, com ara visites culturals (p. ex., al Museu de la Festa d’Elx) o un recital de poesia de Gaspar Jaén.

— 11 i 12 de novembre, XII Trobada del Grup d’Estudis Etnopoètics:

«Etnopoètica, terminologia i mitjans de comunicació». La dotzena trobada anual del Grup d’Estudis Etnopoètics de l’SCLL es va celebrar a l’Espai Fuster de Sueca (València), amb la col·laboració de la Universitat de les Illes Balears (UIB), la Universitat d’Alacant (UA), la Universitat Rovira i Virgili (URV) i l’Ajuntament de Sueca. Principalment, es van oferir sessions sobre l’etnopoètica als mitjans de comunicació catalans i illencs (p. ex., «La difusió de la recerca folklòrica d’Eusebi Ribas Vallespinosa en la premsa comarcal i local de Valls de principis del segle XX», a càrrec d’Albert Oliva, de l’Arxiu de Folklore del Departament de Filologia Catalana de la URV, i «La Institució Pública Antoni M. Alcover i la difusió de les rondalles a través de la televisió i la ràdio», amb M. Magdalena Gelabert, del Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears, de la UIB), i entorn de qüestions terminològiques («Etnopoètica, folklore, literatura popular: la denominació del camp d’estudi i de la matèria estudiada al País Valencià», a càrrec de Vicent Vidal, professor del Departament de Filologia Catalana de la UA). Així mateix, es van dur a terme altres activitats, com és ara la presentació de diverses novetats editorials (el núm. 41 de la *Revista d’etnologia de Catalunya*; *Les llegendes secretes de Sara Llorens*, de Joan Borja, etc.).

— 26 d’abril, III Simposi sobre l’Ensenyament de la Llengua i la Litera-

tura Catalanes a la Secundària i a la Universitat: «Afer d'estat: la llengua i la literatura a les aules». L'SCLL va col·laborar en aquesta jornada del Departament de Filologia Catalana de la UAB, en què es va analitzar i debatre la presència de la llengua i la literatura catalanes en l'ensenyament secundari i universitari a fi de proposar millores dels seus continguts, metodologies i recursos aplicables a l'aula. La lliçó inaugural, sota el títol «Engrescar amb literatura, engrescar amb llengua», va anar a càrrec de Tilbert Dídac Stegmann, catedràtic emèrit de filologia romànica a la Universitat de Frankfurt (Alemanya). A continuació es van oferir cinc ponències, un debat i dos tallers, a càrrec de professors de secundària i universitat, i finalment es va obrir una taula rodona titulada «La llengua i la literatura catalanes, qüestió d'estat?», amb la participació dels experts Josep Bargalló, Josep Maria Figueres, Bel Olid, Mercè Rius i Montserrat Franquesa. La conferència de clausura va ésser pronunciada per la presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, M. Teresa Cabré, que va parlar de la nova gramàtica normativa a l'ensenyament. Es va dur a terme a la Sala Prat de la Riba de l'IEC.

Altres activitats

— 10 de novembre, presentació de la *Gramàtica històrica de la llengua catalana*. L'obra és de Mar Batlle, Joan Martí Castell, Josep Moran i Joan Anton Rabella,

i editada per Publicacions de l'Abadia de Montserrat (PAMSA). Van intervenir en l'acte, celebrat a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, Manuel Llanas, president de l'SCLL; Mar Massanell, del Departament de Filologia Catalana de la UAB, i els membres de l'IEC Mila Segarra, Joan Veny i Josep Massot (també director de publicacions de PAMSA).

— 20 de desembre, presentació de *L'estrangera. Recull de contes*. Es tracta d'un llibre de Marta Prunés-Bosch editat per Pagès Editors. L'acte va tenir lloc a la Biblioteca Jaume Fuster de Barcelona, i a més de l'autora hi van intervenir el membre de l'IEC August Bover i la directora de Pagès Editors, Eulàlia Pagès.

— 31 de març, sessió sobre el gènere gramatical. Es va col·laborar en aquesta activitat de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (UB), que es va dur a terme a la sala de professors del seu aulari Josep Carner. Professors i investigadors universitaris van analitzar l'ús del gènere gramatical des de diferents punts de vista mitjançant les ponències «Introducció: què entenem per gènere?» (Ignasi-Xavier Adiego, UB), «De l'indoeuropeu al llatí» (Mariona Vernet, UB), «De l'indoeuropeu a les llengües semítiques» (Eulàlia Vernet, UAB), «Del llatí al català» (Josep Moran, membre de l'IEC), «El cas de l'eusquera» (Aritz Galarraga, UB), «Visió tipològica» (Carme Junyent, UB), i «El mal ús del gènere gramatical» (Neus Nogué, UB).

— 20 de juny, taula rodona «Un segle 21 sense humanitats?». Va ésser organitzada pel Col·lectiu Pere Quart (CPQ) de professors de literatura catalana, amb la col·laboració de l'Ateneu Barcelonès, Espais Escrits i l'SCLL, i va tenir lloc a la seu de l'Ateneu. Es va debatre el paper que han de tenir les humanitats davant dels grans reptes del s. XXI, amb el plantejament de qüestions com ara quin espai han d'ocupar en els àmbits educatiu, cultural i social, i com han d'afrontar els avenços tecnològics, culturals i científics. Els ponents van ésser Jaume Aulet (CPQ), Xavier Diez (professor d'història contemporània a la Universitat Ramon Llull), Patrícia Gabancho (periodista i escriptora), Marina Garcés

(professora del Departament de Filosofia de la Universitat de Saragossa), Gregorio Luri (filòsof i escriptor), Joan Maria Minguet (professor d'història de l'art contemporani i d'història del cinema a la UAB), i, com a moderadora, Paula Alba (CPQ).

Publicacions

- BACARDÍ, Montserrat; FOGUET, Francesc; MARTÍN, Àlex (cur.). *Rafael Tasis (1906-1966), cinquanta anys després*. Barcelona, 2016. (Treballs de la Societat Catalana de Llengua i Literatura; 12)
- FLORES, Lluís-Xavier; MONJO, Joan-Lluís (cur.). *Excursions, viatges, migracions: etnopoètica i mobilitat humana*. Barcelona, 2017.
- Llengua & Literatura*, vol. 27 (2017).

Societat Catalana de Tecnologia

Any de fundació: 1986

JUNTA DIRECTIVA

Presidència:	M. NÚRIA SALÁN BALLESTEROS
Vicepresidència:	FREDERIC LUQUE CARRILLO
Tresoreria:	CARMINA LUQUE SARMIENTO
Secretaria:	IVAN NADAL LATORRE
Vocalia TIC:	AINA BARCELÓ CUERDA
Vocalia:	JORDI AGUSTÍ VERGÉS
	NARCÍS BARTINA BOXA
	RICARD BOSCH TOUS
	RAMON BRAGÓS BARDIA
	JOAQUIM COROMINAS VIÑAS
	XAVIER CUFÍ SOLÉ
	AGUSTÍ EGEA ÁLVAREZ
	ANTONI HERNÁNDEZ FERNÁNDEZ
	RAMON IZQUIERDO CLEMENTE
	MANEL PAGÈS PANADÈS († 18.1.2017)
	GEMMA ROCA PALLARÈS

Delegada de l'IEC: ALÍCIA CASALS GELPÍ

Nombre de socis: 177

Assemblea

El dia 30 de novembre de 2016 es va celebrar una assemblea general de socis i sòcies de la Societat Catalana de Tecnologia (SCT).

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per l'SCT durant el curs

2016-2017, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

— 30 de novembre, conferència «La Sagrada Família: bellesa i repte tecnològic del projecte de Gaudí». Va anar a càrrec de Jordi Faulí i David Puig, membres de l'equip d'arquitectura de la Sagrada Família, que van exposar el projecte original de Francisco de Paula del Villar

i la transformació que en va fer Gaudí a partir de 1883. Seguidament van passar als treballs actuals, que són la continuació del projecte gaudinià. Entre altres aspectes, van explicar com, mitjançant programes informàtics, s'han extret les lleis geomètriques que es repeteixen en tot el temple, i que un dels reptes més immediats és el disseny dels símbols que coronaran les torres i la façana de la Glòria, la més gran de totes.

— 27 de gener, 1a Jornada de Metrologia a Catalunya. Aquest curs l'SCT va constituir la Secció Catalana de Metrologia, i va organitzar aquesta jornada per presentar-la. Es van oferir tres ponències de membres de la nova secció. La primera va ésser impartida per José Sánchez González, que va mostrar una visió global de la metrologia. La segona, a càrrec d'Albert Garcia Benadí, va consistir en una presentació de la Secció Catalana de Metrologia i dels seus objectius (traduir documents bàsics, assessorar el TERMCAT, conrear aquesta ciència estenent-ne el coneixement a la societat i fomentant-ne la recerca...). Finalment, en la tercera ponència, Eugeni Vilalta va fer un recorregut pels moments cabdals de la història metro lògica de la humanitat i dels catalans.

— 14 i 15 de febrer, 4t Congrés de l'Energia de Catalunya (CoEnerCat): «Energia, territori, medi ambient, qualitat de vida, economia local». L'objectiu d'aquesta edició va ésser facilitar la com-

prensió mútua dels àmbits de l'energia, territori, medi ambient, qualitat de vida i economia local, ja que la seva fragmentació entre les administracions, en la formació acadèmica i en la vida quotidiana comporta ineficàcies i confrontacions inútils i costoses per al país. Es va estructurar en els blocs següents, cada un dels quals comprenia ponències d'experts: visió des de l'àmbit de l'energia, amb presentacions com «Estratègia per promoure l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola» i «Tancar les nuclears a Catalunya»; visió des del territori i el medi ambient, amb sessions com per exemple «El paper de les agències d'energia locals i regionals dintre el marc de referència europeu del 2030» i «Les cooperatives com a eina de sobirania energètica al territori», i visió innovadora intel·ligent, que va constar de sessions com ara «D'edificis passius a edificis desconnectats» i «Digitalització de l'energia: innovació i eficiència». Es va coorganitzar amb l'Associació Congrés d'Energia de Catalunya, amb la col·laboració de la Societat Catalana d'Ordenació del Territori.

— 17 de febrer, conferència «Tecnologies creatives: el moviment "maker" a Catalunya». Es va organitzar en col·laboració amb la Facultat d'Informàtica de Barcelona de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) en el marc de la cloenda de la Setmana de la Robòtica d'aquesta universitat. Va ésser pronuncia-

da per David Cuartielles, cofundador del projecte de maquinari lliure Arduino, a l'Aula Màster del Campus Nord de la UPC (Barcelona).

— 4 de març - 17 de juny, cicle de conferències divulgatives *Leonardo da Vinci: el geni i els invents*. Es va organitzar conjuntament amb el Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya i amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i es va dur a terme en aquest museu, a Terrassa, a propòsit de l'exposició amb el mateix títol que s'hi exhibia entre el 24 de gener i el 30 de juny. Les conferències van ésser les següents:

- 4 de març: «Les cúpules de Leonardo», impartida per Enric Brasó (vicepresident del Museu de Matemàtiques de Catalunya, MMACA). Va girar entorn dels ponts i cúpules de les obres de Leonardo da Vinci.

- 11 de març: «Les dones, la ciència i la tecnologia: des de l'època de Leonardo da Vinci fins a l'actualitat», de la presidenta de l'SCT, M. Núria Salán. Es van repassar grans fites assolides per dones en els àmbits de la ciència i la tecnologia des del Renaixement fins a l'actualitat.

- 18 de març: «Un passeig per la criptografia», a càrrec de Pura Fornals (vicepresidenta del MMACA). Leonardo escrivia de dreta a esquerra, probablement per ocultar el contingut dels seus textos. En aquesta sessió sobre el món de la criptografia es van ensenyar diferents maneres

d'amagar missatges usades al llarg de la història i se'n van crear de noves.

- 1 d'abril: «La materialització dels somnis: de Leonardo a la impressió 3D», pel membre de la junta de l'SCT Antoni Hernández-Fernández (professor a l'Escola Municipal d'Art i Disseny de Terrassa i a la UPC). Es va fer un salt des dels somnis de Leonardo fins a la realitat tecnològica actual de la impressió en 3D.

- 29 d'abril: «Els ginys voladors de Da Vinci: somni o realitat?», del doctor en enginyeria aeronàutica i soci de l'SCT Miquel Sureda. Va tractar de la faceta d'inventor de Leonardo da Vinci i es va analitzar si realment va crear cap artefacte capaç de volar.

- 27 de maig: «Leonardo, també urbanista», a càrrec de Zaida Muxí (professora del Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la UPC). Es va analitzar la proposta de ciutat de Da Vinci relacionant-la amb altres ciutats ideals, com la de Christine de Pisan.

- 17 de juny: «Gags científics des de Leonardo fins avui», impartida pel professor de física i química i expert divulgador de la ciència Adolf Cortel. Sessió amb motiu del lliurament dels premis Joves Leonardo, oferts a estudiants per un treball relacionat amb la visita a l'exposició «Leonardo da Vinci: el geni i els invents». Es van fer experiments per mostrar l'evolució de la ciència i la tecnologia des de l'època de Leonardo fins als nostres dies.

— 4 de maig, triconferència sobre el sistema energètic català. Els ponents van ésser Josep Mata, enginyer industrial jubilat de Gas Natural, que va parlar del sistema del gas; Josep Puig, doctor enginyer i vicepresident d'Eurosolar, que va abordar el sistema nuclear, i Carles Lafoz, enginyer i director d'operacions d'Endesa Distribució Nord, que va tractar del sistema elèctric.

— 30 de maig, inauguració de l'exposició «L'enginy (in)visible. Dones i tecnologia: passat, present i futur». En l'acte van intervenir Joandomènec Ros, president de l'IEC, i M. Núria Salán, presidenta de l'SCT. Salán va oferir la conferència «Dones, ciència i tecnologia: una “carrera” de fons», amb què va exposar el rol de les dones en l'evolució social i tecnològica de la societat, amb exemples i dades numèriques d'abans i d'ara per posar en relleu la poca visibilitat que històricament ha tingut la dona en els entorns tecnològics, i com encara ara hi ha estereotips que no afavoreixen l'apropament de les joves a les titulacions tecnològiques. L'exposició, organitzada per la Presidència de l'IEC amb la col·laboració de l'SCT, dona continuïtat a una iniciativa endegada el desembre de 2016 per l'SCT amb la Universitat de Vic, soci institucional de l'SCT, dins l'activitat *Altres mirades possibles: (re)pensar des d'una perspectiva de gènere* (octubre-desembre de 2016). Va romandre al claustre de l'IEC fins al 15 de juny i després va esdevenir itinerant.

— 4 de juliol, Jornada de Formació Tecnològica d'Estiu de l'SCT. Va anar adreçada al professorat de secundària que vol introduir continguts de tecnologia com a valor educatiu d'interès i actualitat, especialment activitats que es poden realitzar amb instruments senzills, habituals en els centres de secundària o amb un baix cost. Es van abordar temes com ara la robòtica a l'aula i la programació amb Snap4Arduino, o l'esgotament dels recursos fòssils i l'alternativa de les energies renovables. Va tenir lloc a l'Escola Superior d'Enginyeria Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa.

— 21 de juliol, tancament del curs de l'SCT. Es va visitar el Museu Marítim de Barcelona, on un guia va oferir una descripció de l'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona, seu d'aquest museu, i del context històric d'aquell moment. Un cop acabada la visita, es va fer un sopar.

Premis

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia (per a estudiants)

Premi instituit l'any 1969, que s'ofereix a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre tecnologia. En la 47a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Frederic Luque per *Anàlisi de les dades del trànsit urbà amb sensors de superfície. El cas de Figueres*.

El Premi es va lliurar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en el marc dels Premis Sant Jordi.

Publicacions

Revista de Tecnologia [en línia], núm. 7
(primer semestre 2017).

Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica

Any de fundació: 1991

JUNTA DIRECTIVA

Presidència: EMMA SALLEN DEL COLOMBO

Vicepresidència: ALFONS ZARZOSO ORELLANA

Secretaria: MIQUEL TERREU GASCON

Tresoreria: JORDI FERRAN BOLEDA

Vocalia: FRANCESC X. BARCA SALOM

JOSEP BERNABEU MESTRE

PASQUAL BERNAT LÓPEZ

MÒNICA BLANCO ABELLAN

MIQUEL CARANDELL BARUZZI

MARÍA JOSÉ ESTEVE RAMOS

CARMEL FERRAGUD DOMINGO

CLARA FLORENSA RODRÍGUEZ

PERE GRAPÍ VILUMARA

JOAQUIM GUILLEM LLOBAT

ÀLVAR MARTÍNEZ VIDAL

MARIA ROSA MASSA ESTEVE

ÒSCAR MONTERO PICH

JOSÉ PARDO TOMÁS

ENRIQUE PERDIGUERO GIL

CARLES PUIG PLA

MÒNICA RIUS PINIÉS

XAVIER ROQUÉ RODRÍGUEZ

JOSEP SIMON CASTEL

Vocalia permanent: JOSEP M. CAMARASA CASTILLO

Delegat de l'IEC: ANTONI ROCA ROSELL

Nombre de socis: 316

Activitats

A continuació es detallen les activitats organitzades per la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (SCHCT) durant el curs 2016-2017, que en general es van dur a terme a la seu de l'IEC:

Jornades

— 29 i 30 de setembre, XXI Trobada Transfronterera sobre Sensors i Biosensors (TMSB 2016). Trobada anual d'investigadors, organitzada pel Grup de Sensors i Biosensors de la UAB, amb la col·laboració de la Secció de Ciències i Tecnologia de l'IEC (SECCT) i de l'SCHCT. Per mitjà de més d'una vintena de comunicacions orals i de presentacions en forma de pòster, es van mostrar les darreres fites assolides en el camp dels sensors i biosensors i es van intercanviar coneixements i experiències.

— 6 i 7 d'octubre, *El «Grand Tour» i el coneixement. Experiències europees, des de Rússia a la península Ibèrica*. Es van oferir una quinzena de sessions sobre casos de viatges d'iniciació i de la seva influència en el món de la ciència, la tècnica i la indústria, com per exemple els de Richard Hoare, Jeroni Munyós i Carles de Gimbernat. Va ésser coorganitzada amb la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), la Universitat Politècnica Estatal de Sant Petersburg (Rússia), la Universitat d'Évora (Portugal), la SECCT de l'IEC, la Universitat Nova de Lisboa (Portugal) i l'Escola

d'Estudis Superiors en Ciències Socials (París, França).

— 27-29 d'octubre, XIV Trobada de l'SCHCT. Reunió científica biennal en què s'exposen els treballs de recerca de l'SCHCT i les activitats dels socis, així com els treballs de tots els historiadors de la ciència i de la tècnica que desitgen participar-hi. En aquesta edició, celebrada a la Universitat Jaume I (UJI) de Castelló, van assistir el president de l'IEC, Joandomènec Ros, i el delegat del president de l'IEC a Castelló, Vicent Pitarch. Es van oferir tres conferències plenàries: «Espais, experts i regulació: els laboratoris de duanes i el control de mercaderies (1880-1930)», d'Ignacio Suay-Matallana, investigador postdoctoral al Centre Interuniversitari d'Història de les Ciències i de la Tecnologia de Lisboa (Portugal); «The place of history of science in current affairs», videoconferència impartida per Naomi Oreskes (Universitat de Harvard, EUA), i «Malalts usuaris del pluralisme mèdic. Què aporta la història del pacient a la història de la medicina en l'Espanya de l'època moderna?», per la historiadora de la ciència Carolin Schmitz. Així mateix, el programa va incloure un bon nombre de comunicacions i presentacions en forma de pòster i vídeo, i altres activitats, com per exemple una sortida a l'Institut Francesc Ribalta per a visitar els seus museus d'història natural i de física.

— 30 de novembre, XIII Jornada de la SCATERM: «La terminologia abans

de la Terminologia: del segle XIII al XVII». Es va participar en l'organització de la Jornada de la SCATERM (Societat Catalana de Terminologia), que amb motiu de l'Any Llull es va dedicar a la faceta de Ramon Llull com a innovador i introductor de lèxic en diversos camps del saber, i a la creació terminològica que es feia entre les edats mitjana i moderna. El programa va incloure la conferència «*Bonificatiu, bonificable i bonificar: Ramon Llull i la terminologia*», de Lola Badia (catedràtica de literatura catalana medieval a la UB), i les comunicacions «Errors d'edició, dels manuscrits als diccionaris. Exemples sobretot de *Misser Joan*» (Antònia Carré, consultora de literatura catalana medieval a la Universitat Oberta de Catalunya), «El lèxic tècnic a la traducció catalana de l'*Opus agriculturae* de Pal·ladi: una aproximació als llibres de gramàtica i medicina» (Raimon Sebastian, investigador del grup de la UB Ciència.cat), «El manuscrit de menescalía de la Societat Castellonenca de Cultura» (Lluís Gimeno, professor del Departament de Filologia i Cultures Europees de la UJI), i «L'aportació del *Gazophylacium catalano-latinum* de Joan Lacavalleria a la terminologia catalana» (Pere Montalat, de les Oficines Lexicogràfiques de l'IEC).

— 18-20 de maig, 9th European Spring School on History of Science and Popularization: «Living in Emergency: humanitarianism and medicine». Edició coorganitzada amb l'Institut Menorquí

d'Estudis (IME), la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques (IMF), l'Institut Ethique Histoire Humanités (IEH2) de la Universitat de Ginebra (Suïssa), i l'Institut d'Història de la Medicina i de la Ciència López Piñero (IHMC), amb la col·laboració de la Societat Europea d'Història de la Ciència. Va tenir lloc a la seu de l'IME (Maó, Menorca), i s'hi va analitzar la medicina humanitària des de mitjan s. XIX a partir de textos escrits, fotografies i obres audiovisuals, a fi de reflexionar també sobre les crisis humanitàries actuals. Les ponències convidades, que van anar seguides d'un debat cadascuna, van ésser «Gendering humanitarian war narratives: Nursing within the history of compassion» (Dolores Martín-Moruno, IEH2), «Of suffering and healing: gendered bodies and emotions in the history of humanitarian photography» (Francesca Piana, Universitat de Binghamton, EUA), i «Cinema and humanitarianism» (Valérie Gorin, Departament de Sociologia de la Universitat de Ginebra). Així mateix, es van oferir comunicacions orals i en forma de pòster i quatre tallers, entre els quals, per exemple, «Tools for the history of humanitarianism: Gender and emotions», impartit per Dolores Martín-Moruno, Francesca Piana i Rebecca Gill, de la Universitat de Huddersfield (Regne Unit).

Cicles de col·loquis

Catàstrofes artificials

Cicle dedicat a l'anàlisi d'accidents industrials rellevants de la història recent. Les sessions, que es van celebrar a l'IHMC de València i van comprendre una conferència i el col·loqui pròpiament dit, van ésser aquestes: «The American Nuclear Cover-up in Spain», impartida el 2 de novembre per John Howard (catedràtic d'estudis americans al King's College de Londres, Regne Unit), que va abordar el desastre nuclear de Palomares (Almeria); «An Oral History of the Torrey Canyon Disaster», oferta el 16 de novembre per Timothy Cooper (professor del Departament d'Història de la Universitat d'Exeter, Regne Unit), que va parlar del vessament de petroli del *Torrey Canyon*, prop de les illes Scilly (Regne Unit), i «Not All Live in Bhopal: The Una(Count)able Catastrophe», impartida el 30 de novembre per Bridget C. Hanna (investigadora al Departament de Sociologia i Antropologia de la Universitat Northeastern de Boston, EUA), que va tractar del desastre causat pel núvol tòxic que es va formar per una fuga en una fàbrica de pesticides a la regió índia de Bhopal.

Leibniz, 300 anys després

Cicle de dues sessions, celebrat amb motiu del tercer centenari de la mort del matemàtic i filòsof Gottfried Wilhelm Leibniz. En la primera sessió, el 4 de novembre, es van oferir les ponències

«Una aproximació a la figura de Leibniz: filòsof, físic, enginyer i matemàtic» (Rosa Massa, del Departament de Matemàtiques de la UPC) i «Tras las huellas de Leibniz» (Guillermo Lusa, de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona). En la segona, el dia 18 del mateix mes, Mònica Blanco, professora d'història de les matemàtiques a la UPC, va abordar «algunes qüestions al voltant del càlcul de Leibniz», i Siegmund Probst, del Leibniz Archive de la Biblioteca Gottfried Wilhelm Leibniz de Hannover (Alemanya), aprofitant que el 2016 era el 400è aniversari del naixement del matemàtic John Wallis, va parlar d'aquesta figura i de Leibniz per mitjà de la ponència «Gottfried Wilhelm Leibniz (1646-1716) and John Wallis (1616-1703)».

¿Tienen historia las «enfermedades mentales»?

Cicle en què es van abordar les malalties mentals des dels camps de la medicina, l'antropologia mèdica i la història de la ciència. Va comprendre les sessions «¿Qué hay en un síntoma? La narrativa de aflicción como historia cultural», impartida el 10 de novembre per Ángel Martínez Hernández, professor del Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social de la Universitat Rovira i Virgili; «La identidad de los transtornos mentales en Europa premoderna», celebrada el 18 de gener i a càrrec de Jon Arrizabalaga, especialista en la història de la salut, les

malalties i la medicina a Europa entre els segles XIV i XVII; «Varieties of depression and melancholia, ancient and modern», oferta el 22 de febrer per Matthew Bell, especialista en la història de la literatura i el pensament alemany dels segles XVIII i XIX, i «Diagnosing the past? Interpreting phobias and anxiety disorders in ancient Greece», impartida el 15 de març per Helen King, professora d'estudis clàssics especialitzada en pensament mèdic, gènere i sexualitat.

Objectes perduts: explicar i exposar ciència a museus i altres llocs públics
Cicle coordinat en col·laboració amb el Museu d'Història de la Medicina de Catalunya i la IMF. Es van estudiar els objectes derivats de pràctiques mèdiques de la segona meitat del s. XIX i els definits com a part d'una política d'expansió colonial. La primera sessió, celebrada el 20 de desembre, va consistir en la presentació del monogràfic «Modelos anatómicos. Cuerpos y objetos en la ciencia contemporánea», corresponent al 36è número de la revista *Dynamis*, i va anar a càrrec de les seves coautores Alba del Pozo (Institut Cervantes de Leeds, Regne Unit) i Maribel Morente (professora d'història de la infermeria a la Universitat Complutense de Madrid, UCM). La segona sessió, titulada «Exhibiciones etnológicas vivas en las exposiciones universales, coloniales, misionales y comerciales españolas», va tenir lloc el 23 de febrer i va ésser condu-

ïda per Luis Ángel Sánchez, professor del Departament de Prehistòria de la UCM. I la darrera sessió, duta a terme el 23 de març, va portar per títol «Anatomy's photography: objectivity, showmanship and the reinvention of the anatomical image, 1860-1950» i va ésser impartida per l'historiador Michael Sappol, de la Biblioteca Nacional de Medicina dels Estats Units.

Raça i determinisme geogràfic

Cicle estructurat en dues sessions. La primera, que va tenir lloc l'11 de gener a l'Institut d'Història del Centre de Ciències Humanes i Socials de Madrid, va anar a càrrec de la directora d'aquest centre, Consuelo Naranjo, que va oferir una ponència sobre els discursos identitaris i racials en la Cuba del s. XIX. En la segona sessió, el 25 de gener a l'IHMC de València, Wolfgang Kophamel, professor d'història i ciències polítiques al Col·legi Alemany de València, va parlar de raça i geografia abans, durant i després del Tercer Reich.

Ciència i fotografia II

Segona part del cicle sobre les relacions entre la fotografia, els fotògrafs, la ciència i els científics. Va constar de quatre sessions: «Innocent Paulí i Galceran (1854-1921): visió d'una figura polifacètica», impartida el 12 de gener pel químic i estudiós de la fotografia antiga Salvador Tió, que va exposar diferents facetes de

Paulí —conegut sobretot per haver col·laborat amb Jaume Ferran en el desenvolupament de la vacuna contra el còlera—, com ara la de divulgador de la fotografia; «La fotografia i l'Hospital de la Santa Creu», oferta el 9 de febrer per Ricard Marco, president de l'associació cultural Fotoconnexió, que va exposar les relacions entre la fotografia, els metges i l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona durant la segona meitat del s. XIX i el principi del XX; «Clarobscur de la invenció de la fotografia en color», impartida el 16 de març per Ramon Barnadas, químic i fotògraf de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya (IEFC), que va tractar dels orígens de la fotografia en color, i «La ciència a través de la càmera d'Emili Godes (1895-1970)», oferta el 6 d'abril per Laia Foix, coordinadora del Departament de Documentació i Investigació de l'IEFC, que va parlar de la fotografia d'Emili Godes dins l'àmbit científic, en branques com la biologia o l'antropologia.

La invenció del patrimoni natural: política, acadèmia, activisme i comunicació

Aprofitant l'avinentsa del centenari de la primera Llei de Parcs Nacionals espanyola (1916), es va organitzar aquest cicle, celebrat a la seu de l'Agrupació Astronòmica d'Osona (Vic). Per mitjà de tres sessions, es va estudiar la conjunció i col·lisió de diversos actors i espais socials, polítics, econòmics, acadèmics, conserva-

cionistes i mediàtics en relació amb els processos de construcció d'idees sobre patrimoni natural i les seves implicacions pràctiques, des del final del s. XIX i al llarg del s. XX. La primera sessió, el 17 de gener, va portar per títol «Una arca de Noé al Parc de la Ciutadella? El zoològic de Barcelona i la història natural aplicada de Francesc Darder», i va anar a càrrec d'Oliver Hochadel (IMF), que va explorar l'aparent contradicció entre l'explotació utilitarista dels animals i els inicis de la seva protecció, prenent com a exemple el cas de Francesc Darder, que va ésser director del Jardí Zoològic de Barcelona —on la cria tenia finalitats només econòmiques— i secretari de la Societat Protectora d'Animals i Plantes de Barcelona. El 14 de febrer es va celebrar la segona sessió, «Ciències naturals, mitjans, patrimoni i modernització: el Parc Nacional de Doñana a *El hombre y la Tierra* (Félix Rodríguez de la Fuente, 1979)», pronunciada per Mònica Alcalá (Centre d'Història de la Ciència de la UAB, CEHIC), que va analitzar com es va infondre sensibilitat per la natura i per la protecció del patrimoni natural a través de programes com ara quatre documentals sobre el Parc Nacional de Doñana de la sèrie *El hombre y la Tierra*, emesos al final de la dècada dels setanta. Finalment, la tercera sessió, «Patrimoni natural en el postfranquisme. L'emergència dels Parcs Naturals a Catalunya (1975-1990)», va ésser impartida el 2 de maig per Judit Gil (CEHIC), que va parlar del canvi a Cata-

lunya en la percepció de la natura, que els anys setanta va passar d'ésser una font de matèria primera o una superfície edificable a considerar-se un patrimoni natural que cal conservar.

Els molts hereus d'una sola herència:

el patrimoni industrial de Barcelona

Com a resultat de la desindustrialització progressiva de la ciutat, Barcelona s'ha trobat amb un patrimoni industrial que s'ha adaptat a usos varis i que en alguns casos s'ha museïtzat o condicionat perquè es pugui visitar. Les sessions d'aquest cicle, consistents en col·loquis-visites, van ésser les següents: «Una visita a la Casa Parés», duta a terme l'11 de maig i conduïda per José Puerta, propietari de la Casa Parés, antiga foneria del barri de Sant Pere que conserva l'aspecte de quan es va inaugurar (1875) i on actualment el Museu d'Història de Barcelona (MUHBA) promou visites guiades; «La Torre de les Aigües del Besòs», impartida el 25 de maig pel president de l'Arxiu Històric del Poble Nou, Jordi Fossas, que va exposar la història d'aquesta torre construïda el 1882 i la gestió de la seva restauració, i, finalment, «La gestió del patrimoni industrial de Barcelona», celebrada l'1 de juny a l'espai Olívia Artés (antiga fàbrica del Poble Nou que ara alberga un petit museu pertanyent al MUHBA) i a càrrec de Joan Roca, director del MUHBA, que va exposar les seves idees envers la gestió del patrimoni industrial de la ciutat.

Simón de Rojas Clemente

Cicle d'una sola sessió, celebrada el 6 de juny, en què el geògraf i escriptor Horacio Capel va presentar el llibre *Simón de Rojas Clemente*. L'obra, escrita pel mestre jubilat Fernando Martín, versa sobre aquest botànic valencià i viatger il·lustrat.

Rutes científiques

L'SCHCT, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i la British Society for History of Science, ofereix itineraris històrics pel patrimoni de Barcelona basats en la unió entre ciència i ciutat. Hi ha set itineraris disponibles, en català, castellà i anglès: «Ciència i tecnologia a l'Exposició Universal de 1888», «Històries de ciència a Gràcia», «Indústria a Sant Andreu de Palomar», «En els límits de la ciència: Espiritisme a Barcelona», «Ciència i tècnica a l'Exposició Internacional de 1929», «Sanitat al Raval: Una història de més de 500 anys» i «Històries naturals a Ciutat Vella». Es poden explorar per tres vies diferents: *Route you* (web on es pot veure l'itinerari detalladament i baixar-lo), *Izi Travel* (plataforma que permet descobrir les rutes mitjançant audioguies), i acompanyats d'un guia expert d'Històries de Ciència.

Premis

Premi Antoni Quintana i Marí

(per a estudiants)

Premi instituït el 2001, que s'ofereix a un treball de recerca de batxillerat sobre

aspectes de la història de la ciència, de la medicina i de la tècnica en qualsevol dels seus àmbits temàtics, cronològics i geogràfics. En la 15a convocatòria, inclosa dins del *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, va ésser atorgat a Amina El Asri Zigaf per *Algunes aportacions dels àrabs a la matemàtica*. L'acte públic de lliurament del Premi va tenir lloc el dia 28 d'octubre de 2016 en la XIV Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica, a Castelló de la Plana.

Guardó a la trajectòria en estudis de postgrau d'història de la ciència

Guardó amb què, d'una banda, es dona suport als estudiants de postgrau en història de la ciència, tècnica i medicina

—que en el futur constituïran el col·lectiu professional que donarà forma a aquesta disciplina— i, de l'altra, es vol promoure la participació dels estudiants en les vies formatives dirigides a un aprenentatge professionalitzador i activitats de comunicació científica. Els estudiants guardonats van ésser Yona Manríquez, Jordi Salmerón, Ignacio Suay i Luis Moreno.

Publicacions

Actes d'Història de la Ciència i de la Tècnica [en línia], vol. 9: 2016.

BERNAT, Pasqual [et al.] (ed.). *Ciència i ficció: L'exploració creativa dels mons reals i dels irrealis*. Palma: Talaiots, 2016.

Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació

Any de fundació: 1993

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 15 de març de 2017

Presidència: ABEL MARINÉ FONT
Vicepresidència: ANTONI MATEOS GUÀRDIA
Tresoreria: SÍLVIA BAÑARES VILELLA
Secretaria: MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia: VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
PERE CASTELLS ESQUÉ
JESÚS CONTRERAS HERNÁNDEZ
RAMON ESTRUCH RIBA
ROSAURA FARRÉ ROVIRA
ESTANISLAU FONS SOLÉ
BUENAVENTURA GUAMIS LÓPEZ
CLAUDI MANS TEIXIDÓ
EDUARD MATA ALBERT
JOSEP M. MONFORT BOLÍVAR
ANNA PALENCIA GARCÍA
ÀNGELS ROURA REGINCÓS
JORDI SALAS-SALVADÓ
GEMMA SALVADOR CASTELL
M. CARMÉ VIDAL CAROU

A partir del 15 de març de 2017

Presidència: MONTSERRAT RIVERO URCELL
Vicepresidència: ROSAURA FARRÉ ROVIRA (fins al 28.3.2017)
M. CARMÉ VIDAL CAROU (a partir del 29.3.2017)
Tresoreria: PERE CASTELLS ESQUÉ
Secretaria: MARIA RODRÍGUEZ-PALMERO SEUMA
Vocalia: LLUÍS AROLA FERRER
MONTSERRAT BOSCH CALLEGO
VICTÒRIA CASTELL GARRALDA
RICARD CHIFRÉ PETIT

ESTANISLAU FONS SOLÉ
 BENJAMÍN MARTÍN MARTÍNEZ
 CLAUDI MANS TEIXIDÓ
 ANDREU PRADOS BO
 JOSÉ JUAN RODRÍGUEZ JEREZ
 GEMMA SALVADOR CASTELL
 JOAN TIBAU FONT
 M. CARMÉ VIDAL CAROU (fins al 28.3.2017)
 CATHERINE VIDAL ORTEGA

Delegat de l'IEC: DAMIÀ BARCELÓ CULLERÉS (fins al 28.3.2017)
 ABEL MARINÉ FONT (a partir del 29.3.2017)

Nombre de socis: 238

Assemblea general

El 15 de març de 2017, a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC, es va celebrar l'assemblea general de socis i sòcies de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (ACCA). Primer de tot, es va elegir la nova junta directiva i seguidament es van impartir dues conferències: «Els insectes com a font d'aliment humà», de Marina Blas, catedràtica de biologia animal del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la Universitat de Barcelona (UB), i «Algues i alimentació humana», a càrrec d'Amelia Gómez Garrera, directora del Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal de la UB. La sessió es va cloure amb un homenatge a M. del Carmen de la Torre Boronat, fundadora de l'ACCA.

Activitats

L'ACCA, durant el curs 2016-2017, va participar en les activitats següents:

— 22-25 de novembre, XV Workshop MRAMA (Mètodes Ràpids i Automatització en Microbiologia Alimentària). Activitat organitzada pel Centre d'Innovació, Recerca i Transferència en Tecnologies dels Aliments i pel Departament de Ciència Animal i dels Aliments de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), amb la finalitat d'ampliar i difondre els coneixements sobre mètodes innovadors per detectar, comptar, aïllar i caracteritzar ràpidament els microorganismes i els seus metabòlits, habituals en els aliments i l'aigua. En aquesta edició, experts de renom van oferir sessions i van participar en taules rodones per abordar aspectes com l'aplicació a la seguretat

alimentària de la reacció en cadena de la polimerasa, les alteracions microbiològiques en vins i caves, i la instrumentació en microbiologia dels aliments. Així mateix, es van fer sessions pràctiques al laboratori amb els equips i productes més innovadors del camp dels mètodes ràpids i l'automatització, es van impartir tallers, i una vintena d'empreses de microbiologia van presentar-hi els seus productes i serveis. Va tenir lloc a la Facultat de Veterinària de la UAB.

— 5 juliol, IX Workshop d'Avaluació del Risc a la Cadena Alimentària: «Riscos emergents en els productes del mar». Es va organitzar conjuntament amb l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària amb l'objectiu de proporcionar eines als professionals de la seguretat alimentària perquè participin, organitzin i desenvolupin tasques d'avaluació del risc aplicades a problemes concrets, i ajudar-los en la tasca de comunicació i gestió del risc. La presentació va anar a càrrec de Joan Guix, secretari de Salut Pública, i seguidament es van oferir set sessions,

en què es van abordar qüestions com les «Toxines marines emergents en productes de la pesca i de l'aqüicultura» (Jorge Diogene, de l'Institut de Recerca i Tecnologia Alimentària), o els «Contaminants ambientals emergents en peix» (Sara Rodríguez, de l'Institut Català de Recerca de l'Aigua). Va cloure l'activitat, celebrada a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, la presidenta de l'ACCA, Montserrat Rivero.

Premis

Premi de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació (per a estudiants)

Premi instituint l'any 2003 i ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre els aliments. En la 14a convocatòria, inclosa en el *LXXXVI Cartell de premis i de borses d'estudi* de l'IEC, es va concedir a David Bars per *Els compostos fenòlics de l'oliva com a agents antioxidants i la seva acumulació en teixit muscular*. El Premi es va lliurar el 21 d'abril de 2017 a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, en la cerimònia dels Premis Sant Jordi.

Societat Catalana d'Estudis Hebraics

Any de fundació: 1995

JUNTA DIRECTIVA

Fins al 18 de maig de 2017

Presidència: PERE CASANELLAS BASSOLS
 Secretaria: JOAN FERRER COSTA
 Tresoreria: IRENE LLOP JORDANA
 Vocalia: ANA BEJARANO ESCANILLA
 TESSA CALDERS ARTÍS
 SÍLVIA PLANAS MARCÉ
 CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN

A partir del 18 de maig de 2017

Presidència: PERE CASANELLAS BASSOLS
 Secretaria: CONSTANTINO VIDAL SALMERÓN
 Tresoreria: ESPERANÇA VALLS PUJOL
 Vocalia: ANA BEJARANO ESCANILLA
 TESSA CALDERS ARTÍS
 JOAN FERRER COSTA
 IRENE LLOP JORDANA

Delegat de l'IEC: MARIA TERESA FERRER MALLOL (fins al 4.3.2017)
 JOSEP MASSOT MUNTANER (a partir del 29.6.2017)

Nombre de socis: 64

Activitats

Com a activitat pública, per a aquest curs 2016-2017 la Societat Catalana d'Estudis Hebraics (SCEHB) va organitzar la II Jornada d'Estudis Hebraics. Va tenir lloc el 18 de maig a la Sala Pi i Sunyer de l'IEC i va constar de tres ponències: «Dones,

jueves, invisibles. La perspectiva de gènere en la recerca i els estudis sobre el judaisme», a càrrec d'Irene Llop (SCEHB); «Les traduccions de literatura moderna de l'hebreu al català i del català a l'hebreu», de Constantino Vidal (SCEHB), i «Legislacions mèdiques i context social:

definint els metges jueus de Barcelona (segle XIV)», per Clara Jáuregui (especialista en judaisme i medicina medieval).

Pel que fa a les publicacions, es va editar l'onzè volum de *Tamid. Revista Catalana Anual d'Estudis Hebraics*, cinquè de la nova sèrie dirigida per Pere Casanellas, president de l'SCEHB (el dotzè volum s'espera que pugui aparèixer en la versió digital abans d'acabar el 2017). Així mateix, es troba molt avançada la revisió del *Diccionari Girona. Diccionari hebreu modern-català. Vocabulari català-hebreu modern*, obra de Pere Casanellas, Eduard Feliu (†) i Joan Ferrer —M. Antònia Nogueras té un paper fonamental en l'edició. Es preveu que aquest primer diccionari hebreu modern-

català, d'unes 22.000 entrades en la part hebreu-català i més de 30.000 en la de català-hebreu, podrà publicar-se al llarg del curs vinent. Quant al *Diccionari hebreu bíblic-català, arameu bíblic-català*, el membre de la junta directiva de l'SCEHB, Joan Ferrer, va acabar la redacció, amb la col·laboració de Josep Vicent Niclós i de Daniel Ferrer, de tota la part aramea i les lletres àlef-xin. El volum, a més de l'edició en paper, passarà a formar part dels diccionaris incorporats al gran programa de recerca bíblica BibleWorks.

Publicacions

Tamid, núm. 11: 2015 [ed. en línia: desembre 2016; ed. en paper: gener 2017].

Societat Catalana de Terminologia

Any de fundació:	2008*
JUNTA DIRECTIVA	
Presidència:	MIQUEL-ÀNGEL SÀNCHEZ FÈRRIZ
Vicepresidència:	JUDIT FELIU CORTÈS
Secretaria:	MIREIA TRIAS FREIXA
Tresoreria:	M. TERESA MIRET MESTRE
Vocalia:	ESTER BONET SOLÉ M. AMOR MONTANÉ MARCH
Delegat de l'IEC:	JOSEP MORAN O CERINIAUREGUI (fins al 15.2.2017) MERCÈ LORENTE CASAFONT (a partir del 16.2.2017)
Nombre de socis:	75

* Anteriorment, Associació Catalana de Terminologia, fundada el 2002.

Aspectes institucionals

La junta directiva de la Societat Catalana de Terminologia (SCATERM) es va reunir onze vegades al llarg del curs 2016-2017. L'Assemblea General Ordinària de la SCATERM va tenir lloc el 22 de juny de 2017. Durant la sessió, es va aprovar el canvi de data de les assemblees generals, que a partir d'ara es farà pel març (i no pel juny).

Activitats

XIII Jornada de la SCATERM: «La terminologia abans de la Terminologia: del segle XIII al XVII»

Aprofitant l'avinentesa de l'Any Lluïll, la SCATERM va dedicar la tretzena edició d'aquesta jornada biennal a Ramon Lluïll i a la creació terminològica entre la seva època —l'edat mitjana— i l'edat moderna, període en què encara no es parlava de terminologia com a disciplina. Es va celebrar el 30 de novembre de 2016 a la Sala Nicolau d'Oliver de l'IEC i va ésser coorganitzada amb la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica i amb el grup de recerca de la Universitat de Barcelona (UB) *Sciència.cat*, que treballa en el projecte «Ciència vernacle a la Corona d'Aragó i al seu context romànic (segles XIII-XVI)».

La inauguració va anar a càrrec de M. Teresa Cabré, presidenta de la Secció Filològica de l'IEC, que va destacar la figura de Llull com a innovador i introductor de lèxic en diferents camps del saber. També hi van intervenir Miquel-Àngel Sànchez Ferriz, president de la SCATERM, i Lluís Cifuentes, director de *Sciència.cat*. Tot seguit, la catedràtica de literatura catalana medieval a la UB Lola Badia va oferir la conferència «*Bonificatiu, bonificable i bonificar: Ramon Llull i la terminologia*», amb què va exposar l'aportació de Llull a la terminologia catalana, sobretot en crear i difondre l'Art, el seu sistema filosòfic.

A continuació es va passar a les comunicacions. La primera, titulada «Errors d'edició, dels manuscrits als diccionaris. Exemples sobretot de *Misser Joan*», va anar a càrrec d'Antònia Carré, consultora de literatura catalana medieval a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), que va demostrar que els diccionaris han incorporat força lemes erronis i definicions incorrectes a conseqüència de males lectures o de la incomprensió dels termes usats en els textos mèdics catalans dels segles XIII i XIV. Raimon Sebastian (*Sciència.cat*), que va investigar les fonts consultades per Ferrer Saiol per a la traducció catalana de l'*Opus agriculturae* de Pal·ladi al segle XIV, va presentar la comunicació «El lèxic tècnic a la traducció catalana de l'*Opus agriculturae* de Pal·ladi: una aproximació als llibres de

gramàtica i medicina». A continuació, Lluís Gimeno, professor del Departament de Filologia i Cultures Europees de la Universitat Jaume I, va parlar d'«El manuscrit de menescalía de la Societat Castellonenca de Cultura», del segle XIV, i va explicar que per entendre un manuscrit medieval primer s'ha d'adscriure a una varietat diatòpica. I Pere Montalat (Oficines Lexicogràfiques de l'IEC), per mitjà de la comunicació «L'aportació del *Gazophylacium catalano-latinum* de Joan Lacavalleria a la terminologia catalana», va exposar com Lacavalleria va fer grans aportacions a la terminologia catalana del segle XVII en elaborar la versió catalana del diccionari *Gazophylacium catalano-latinum*, des dels processos de creació de termes en l'àmbit de les ciències naturals fins a la implantació d'aquest vocabulari científic a partir de l'anàlisi dels diccionaris de l'època. Finalment, Lluís Cifuentes va cloure la Jornada.

HEALTHCOM'17: «Comunicació, llenguatge i salut. Implicacions en la pràctica assistencial i apoderament del pacient crònic»

La SCATERM va col·laborar en aquesta jornada que va tenir lloc el 23 de març de 2017 a la Sala Josep Marull del Campus Universitari Mar de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Va ésser organitzada pels grups de recerca IULATERM (UPF) i PSiNET (UOC) en el marc del projecte RecerCaixa JUNTS, amb la fina-

litat d'establir un diàleg interdisciplinari entre professionals de la salut, de la comunicació i del llenguatge, i pacients.

El programa va constar de dues conferències: «Estrategias de tratamiento de la información para empoderar a especialistas y pacientes», pronunciada per Daniel Roberto Luna (cap del Departament d'Informàtica en Salut de l'Hospital Italià de Buenos Aires, Argentina), i «La alfabetización en salud: una herramienta clave para promover el autocuidado en el ciudadano del siglo XXI», que va ésser a

càrrec de María Virtudes Pérez-Jover (professora de la Facultat de Psicologia de la Universitat Miguel Hernández d'Elx). Així mateix, diversos experts van participar en dues taules rodones, l'una dedicada a les «seqüeles d'una comunicació no satisfactòria entre professionals i pacients» i, l'altra, als «camins per apoderar els pacients amb una malaltia crònica».

Publicacions

Terminàlia, núm. 14 (desembre 2016);
núm. 15 (juny 2017).